

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут	Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра	Економіки і права
Освітній ступінь	Магістр
Спеціальність	051 «Економіка» (шифр і назва)
Освітньо-професійна програма	«Економіка підприємства» (назва)

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. завідувача кафедри економіки і права
Юлія ЛЕВЧЕНКО
«05» вересня 2025 року

ЗАВДАННЯ**НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА**

Голуб Каріна Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Економічний механізм формування та використання грошових потоків підприємства
керівник роботи: Ткаченко Ольга Миколаївна к.е.н., доцент
затверджено наказом вищого навчального закладу від «05» вересня 2025 року №643-КС
  2. Строк подання здобувачем роботи 05.12.2025 року.
  3. Вихідні дані до роботи: підручники, посібники, статті, аналітичні та статистичні матеріали за темою роботи, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ТОВ «Кернел-Трейд» за 2023-2024 роки
  4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Розділ 1. Теоретичні та методичні аспекти формування та використання грошових потоків підприємства.
Розділ 2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».
Розділ 3. Аналітично-діагностичний аналіз функціонування грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд».
Розділ 4. Рекомендації щодо удосконалення економічного механізму формування та використання грошових потоків
  5. Перелік графічного матеріалу
- Кваліфікаційна робота містить 75 таблиць та 19 рисунків

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 08 вересня 2025 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	01.10.2025 р.	виконано
2	Написання розділу 1	17.10.2025 р.	виконано
3	Робота над розділом 2,3	12.11.2025 р.	виконано
4	Підготовка розділу 4	20.11.2025 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	30.11.2025 р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	01.12.2025 р.	виконано
7	Проходження перевірки на плагіат	04.12.25 р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	04.12.25 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	10.12.2025 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	16-18.12.2025р.	виконано

Здобувач _____
(підпис)Голуб К.В.
(прізвище та ініціали)Керівник _____
(підпис)Ткаченко О.М.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Голуб К.В. Економічний механізм формування та використання грошових потоків підприємства. - Кваліфікаційна (магістерська) робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти галузі знань «Економіка підприємства» спеціальність 051 «Економіка». - Київ НУХТ, 2025.

Робота присвячена обґрунтуванню теоретичних засад і практичних інструментів удосконалення управління рухом грошових коштів суб'єктів господарювання. Необхідність дослідження зумовлена зростанням ролі ефективного використання грошових ресурсів у забезпеченні фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Об'єктом дослідження виступає процес формування та використання грошових потоків підприємства. Предметом дослідження є економічний механізм управління грошовими потоками підприємства та напрями його вдосконалення.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування й розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками на прикладі діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».

У першому розділі розглянуто сутність грошових потоків, наведено їх класифікаційні ознаки, методичні підходи до аналізу та визначено фактори, що впливають на їх формування. У другому розділі подано організаційно-економічну характеристику підприємства та проведено аналітичну оцінку його фінансово-господарської діяльності. У третьому розділі здійснено діагностику стану грошових потоків, виявлено проблеми та дисбаланси у процесі їх формування і використання. У четвертому розділі запропоновано систему заходів щодо удосконалення економічного механізму управління грошовими потоками, що передбачає оптимізацію структури потоків, підвищення рівня платоспроможності й ефективності використання капіталу.

Обсяг роботи - 139 сторінок (без додатків), містить 75 таблиць, 19 рисунків.

Ключові слова: грошові потоки, економічний механізм, управління, ліквідність, оптимізація, фінансова стійкість, ТОВ «Кернел-Трейд».

SUMMARY

Holub K.V. Economic Mechanism of Formation and Use of Enterprise Cash Flows. - Qualification (Master's) thesis submitted for obtaining the higher education degree in the field of knowledge "Enterprise Economics", specialty 051 "Economics". - Kyiv, National University of Food Technologies, 2025.

The paper is devoted to the substantiation of theoretical foundations and practical tools for improving the management of cash flow movements of business entities. The relevance of the study is determined by the growing importance of the efficient use of monetary resources in ensuring the financial stability and competitiveness of enterprises. The object of the research is the process of formation and utilization of enterprise cash flows. The subject of the research is the economic mechanism of enterprise cash flow management and the directions for its improvement. The purpose of the paper is to provide theoretical justification and develop practical recommendations for increasing the efficiency of cash flow management based on the activities of LLC "Kernel-Trade".

The first chapter examines the essence of cash flows, presents their classification features, methodological approaches to analysis, and identifies the factors influencing their formation. The second chapter provides an organizational and economic profile of the enterprise and presents an analytical assessment of its financial and economic performance. The third chapter includes diagnostics of the state of cash flows, identification of existing problems and imbalances in their formation and utilization. The fourth chapter proposes a system of measures to improve the economic mechanism of cash flow management, including optimization of flow structure, enhancement of solvency, and efficiency of capital utilization.

The total volume of the paper - 139 pages (excluding appendices), includes 75 tables and 19 figures.

Keywords: cash flows, economic mechanism, management, liquidity, optimization, financial stability, LLC "Kernel-Trade".

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА....	6
1.1 Сутність, класифікація та роль грошових потоків підприємства.....	6
1.2 Методичні підходи до управління грошовими потоками підприємства.....	15
1.3 Економічний механізм формування та використання грошових потоків підприємства.....	25
Висновки до розділу 1.....	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД».....	40
2.1 Загальна характеристика підприємства.....	40
2.2 Комплексний техніко-економічний аналіз діяльності підприємства.....	44
2.3 Оцінка фінансового стану підприємства.....	57
Висновки до розділу 2.....	74
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНО-ДІАГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ТОВ «КЕРНЕЛ- ТРЕЙД».....	76
3.1 Аналіз формування грошових потоків підприємства.....	76
3.2 Аналіз ефективності використання грошових потоків підприємства.....	83
3.3 Діагностика проблем і причин у формуванні та використанні грошових потоків.....	94
Висновки до розділу 3.....	98
РОЗДІЛ 4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ.....	99
4.1 Оптимізація управління операційними грошовими потоками.....	99
4.2 Пропозиції щодо інвестування і фінансування грошових потоків.....	108
4.3 Прогнозування грошових потоків та обґрунтування бізнес- плану.....	118
Висновки до розділу 4.....	135
ВИСНОВКИ.....	138
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	142
ДОДАТКИ.....	147

ВСТУП

Актуальність теми. Раціональне управління грошовими потоками є одним із центральних напрямів фінансового менеджменту підприємства. Від якості організації руху коштів залежить здатність підприємства забезпечувати безперервність операційного процесу, дотримуватись платоспроможності та формувати фінансову стійкість. Незбалансованість грошових надходжень і виплат, несвоєчасне фінансування витрат, недостатня контрольованість руху коштів призводять до дефіциту ліквідності, втрати фінансової гнучкості та зниження прибутковості бізнесу.

Проблема побудови дієвого економічного механізму формування та використання грошових потоків набуває особливого значення для підприємств, які прагнуть поєднати стабільність короткострокових розрахунків із здатністю до стратегічного інвестування. Ефективний механізм управління грошовими потоками дозволяє не лише підтримувати рівновагу між надходженнями і витратами, але й створює умови для відтворення капіталу, фінансування інноваційних напрямів і зростання вартості підприємства.

Питання формування та використання грошових потоків розглядаються у працях таких українських учених, як І.О. Бланк, А.М. Поддєрьогін, Г.В. Савицька, О.М. Гриньова, Л.О. Лігоненко, Н.М. Ткаченко, Т.Є. Усач, а також зарубіжних дослідників Е. Хелферта, Р. Брейлі, С. Майєрса, Дж. Ван Хорна, Ф. Фабоцці. У науковій літературі докладно описано сутність грошових потоків, їх види, методи аналізу, інструменти прогнозування та управління ліквідністю. Проте залишаються недостатньо розкритими питання, що стосуються побудови цілісного економічного механізму управління грошовими потоками підприємства, його структурних елементів, методичних засад функціонування та практичних принципів адаптації до специфіки українського бізнес-середовища. Саме недостатня розробленість цих аспектів визначила вибір теми та логіку дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення економічного механізму формування і використання грошових потоків підприємства.

Для досягнення мети поставлено такі **завдання**:

1. узагальнити теоретичні підходи до сутності та класифікації грошових потоків підприємства;
2. дослідити методичні засади управління грошовими потоками;
3. розкрити структуру, функції та складові економічного механізму управління грошовими потоками;
4. охарактеризувати діяльність ТОВ «Кернел-Трейд» як базового підприємства дослідження;
5. здійснити аналіз формування, використання та ефективності грошових потоків підприємства;
6. провести діагностику проблем і причин дисбалансів у системі управління грошовими потоками;
7. обґрунтувати напрями вдосконалення економічного механізму формування і використання грошових потоків підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання грошових потоків підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади вдосконалення економічного механізму управління грошовими потоками підприємства.

Інформаційну основу кваліфікаційної роботи становлять нормативно-правові акти України, що регулюють фінансово-господарську діяльність підприємств, наукові публікації українських і зарубіжних авторів, статистичні матеріали, офіційна фінансова звітність ТОВ «Кернел-Трейд» за 2022–2024 роки та власні аналітичні розрахунки автора.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи полягає в уточненні змісту поняття “економічний механізм управління грошовими потоками” як системи взаємопов’язаних методів, інструментів та регуляторів, що забезпечують

узгодженість між надходженнями та витратами коштів підприємства. Удосконалено підхід до оцінювання ефективності грошових потоків на основі комплексного аналізу їх структури, динаміки та збалансованості. Розроблено практичні рекомендації щодо підвищення результативності функціонування економічного механізму управління грошовими потоками на прикладі ТОВ «Кернел-Трейд».

Практична цінність отриманих результатів полягає у можливості застосування запропонованих рекомендацій для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства, оптимізації структури грошових потоків і зміцнення його ліквідності та фінансової стійкості. Розроблені пропозиції можуть бути використані фінансовими службами підприємств агропромислового комплексу та іншими суб'єктами господарювання.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Загальний обсяг роботи становить 139 сторінок, містить 75 таблиць, 19 рисунків і 2 додатків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність, класифікація та роль грошових потоків підприємства

Рух грошових коштів є центральним елементом функціонування будь-якого підприємства. Він забезпечує безперервність господарського процесу, взаємозв'язок між фінансовими рішеннями та фактичними результатами діяльності. Грошові потоки відображають фінансові результати операцій у реальному вимірі й визначають здатність підприємства відтворювати капітал і забезпечувати фінансову стабільність.

Сутність грошових потоків тісно пов'язана з природою фінансів підприємства. Якщо фінанси втілюють систему економічних відносин з приводу формування, розподілу та використання ресурсів, то грошові потоки є матеріальною формою реалізації цих відносин. Вони є каналом перетворення фінансових результатів у ліквідні активи, що забезпечують гнучкість і життєздатність підприємства [1, с. 213].

В економічній літературі західно-європейського та американського спрямування для позначення поняття грошового потоку прийнято вживати термін «cash flow».

Упродовж ХХ століття концепція «cash flow» еволюціонувала від бухгалтерського показника до комплексного індикатора ефективності діяльності. Перші теоретичні напрацювання з'явилися у працях зарубіжних економістів - Дж. К. Ван Хорна, Ю. Брігхема, Е. Хелфєрта, Р. Брейлі та С. Майєрса, які довели, що «прибуток не завжди адекватно відображає фінансову ситуацію підприємства, оскільки містить елементи нарахувань, амортизації та переоцінки» [4, с.97; 9, с.141].

Натомість cash flow показує реальний рух коштів, тобто здатність підприємства генерувати ліквідність.

В українській економічній думці поняття грошових потоків активно розробляли І.О. Бланк, А.М. Поддєрьогін, Г.В. Савицька, Л.О. Лігоненко, О.М. Гриньова, К.Ф. Ковальчук.

І.О. Бланк визначає грошовий потік як «сукупність розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів, пов'язаних із діяльністю підприємства» [1, с. 212].

А.М. Поддєрьогін розглядає його як «форму руху вартості у процесі кругообігу капіталу», підкреслюючи відтворювальний характер цього процесу [2, с. 58].

Г.В. Савицька називає грошові потоки «кровоносною системою підприємства», що забезпечує безперервність його фінансового обороту [3, с. 110].

Інший вітчизняний економіст Л.О. Лігоненко наголошує на рівновазі між припливами та відтоками коштів як запоруці фінансової стабільності [7, с. 201].

Таким чином, у науковій літературі поняття грошового потоку трактується багатовимірно - як економічна категорія, фінансовий індикатор, елемент управління капіталом і складова фінансової політики підприємства.

В таблиці 1.1. представлено узагальнення підходів до визначення поняття «грошові потоки»

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика визначень поняття «грошові потоки»

Автор	Визначення	Ключовий акцент
І.О. Бланк [1, с.212]	Сукупність надходжень і витрат коштів, пов'язаних із діяльністю підприємства	Комплексність і часовий розподіл
А.М. Поддєрьогін [2, с.58]	Рух вартості у процесі кругообігу капіталу	Відтворювальний характер
Г.В. Савицька [3, с.110]	Кровоносна система підприємства, що забезпечує його функціональність	Забезпечення платоспроможності

продовження таблиці 1.1

Е. Хелферт [4, с.97]	Потік реальних грошових надходжень і витрат, який визначає фінансову стійкість	Реальний характер фінансових результатів
Л.О. Лігоненко [7, с.201]	Система руху коштів, що забезпечує баланс між джерелами й напрямками їх використання	Баланс і рівновага потоків

Джерело: узагальнено автором на основі [1-4, 7]

Грошові потоки виконують багатовекторну роль у фінансово-господарській системі підприємства. Вони не лише відображають результати діяльності, а й впливають на стратегію управління капіталом, інвестиціями та ризиками. В дослідженні сутності та значення грошових потоків для підприємства важливим є аналіз їх функцій, що наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Основні функції грошових потоків підприємства

Функція	Зміст	Очікуваний результат
Забезпечувальна	Формування ресурсів для фінансування поточних і капітальних витрат	Безперервність діяльності підприємства
Регулююча	Вплив на структуру активів і пасивів, рівновагу надходжень і витрат	Фінансова стабільність
Контрольна	Відстеження руху коштів і відхилень від плану	Прозорість фінансової системи
Стимулююча	Підвищення ефективності використання ресурсів	Зростання прибутковості
Аналітична	Інформаційне забезпечення управлінських рішень	Оптимізація фінансової політики

Джерело: складено автором на основі [1, 3, 5, 8]

Завдяки виконанню цих функцій грошові потоки забезпечують зв'язок між об'єктами управління (капіталом, витратами, доходами) та інструментами впливу (податками, амортизацією, дивідендами, кредитами). Значення функцій грошових потоків підприємства полягає у забезпеченні його платіжної спроможності, фінансової стійкості та можливості для стратегічного розвитку. Через виконання цих функцій грошових потоків можливо керувати активами підприємства, формувати його фонди, аналізувати ефективність діяльності та планувати майбутнє зростання та розвиток.

У науковій економічній літературі існують десятки підходів до класифікації грошових потоків. Найбільш поширеною є класифікація за такими ознаками: напрямом руху, видами господарської діяльності, методом обчислення, формою тощо. Класифікація грошових потоків допомагає аналізувати та керувати фінансовими потоками для досягнення бізнес-цілей.

В таблиці 1.3. наведено основні класифікаційні ознаки та види грошових потоків.

Таблиця 1.3

Класифікація грошових потоків підприємства

Ознака класифікації	Види грошових потоків	Зміст та характеристика
Вид діяльності	Операційні, інвестиційні, фінансові	Операційні - забезпечують основу діяльності; інвестиційні - пов'язані з придбанням і реалізацією необоротних активів; фінансові - відображають рух капіталу
Напрямок руху	Вхідні (припливи) / Вихідні (відтоки)	Вхідні – надходження від реалізації, кредитів; вихідні - платежі постачальникам, податки, дивіденди
Вплив на ліквідність	Позитивні, негативні, нейтральні	Характеризують здатність потоків збільшувати або зменшувати ліквідність підприємства
Періодичність	Регулярні, нерегулярні	Регулярні - повторюються циклічно; нерегулярні - епізодичні
Стабільність	Стабільні, коливальні	Залежно від рівня прогнозованості та сезонності руху коштів
За ступенем збалансованості	Дефіцитні, надлишкові, збалансовані	Визначають співвідношення між припливами та відтоками коштів
Метод обчислення	Валові, чисті, вільні	Валові - загальна сума надходжень і витрат; чисті - різниця між ними; вільні - кошти, що залишаються після забезпечення операційних потреб і можуть бути використані для інвестування.
Форма	Готівкові, безготівкові	Готівкові потоки здійснюються через касу, безготівкові - через банківські рахунки, електронні платежі, фінансові інструменти.

Джерело: складено автором на основі [1, 2, 3, 6]

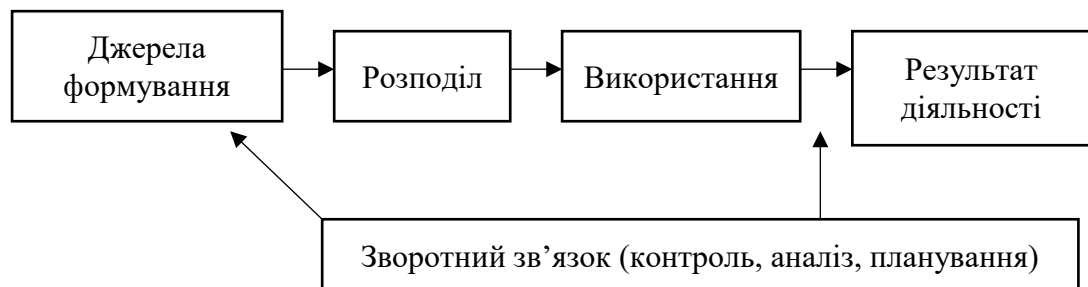
В основі найпоширенішого підходу до класифікації грошових потоків лежить Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 7 «Звіт про рух

грошових коштів». У відповідності до цього нормативного документу всі потоки поділяються за видами діяльності: операційною, інвестиційною та фінансовою [6].

Операційні грошові потоки пов'язані з основною діяльністю підприємства, такою як реалізація товарів чи послуг. Потоки, пов'язані з придбанням та продажем довгострокових активів (основних засобів, нематеріальних активів) та інших інвестицій називаються інвестиційними. Фінансовими є грошові потоки, що пов'язані з отриманням та погашенням позик, випуском акцій та сплатою дивідендів.

Грошові потоки відіграють ключову роль у підтриманні фінансової рівноваги та розвитку будь-якого підприємства, дозволяючи покривати витрати, здійснювати інвестиції та підтримувати ліквідність. Вони є ключовим показником для оцінки дієздатності бізнесу та необхідні для своєчасних розрахунків, стратегічного планування та забезпечення безперервної роботи.

Схематично роль грошових потоків нами наведено на рис. 1.1 та 1.2.

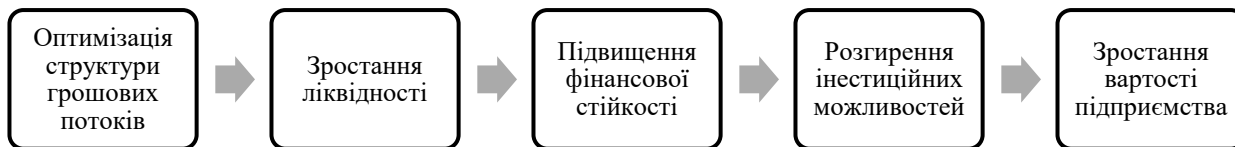
Рис. 1.1. Роль грошових потоків у фінансовому механізмі підприємства

Джерело: складено автором на основі [1, 3, 7]

Необхідною умовою фінансової стійкості підприємства є збалансованість його грошових потоків. Як наголошує Л.О. Лігоненко, стабільний позитивний грошовий потік формує основу ліквідності, тоді як дефіцит або надлишок коштів свідчить про порушення фінансової пропорційності [7, с. 202].

Дефіцит грошових коштів призводить до зростання заборгованості, а надлишок - до втрати ефективності використання активів.

Цей взаємозв'язок зображено на схемі 1.2.

Рис. 1.2. Взаємозв'язок грошових потоків і фінансової стійкості підприємства

Джерело: складено автором на основі [5, 7, 8]

Грошовий потік є не лише елементом фінансового механізму, а й ключовим індикатором ефективності управління підприємством.

Як зазначає Е. Хелферт, здатність підприємства генерувати стійкий грошовий потік визначає його ринкову вартість [4, с. 104].

У цьому контексті важливим є співвідношення між прибутком і cash flow: перший характеризує результат, а другий - реальну можливість цього результату бути реалізованим у грошовій формі [9, с. 145].

Сучасні зарубіжні підходи до вивчення грошових потоків підприємств пропонують оцінювати ефективність діяльності підприємства саме за показниками чистого грошового потоку, оскільки вони дають уявлення про реальну вартість бізнесу та здатність підприємства до самофінансування [9, с. 151].

Отже, грошові потоки є центральною ланкою фінансового механізму підприємства. Вони забезпечують зв'язок між усіма видами діяльності, формують інформаційну базу для управлінських рішень і слугують головним індикатором фінансової стійкості.

Їх ефективне управління визначає здатність підприємства не лише зберігати платоспроможність, а й створювати економічну вартість у довгостроковій перспективі.

Поглиблене розуміння сутності, структури та класифікації грошових потоків створює передумови для формування ефективних методичних підходів до їх управління, що становитиме предмет наступного підрозділу.

Грошові потоки тісно пов'язані з економічним потенціалом підприємства, адже саме вони відображають здатність суб'єкта господарювання створювати й акумулювати ресурси для відтворення виробництва. У фінансовій науці сформувалася концепція «грошового забезпечення потенціалу розвитку» («cash flow capability»), за якою стійкість руху коштів визначає можливості підприємства інвестувати, модернізувати та утримувати конкурентні переваги [9, с. 214].

О.М. Гриньова зазначає, що ефективне формування грошових потоків забезпечує «фінансову автономність підприємства», тобто можливість здійснювати розвиток без зовнішніх джерел фінансування [8, с. 72]. У цьому сенсі грошовий потік є не лише результатом, а й інструментом саморозвитку підприємства.

Формування грошових потоків залежить від сукупності зовнішніх і внутрішніх чинників, які визначають обсяг, напрям і ритмічність руху коштів. Їх умовно можна поділити на екзогенні (макроекономічні, зовнішні) та ендогенні (внутрішньогосподарські, внутрішні). Фактори, що впливають на формування грошових потоків підприємства наведено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Фактори, що впливають на формування грошових потоків підприємства

Група факторів	Основні елементи впливу	Економічна характеристика
Зовнішні (екзогенні)	Стан грошово-кредитної системи, податкова політика, валютний курс, інфляційні процеси, кон'юнктура ринку	Визначають макросередовище функціонування підприємства та умови відтворення капіталу

продовження таблиці 1.4

Внутрішні (ендогенні)	Політика управління запасами, дебіторською та кредиторською заборгованістю, структура витрат, рівень рентабельності	Залежні від управлінських рішень підприємства, відображають його ефективність
Організаційні	Якість фінансового планування, система контролю, автоматизація обліку	Формують здатність підприємства підтримувати збалансований рух коштів

Джерело: складено автором на основі [2, 3, 7, 8]

Управління зазначеними факторами формує ядро внутрішнього економічного механізму управління потоками, від якого залежить не лише ліквідність, а й фінансова стратегія підприємства.

Грошові потоки є рушійною силою обороту капіталу. Їх надходження забезпечує фінансування запасів і витрат, а відтоки - відображають використання капіталу у виробничому процесі.

На думку І.О. Бланка, «оптимізація грошового потоку є необхідною умовою ефективного управління оборотними активами, оскільки саме cash flow визначає швидкість їх обороту» [1, с. 316].

Інтенсивність і структура грошових потоків також є індикатором фінансових ризиків.

Згідно з дослідженнями К. Ф. Ковальчука, дисбаланс потоків (надмірна концентрація відтоків у короткостроковому періоді) створює ризики неплатоспроможності, тоді як надлишок коштів у довгостроковому періоді свідчить про неефективне управління капіталом [5, с. 189].

Отже, ризик ліквідності можна інтерпретувати як функцію коливань грошового потоку у часі.

На практиці для діагностики ризиків застосовують показники чистого грошового потоку (Net Cash Flow), операційного потоку (Operating Cash Flow) та коефіцієнти покриття грошовими надходженнями короткострокових зобов'язань.

Грошові потоки виконують також аналітичну функцію - вони формують основу для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Як зазначає Брейлі Р., інформація про динаміку грошових потоків дозволяє «оцінювати не лише фінансову спроможність, а й довгострокову вартість підприємства» [9, с. 152].

Тому у фінансовій аналітиці cash flow розглядають як основне джерело даних для оцінки інвестиційних проектів, ліквідності та ризиків.

Таблиця 1.5

Використання даних про грошові потоки у фінансовому аналізі підприємства

Напрямок аналізу	Аналітичний показник	Управлінське значення
Оцінка ліквідності	Net Operating Cash Flow	Визначення здатності покривати поточні зобов'язання
Аналіз інвестицій	Free Cash Flow	Визначення можливостей самофінансування
Оцінка прибутковості	Cash Return on Assets (CROA)	Співвідношення грошових потоків до активів
Управління боргом	Cash Coverage Ratio	Рівень покриття відсоткових платежів

Джерело: складено автором на основі [4, 5, 9]

Одним із найновіших підходів є концепція Value-Based Management, де вартість бізнесу розглядається як функція очікуваних грошових потоків. Згідно з моделлю DCF (Discounted Cash Flow), ринкова ціна підприємства визначається теперішньою вартістю майбутніх грошових надходжень [9, с. 235].

Тому грамотне управління потоками є основним інструментом підвищення капіталізації підприємства.

Як підкреслює А.М. Поддєрьогін, «здатність підприємства формувати стабільний позитивний потік коштів є основним показником його конкурентоспроможності та фінансової стійкості» [2, с. 264].

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що грошові потоки - це багатофункціональний індикатор, який відображає якість фінансового менеджменту, ефективність використання ресурсів і здатність підприємства до зростання. Вони поєднують операційні, інвестиційні та фінансові процеси

в єдину систему кругообігу коштів, забезпечуючи баланс між прибутковістю й ліквідністю.

Комплексне розуміння сутності, чинників формування та інформаційного значення грошових потоків створює базу для визначення методичних підходів до управління ними.

1.2 Методичні підходи до управління грошовими потоками підприємства

Ефективне управління грошовими потоками - це не лише ключовий елемент фінансової політики підприємства, а й передумова його економічної стійкості. Управління рухом коштів передбачає систематичний вплив на обсяг, напрям і часову структуру грошових потоків з метою забезпечення платоспроможності, ліквідності й прибутковості.

Згідно з визначенням І.О. Бланка, управління грошовими потоками - це «процес цілеспрямованого впливу на формування, розподіл і використання грошових ресурсів підприємства для досягнення збалансованого руху коштів» [1, с. 315].

Г.В. Савицька наголошує, що головним завданням управління грошовими потоками підприємства є «забезпечення постійної рівноваги між надходженням і витрачанням грошових ресурсів», оскільки саме вона формує основу фінансової стійкості підприємства [3, с. 216].

Підходи до управління грошовими потоками передбачають використання певної системи методів, принципів і прийомів, що дозволяють:

- аналізувати обсяги, структуру і напрям грошових потоків;
- прогнозувати майбутні припливи і відтоки коштів;
- планувати рух коштів у часі;
- оптимізувати баланс між доходами та витратами;
- контролювати ефективність управлінських рішень [2, с. 281].

Такий підхід базується на поєднанні аналітичних, економіко-математичних і організаційних методів, які формують ядро фінансового менеджменту підприємства.

У фінансовій літературі виділяють низку класичних моделей управління cash flow, які стали теоретичним підґрунтям сучасних методик. Розглянемо основні з них.

Модель Баумоля (Baumol Model) визначає оптимальний рівень залишку грошових коштів, за якого мінімізуються витрати на поповнення та зберігання готівки.

$$C^* = \sqrt{\frac{2bT}{i}},$$

де C^* - оптимальний залишок коштів; b - витрати на трансакцію; T - загальний обсяг платежів за період; i - ставка відсотка на альтернативне використання коштів [9, с. 254].

Модель Міллера-Орра (Miller-Orr Model) описує діапазон коливань залишків грошових коштів між мінімальним (L) і максимальним (H) рівнями:

$$H = L + 3 \times \sqrt{\frac{3b\sigma^2}{4i}},$$

де σ^2 - дисперсія коливань чистих грошових потоків. Модель використовується для підприємств із нерівномірним рухом коштів і дозволяє автоматично коригувати рівень ліквідності [9, с. 256].

Модель Стоуна (Stone Model) - є модифікацією моделі Міллера-Орра та передбачає врахування очікуваних грошових надходжень. Вона застосовується для планування короткострокових залишків коштів у корпораціях із високою фінансовою активністю.

Узагальнена інформація про зазначені моделі наведена в таблиці 1.6.

Порівняльна характеристика класичних моделей управління грошовими потоками

Модель	Автори	Основна ідея	Переваги	Обмеження
Баумоля	W. Baumol	Оптимізація середнього залишку коштів	Простота, чіткість, розрахунків	Не враховує коливань потоків
Міллера-Орра	M. Miller, D. Orr	Управління коливаннями залишками	Враховує невизначеність і ризик	Складна для практичного застосування
Стоуна	B. Stone	Прогнозування короткострокових залишків	Висока точність прогнозів	Потребує детальної статистики

Джерело: складено автором на основі [4, 9]

В українській науковій школі акцент щодо управління грошовими потоками зміщується на комплексність та інтегрованість процесу.

І.О. Бланк пропонує реалізовувати управління грошових потоків через систему взаємопов'язаних етапів:

- аналіз динаміки грошових потоків;
- прогнозування майбутніх надходжень;
- планування дефіциту або надлишку коштів;
- оптимізація структури потоків;
- контроль ефективності управління [1, с. 329].

О.М. Гриньова розглядає управління як циклічний процес, де кожен етап є основою для прийняття рішень на наступному [8, с. 119].

Л.О. Лігоненко пропонує методичний підхід, у якому центральним є баланс ліквідності, тобто узгодження обсягів припливів і відтоків у розрізі часових інтервалів [7, с. 212].

Система управління грошовими потоками включає стратегічний, тактичний і оперативний рівні, що відрізняються горизонтом планування та інструментами впливу.

Таблиця 1.7

Рівні управління грошовими потоками підприємства

Рівень	Горизонт планування	Основні завдання	Інструменти
Стратегічний	Понад 1 рік	Формування політики ліквідності, оптимізація структури капіталу	DCF - модель, фінансова стратегія, портфель інвестицій
Тактичний	3-12 місяців	Планування Cash Budget, балансування потоків	Платіжний календар, управління запасами
Оперативний	До 3 місяці	Контроль ліквідності, короткострокові рішення	Платежі, факторинг, кредитні лінії

Джерело: складено автором на основі [1, 2, 5]

Розглядаючи управління грошовими потоками підприємства, необхідно також зупинитися на принципах, на яких базується така діяльність.

До них можна віднести наступні принципи [2; 3; 7]:

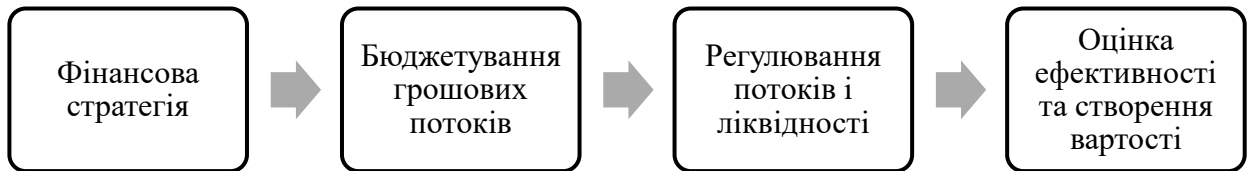
- Безперервності - забезпечення постійного руху коштів без розривів у фінансовому циклі;
- Пропорційності - узгодження обсягів припливів і відтоків;
- Економічної доцільності - мінімізація витрат на зберігання й залучення коштів;
- Гнучкості - швидке реагування на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища;
- Інформаційної узгодженості - своєчасне отримання даних для управлінських рішень.

Ці принципи формують концептуальну основу методичного підходу й визначають його ефективність.

До основних методів управління грошовими потоками належать:

- Балансовий метод, який полягає у складанні прогнозного балансу надходжень і витрат;
- Календарний метод, що відображає рух коштів у часі (денний, тижневий, місячний графік платежів);
- Коефіцієнтний метод, який передбачає оцінку фінансових коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності;

- Модель фінансового циклу, що визначає тривалість перетворення грошових коштів у виручку;
- Value-Based підхід, орієнтований на максимізацію вартості бізнесу через ефективне управління потоками [5, с. 163].

Рис. 1.3. Місце управління грошовими потоками у фінансовому менеджменті підприємства

Джерело: складено автором на основі [1, 5, 7]

Еволюція фінансового менеджменту у XXI столітті зумовила трансформацію методичних підходів до управління грошовими потоками. Якщо раніше головним завданням було забезпечення ліквідності, то сьогодні управління потоками розглядається як інтегрований інструмент стратегічного розвитку підприємства.

На думку Brealey, Myers та Allen, ефективний cash flow management - це “основна ланка управління капіталом, що визначає здатність компанії створювати економічну вартість” [9, с. 242].

Отже, сучасні підходи до управління грошовими потоками повинні поєднувати операційну ефективність, стратегічну орієнтацію та цифрову аналітику.

Підприємства дедалі частіше впроваджують інноваційні фінансові інструменти, що підвищують точність і швидкість управління потоками. До них належать:

- Факторинг - продаж дебіторської заборгованості фінансовим установам із метою прискорення обігу коштів.

- Форфейтинг - відступлення боргових вимог на довгостроковий період, що дозволяє мінімізувати ризик не платежів.
- Лізинг - забезпечення надходження грошових потоків через розстрочку фінансування інвестицій.
- Трастинг і франчайзинг - формування стабільних фінансових надходжень через партнерські механізми.
- Кеш-менеджмент у банках - комплексна послуга оптимізації залишків коштів на рахунках.

Також поширеним інструментом є Cash Pooling - система консолідації залишків грошових коштів усіх підрозділів підприємства в єдиний пул для централізованого управління ліквідністю.

Як зазначає К.Ф. Ковальчук, цей механізм “дозволяє скорочувати витрати на фінансування обороту й збільшувати віддачу на грошові активи” [5, с. 183].

У сучасній практиці значну роль відіграють інформаційні системи управління фінансами (ERP-системи), які автоматизують облік, прогнозування та аналіз руху коштів.

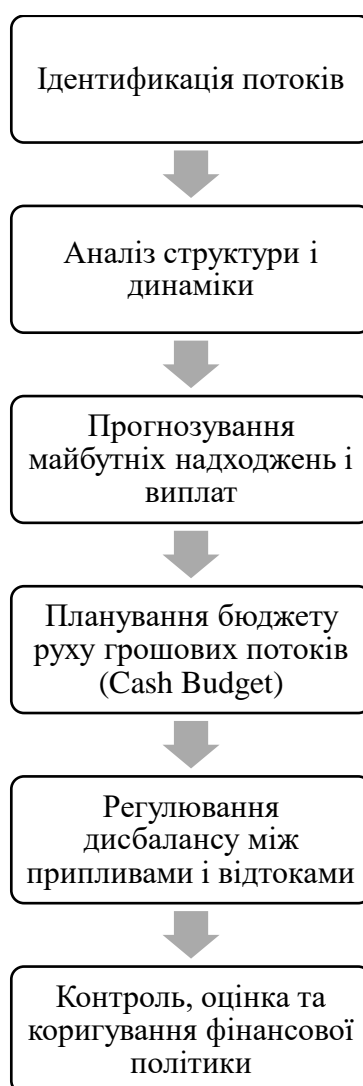
Найпоширенішими рішеннями є:

- SAP Cash Management - забезпечує централізований контроль залишків і автоматичну побудову Cash Flow Forecast;
- Oracle NetSuite - дозволяє формувати щоденні звіти про ліквідність;
- Microsoft Power BI Finance Dashboard - інтегрує дані з бухгалтерських і управлінських систем, візуалізуючи фінансові потоки у реальному часі.

У вітчизняній практиці активно впроваджуються системи “1С:Підприємство”, “IT-Enterprise”, “BAS ERP”, які забезпечують автоматичне планування платіжного календаря, прогнозування надходжень і контроль за дебіторською заборгованістю.

О.М. Гриньова підкреслює, що цифровізація процесів управління дозволяє «перейти від пасивного спостереження за потоками до їхньої проактивної оптимізації на основі аналітичних моделей» [8, с. 123].

Методичний підхід до управління грошовими потоками доцільно реалізовувати за допомогою алгоритму, що включає шість послідовних етапів (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Алгоритм управління грошовими потоками підприємства
Джерело: складено автором на основі [1, 3, 5, 8]

Кожен етап передбачає використання конкретних методів і показників, що наведено в таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

Методичне забезпечення етапів управління грошовими потоками

Етап	Зміст	Основні методи	Ключові показники
Ідентифікація	Визначення складу потоків за видами діяльності	МСБО 7, класифікаційний аналіз	Структура потоків

Продовження таблиці 1.8

Аналіз	Оцінка обсягів і динаміки	Прямий/непрямий метод, порівняльний аналіз	Net Cash Flow, Operating Cash Flow
Прогнозування	Побудова прогнозних моделей	Трендовий, сценарний, регресійний	Прогноз чистого потоку
Планування	Складання Cash Budget	Балансовий, календарний метод	Дефіцит/надлишок коштів
Регулювання	Оптимізація співвідношення надходжень і витрат	Управління запасами, дебіторкою, кредитами	Ліквідність
Контроль	Порівняння факту з планом	Аналіз відхилень, КРІ	Cash Flow Margin, Cash Ratio

Джерело: складено автором на основі [1-5, 8]

Оптимізація грошових потоків - це процес узгодження обсягів і структури припливів та відтоків коштів у часі.

У практиці фінансового менеджменту застосовуються такі методи:

1. Метод збалансування потоків - встановлення відповідності між надходженнями та виплатами у кожному часовому періоді.
2. Метод скорочення фінансового циклу - зменшення періоду між закупівлею сировини та отриманням виручки.
3. Метод прискорення інкасації - стимулювання швидкої сплати дебіторами через знижки, факторинг тощо.
4. Метод відтермінування платежів - використання гнучких умов кредиторської заборгованості.
5. Метод управління залишками коштів - підтримання оптимального обсягу грошових активів на рахунках (на основі моделей Баумоля, Міллера-Орра).

Таблиця 1.9

Методи оптимізації грошових потоків підприємства

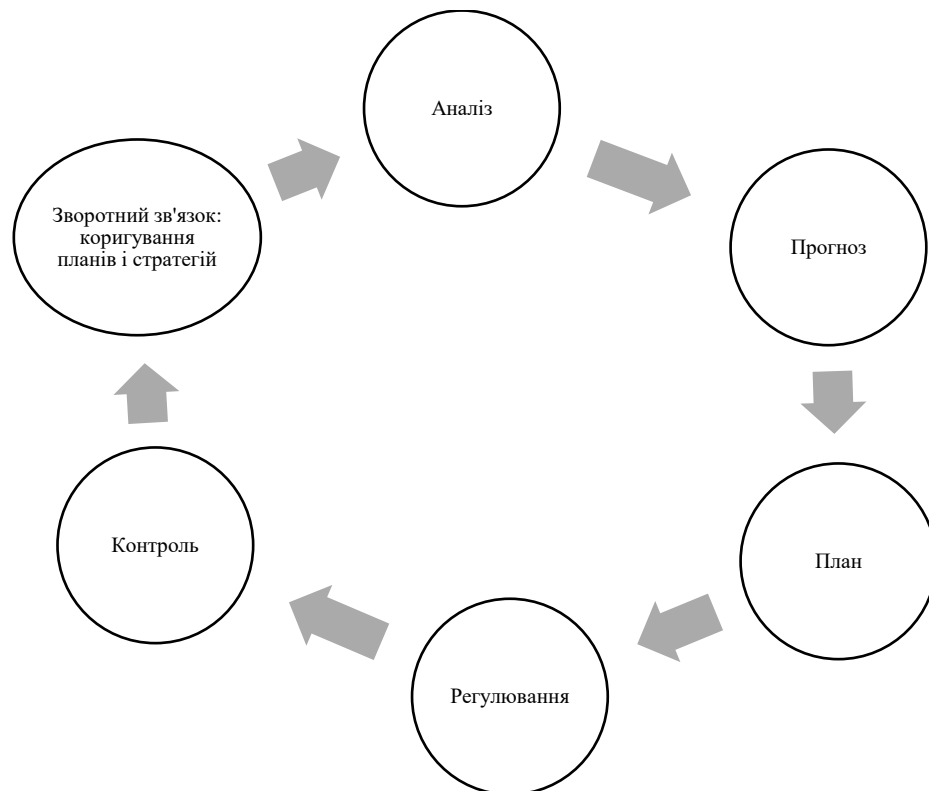
Метод	Суть	Очікуваний результат
Балансування потоків	Узгодження припливів і відтоків	Зменшення касових розривів
Прискорення інкасації	Скорочення строків надходження коштів	Зростання ліквідності

продовження таблиці 1.9

Відтермінування платежів	Оптимізація графіка виплат	Зниження дефіциту ліквідності
Управління запасами	Мінімізація «заморожених» коштів	Підвищення оборотності капіталу
Cash Pooling	Централізація залишків	Зменшення потреби у кредитах

Джерело: складено автором на основі [3, 5, 7, 9]

Сучасний методичний підхід передбачає створення інтегрованої системи управління, яка поєднує стратегічне планування, операційне управління й контроль у єдину модель (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Інтегрована модель управління грошовими потоками підприємства

Джерело: складено автором на основі [1, 2, 5, 9]

Така система забезпечує циклічність управління: інформація з етапу контролю повертається на етап аналізу для вдосконалення прогнозів і планів. Це відповідає концепції Dynamic Cash Flow Management, що широко використовується у міжнародних корпораціях [9, с. 259].

Управління грошовими потоками в сучасних умовах неможливо відокремити від концепції Value-Based Management (VBM), тобто управління, орієнтованого на зростання вартості бізнесу.

Ключовими показниками в цій системі є:

- EVA (Economic Value Added):

$$EVA = \text{NOPAT} - \text{WACC} * \text{IC},$$

де, NOPAT - чистий операційний прибуток після оподаткування; WACC - середньозважена вартість капіталу; IC - інвестований капітал.

- DCF (Discounted Cash Flow) - дисконтована модель оцінки вартості підприємства за майбутніми грошовими потоками:

$$V = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t},$$

де CF_t - грошовий потік у період t ; r - ставка дисконту.

Застосування цих моделей дозволяє пов'язати управління грошовими потоками з ринковою вартістю підприємства, що підвищує стратегічну значущість фінансового менеджменту [9, с. 261].

Таблиця 1.10

Порівняння традиційних і сучасних підходів до управління грошовими потоками

Ознака	Традиційний підхід	Сучасний підхід (Value-Based)
Основна мета	Підтримання ліквідності	Збільшення ринкової вартості
Горизонт планування	Короткостроковий	Довгостроковий
Інструменти	Платіжний календар, балансування	DCF, EVA, ROI, Cash Pooling
Орієнтація	Внутрішня ефективність	Вартісно-орієнтована стратегія
Рівень автоматизації	Низький	Високий (ERP, BI, AI)

Джерело: складено автором на основі [5, 7, 9]

Результатом упровадження комплексного методичного підходу до управління грошовими потоками є:

- забезпечення платоспроможності підприємства у короткостроковому періоді;

- формування інвестиційного потенціалу для зростання;
- підвищення фінансової стійкості через баланс потоків;
- мінімізація ризиків дефіциту ліквідності;
- підвищення ринкової вартості підприємства.

Таким чином, ефективне управління грошовими потоками перетворюється на інструмент стратегічного розвитку підприємства та створення довгострокової конкурентної переваги.

Отже, методичні підходи до управління грошовими потоками еволюціонували від класичних схем балансування ліквідності до систем, орієнтованих на створення вартості.

Сучасна концепція базується на поєднанні традиційних фінансових методів (аналіз, прогнозування, планування, контроль) з цифровими технологіями, моделюванням та оцінкою EVA/DCF.

Інтегрований підхід дозволяє перетворити управління грошовими потоками на ключовий елемент економічного механізму підприємства, що забезпечує ефективне формування, використання та відтворення фінансових ресурсів.

1.3 Економічний механізм формування та використання грошових потоків підприємства

Грошові потоки як елемент фінансової системи підприємства не можуть функціонувати ефективно без відповідного економічного механізму, що забезпечує їх регулювання, узгодження та оптимізацію. Економічний механізм формування й використання грошових потоків є комплексною системою економічних, фінансових, організаційних та правових важелів, які впливають на процеси руху коштів.

На думку І.О. Бланка, економічний механізм - це “сукупність взаємопов’язаних методів і інструментів, що забезпечують реалізацію фінансової політики підприємства у сфері грошових потоків” [1, с. 332].

Г.В. Савицька визначає його як “систему управлінських рішень, спрямованих на досягнення збалансованості між обсягами формування та напрямками використання коштів” [3, с. 245].

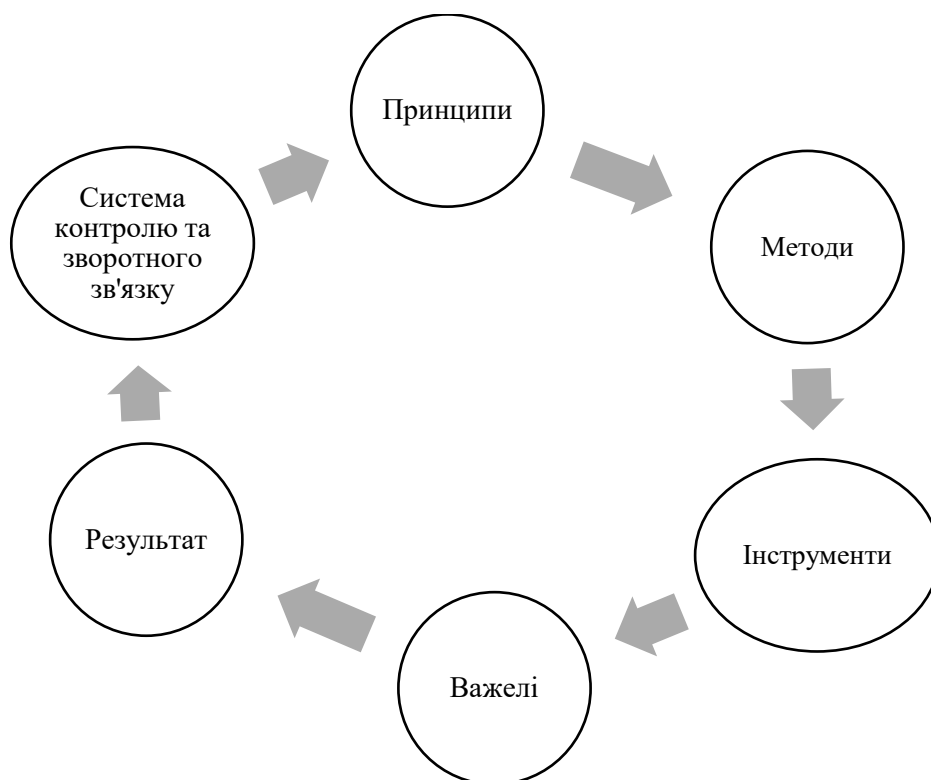
Зарубіжні автори, зокрема Helfert і Brealey, розглядають економічний механізм як інституціональний каркас фінансового управління, який поєднує аналітику, планування, контроль і стимулювання результатів [4, с. 178; 9, с. 293].

Ми вважаємо, що найбільш повно суть економічного механізму формування та використання грошових потоків розкриває наступне визначення. Економічний механізм формування та використання грошових потоків - це система інструментів, принципів, методів і важелів, які забезпечують ефективне управління грошовими ресурсами підприємства, зміст якої полягає у перетворенні фінансової політики в конкретні господарські дії, спрямовані на збалансування надходження і витрачання коштів та підтримання фінансової рівноваги.

Основними завданнями економічного механізму формування та використання грошових потоків є:

1. Формування достатнього обсягу грошових надходжень для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;
2. Забезпечення раціонального розподілу коштів між різними напрямками діяльності;
3. Оптимізація структури грошових потоків для мінімізації фінансових ризиків;
4. Контроль за ефективністю використання грошових ресурсів;
5. Забезпечення стійкого позитивного чистого грошового потоку.

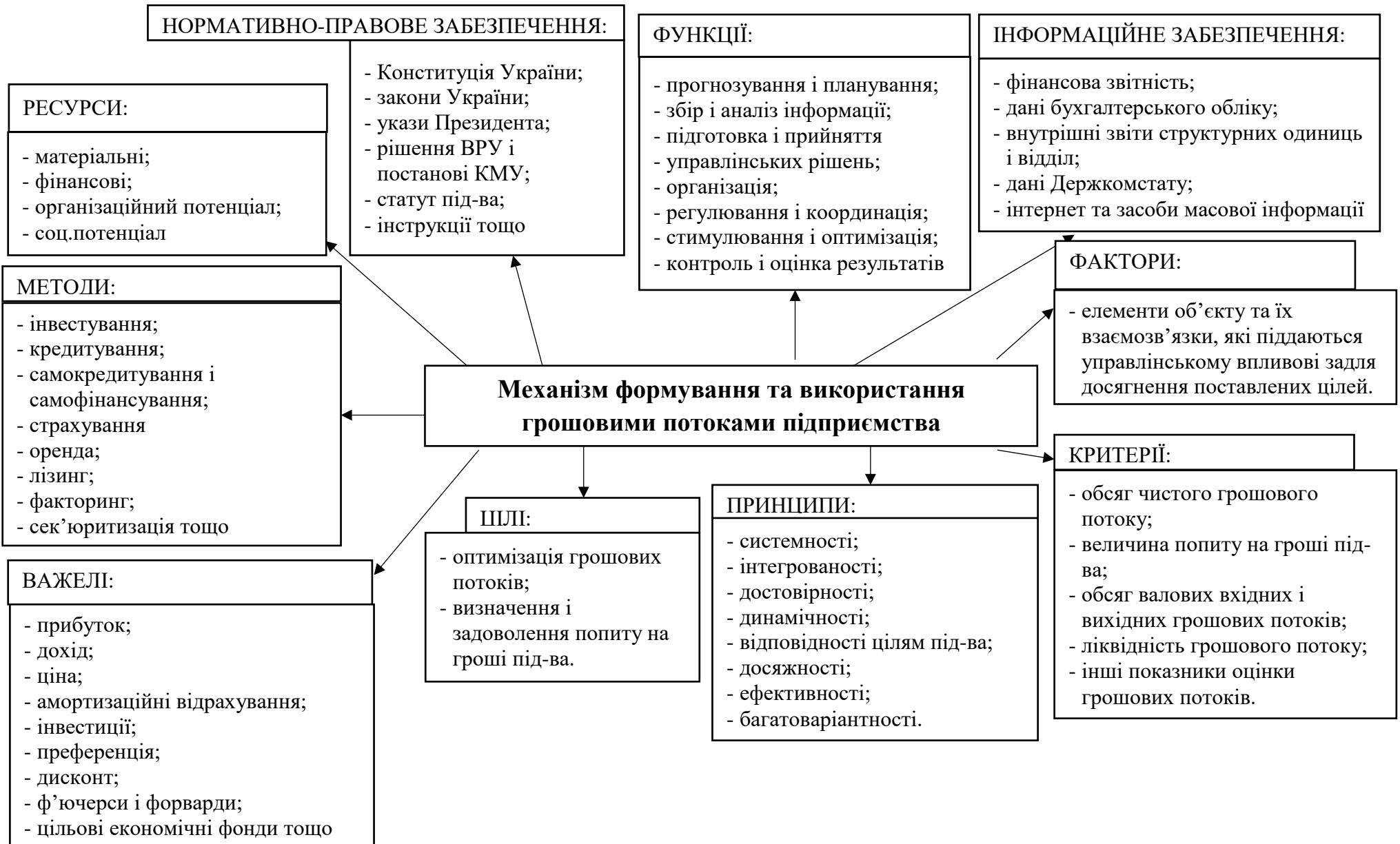
Економічний механізм являє собою цілісну систему, складовими елементами якої є принципи, методи, інструменти, важелі, результати та система контролю. Ці взаємопов’язані елементи існують в тісній взаємодії, що забезпечує ефективність функціонування всього механізму (рис. 1.5):

Рис. 1.5. Модель взаємодії елементів економічного механізму формування та використання грошових потоків підприємств

Джерело: складено автором на основі [1, 3, 5]

Окрім того, механізм формування та використання грошових потоків має базуватися на чинних нормативних актах, ґрунтуватися на відповідних принципах, досягати поставлені цілі та відповідати критеріям. Структура механізму формування та використання грошових потоків підприємства, розроблена нами, представлена на рис. 1.6.

Рис. 1.6. Структура механізму управління грошовими потоками підприємства

Розглянемо більш детально складові елементи економічного механізму формування та використання грошових потоків.

Основоположними засадами будь-якого процесу є його принципи. Принципи економічного механізму формування та використання грошових потоків підприємства регулюють фінансову діяльність підприємства, забезпечуючи ефективне управління надходженнями та видатками грошових коштів для досягнення його фінансово-господарських цілей. До таких принципів можна віднести: системність, збалансованість, адаптивність, гнучкість і економічна ефективність.

До ключових принципів функціонування економічного механізму також належать [2; 3; 7]:

1. Комплексність - взаємопов'язана дія всіх елементів системи;
2. Динамічність - адаптація механізму до змін зовнішнього середовища;
3. Цільова орієнтація - спрямованість на досягнення фінансової рівноваги;
4. Саморегуляція - можливість автоматичного коригування через контрольні індикатори;
5. Інформаційна забезпеченість - наявність достовірних даних для управлінських рішень.

Серед методів економічного механізму формування та використання грошових потоків можна виділити аналіз, прогнозування, планування, нормування, регулювання, контроль. До інструментів, в першу чергу, відносять бюджетування, коефіцієнтний аналіз, Cash Budget, факторинг, лізинг, банківські операції.

Важелями економічного механізму формування та використання грошових потоків є фінансові інструменти, що впливають на грошові надходження та витрати, зокрема податкова політика, кредитна система, процентна ставка, амортизаційна політика, державне регулювання. Ці важелі є державними зовнішніми інструментами впливу. Поряд з ними розрізняють

ще внутрішні або внутрішньофірмові інструменти, що мають місце на окремих підприємствах.

Економічні важелі формування та використання грошових потоків підприємства представлені в таблиці 1.11.

Таблиця 1.11

Економічні важелі формування та використання грошових потоків підприємства

Група важелів	Зміст впливу	Приклади
Внутрішні	Визначають управлінську політику підприємства	Система преміювання, бюджетування, ціноутворення
Зовнішні	Регулюються державними та ринковими механізмами	Податки, процентна ставка, валютне регулювання

Джерело: складено автором на основі [2, 5, 7]

Результатом економічного механізму формування та використання грошових потоків є досягнення фінансової рівноваги та зростання вартості підприємства.

Таблиця 1.12

Основні елементи економічного механізму управління грошовими потоками

Елемент	Зміст	Приклади реалізації
Принципи	Визначають логіку побудови системи	Системність, комплексність, ефективність
Методи	Формують технологію управління	Аналіз, планування, контроль, прогнозування
Інструмент	Використовуються для практичної реалізації	Бюджетування, факторинг, лізинг, Cash Pooling
Важелі	Механізм впливу на фінансові результати	Кредитні, податкові, амортизаційні стимули
Результати	Очікувані ефекти	Ліквідність, рентабельність, фінансова стійкість

Джерело: складено автором на основі [2, 3, 5, 7]

Вихідним етапом функціонування механізму формування та використання грошових потоків підприємства є формування грошових

потоків, що полягає у створенні джерел грошових надходжень, які забезпечують фінансування господарських процесів.

Основними джерелами формування грошових потів є:

- Виручка від реалізації продукції - основне джерело операційного потоку;
- Амортизаційні відрахування - внутрішнє джерело реінвестування;
- Позиковий капітал - кредити, облігації, фінансовий лізинг;
- Інвестиційні надходження - продаж активів, залучення інвесторів;
- Інші надходження - дивіденди, роялті, доходи від фінансових операцій.

Загальна характеристика джерел формування грошових потів представлена в таблиці 1.13.

Таблиця 1.13

Джерела формування грошових потоків підприємства

Група джерел	Складові	Економічна характеристика
Внутрішні	Прибуток, амортизація, внутрішні резерви	Забезпечують самофінансування діяльності
Зовнішні	Кредити, облігаційні позики, залучення інвесторів	Формують інвестиційний потенціал
Операційні	Виручка, дебіторська заборгованість	Забезпечують поточну ліквідність
Інвестиційні	Продаж активів, повернення фінансових вкладень	Генерують одноразові припливи

Джерело: складено автором на основі [1, 2, 5]

Використання грошових потоків є другою складовою механізму, яка забезпечує раціональний розподіл коштів за напрямками діяльності.

Згідно з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку №7, виділяють три напрями використання грошових потоків:

1. Операційна діяльність - фінансування виробничого процесу, оплата праці, сплата податків, постачальникам тощо;
2. Інвестиційна діяльність - придбання основних засобів, інвестицій у нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення;

3. Фінансова діяльність - виплата дивідендів, погашення кредитів, залучення позикових ресурсів.

Ефективність використання грошових потоків визначається через співвідношення чистого грошового потоку до загального обсягу витрат, тобто коефіцієнт ефективності використання коштів (K_{ef}):

$$K_{ef} = NCF / \text{Витрати}_{\text{заг}}$$

де,

NCF - чистий грошовий потік;

$\text{Витрати}_{\text{заг}}$ - сукупні витрати підприємства за певний період [5, с. 179].

Особливе місце в економічному механізмі займає система контролю. Вона передбачає порівняння запланованих і фактичних результатів, оцінку відхилень і розробку коригувальних дій.

Ефективність контролю визначається такими показниками:

- Коефіцієнт покриття операційних витрат (Operating Cash Flow Ratio);
- Коефіцієнт ліквідності грошового потоку (Cash Flow Liquidity Ratio);
- Cash Conversion Cycle (тривалість фінансового циклу).

О.М. Гриньова наголошує, що саме зворотний зв'язок є “основою саморегуляції економічного механізму”, оскільки дозволяє не лише фіксувати відхилення, а й прогнозувати їх наслідки [8, с. 144].

Таким чином, економічний механізм формування та використання грошових потоків - це структурно цілісна система, що поєднує принципи, методи, інструменти, важелі та контрольні функції, спрямовані на досягнення оптимального руху коштів.

Завдяки такій структурі забезпечується саморегулювання фінансових процесів: інформація про результати використання коштів автоматично повертається в систему прийняття рішень, що дозволяє коригувати управлінські дії.

Економічний механізм формування та використання грошових потоків забезпечує фінансову стійкість підприємства, підтримує його інвестиційну активність і сприяє підвищенню ефективності управління капіталом.

Реалізація економічного механізму формування та використання грошових потоків вимагає не лише наявності певних методів і важелів, а й злагодженої взаємодії його елементів у межах єдиної системи управління. У сучасних умовах господарювання цей механізм виступає не просто технічною підсистемою фінансового менеджменту, а стратегічним ядром управління капіталом підприємства.

Одним із центральних завдань економічного механізму є узгодження обсягів і ритмічності припливів і відтоків коштів, що забезпечує підтримання ліквідності та уникнення касових розривів.

Згідно з підходом І.О. Бланка, механізм узгодження базується на двох етапах [1, с. 334]:

- Горизонтальне узгодження - синхронізація надходжень і виплат у межах певного періоду;
- Вертикальне узгодження - балансування потоків між різними рівнями діяльності (операційним, інвестиційним, фінансовим).

Таблиця 1.14

Методи узгодження грошових потоків підприємства

Тип узгодження	Сутність	Основні інструменти	Очікуваний ефект
Горизонтальне	Баланс між припливами і відтоками в часі	Платіжний календар, графік платежів	Запобігання дефіциту ліквідності
Вертикальне	Взаємодія потоків різних видів діяльності	Cash Budget, DCF-аналіз, КРІ ліквідності	Оптимізація структури капіталу

Джерело: складено автором на основі [1, 2, 5]

Інформаційна база є ключовим елементом функціонування економічного механізму. Вона забезпечує процес управління достовірними даними для прийняття рішень.

Згідно з О.М. Гриньовою, інформаційно-аналітична підсистема має включати:

- Первинну інформацію (облікові дані, документи, договори);

- Аналітичну інформацію (звіти про рух грошових коштів, прогнозні баланси);
- Управлінську інформацію (показники KPI, сценарні прогнози, звіти за центрами відповідальності) [8, с. 157].

У сучасних умовах формування інформаційної бази спирається на ERP-системи та Business Intelligence-технології, які забезпечують автоматизацію аналізу cash flow і скорочують затримки в прийнятті управлінських рішень.

Оптимізація грошових потоків здійснюється на основі взаємодії внутрішніх фінансових підсистем підприємства:

- управління оборотним капіталом;
- інвестиційна діяльність;
- фінансова політика;
- податкове планування.

Відповідно до підходу К.Ф. Ковальчука, оптимізація повинна реалізовуватися через принцип “грошової рівноваги”, коли надходження й витрати узгоджуються з часовими лагами операційного циклу [5, с. 192].

Таблиця 1.15

Методичні підходи до оптимізації грошових потоків підприємства

Підхід	Зміст	Основні інструменти	Переваги
Балансовий	Визначення оптимального обсягу припливів/відтоків	Cash Budget, контроль ліквідності	Простота, доступність
Стохастичний	Моделювання коливань потоків у часі	Модель Міллера-Орра, Монте-Карло	Врахування ризику
Вартісно-орієнтований	Управління потоками через DCF і EVA	ROI, NPV, DCF	Орієнтація на зростання вартості бізнесу

Джерело: складено автором на основі [5, 7, 9]

Ефективне використання грошових потоків сприяє зростанню економічної вартості підприємства (Firm Value). Це відображається у концепції Value-Based Cash Flow Management, згідно з якою головною метою

є максимізація ринкової вартості бізнесу через оптимізацію чистих грошових потоків.

Brealey та Myers визначають, що “вартість підприємства формується не прибутком, а здатністю генерувати стабільні грошові потоки у довгостроковій перспективі” [9, с. 301].

Механізм створення вартості включає три ключові етапи:

1. Формування позитивного операційного грошового потоку (OCF);
2. Забезпечення стабільного вільного грошового потоку (FCF), який можна реінвестувати;
3. Використання дисконтованих моделей оцінки (DCF, EVA) для визначення впливу cash flow на капіталізацію компанії.

Для оцінки ефективності економічного механізму застосовуються такі показники [4; 5; 9]:

1. Коефіцієнт грошової рентабельності активів (CROA):

$$CROA = NCF / \text{Середня вартість активів}$$

2. Коефіцієнт покриття боргу грошовими потоками (Debt Coverage Ratio):

$$DCR = OCF / B$$

де, *BBB* — сума боргових зобов'язань.

3. Коефіцієнт вартості cash flow (Value Cash Flow Ratio):

$$VCF = EVA / FCF,$$

що показує, наскільки ефективно cash flow трансформується у додану економічну вартість.

Функціонування економічного механізму управління грошовими потоками неможливе без інституційного середовища, яке створює правила та умови для руху коштів.

До основних інститутів належать:

- банківська система (надає інструменти для управління ліквідністю);
- фінансовий ринок (забезпечує канали інвестування);

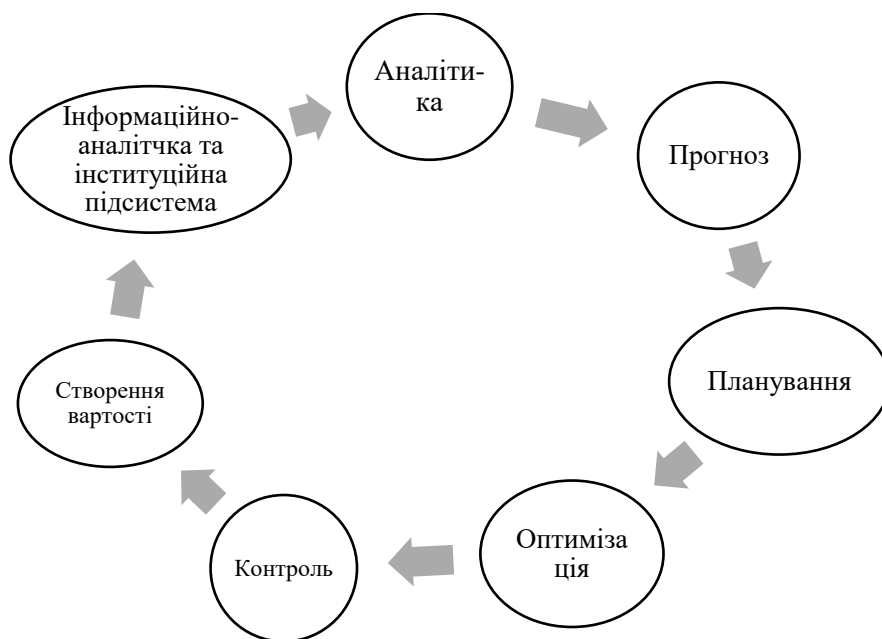
- державні органи (встановлюють податкову, валютну, амортизаційну політику);
- внутрішні корпоративні структури (фінансові служби, казначейства).

Л.О. Лігоненко вказує, що узгодженість дій цих інститутів дозволяє “перетворити економічний механізм у динамічну систему управління фінансами, орієнтовану на результат” [7, с. 229].

Суттєвою характеристикою ефективного економічного механізму є його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища. У періоди економічних коливань механізм повинен забезпечувати:

- оперативне коригування бюджету cash flow;
- гнучке управління дебіторською заборгованістю;
- використання страхових, резервних і хеджінгових інструментів;
- скорочення фінансового циклу для підвищення ліквідності.

Г.В. Савицька підкреслює, що саме адаптивність механізму визначає його життєздатність, оскільки “грошові потоки є найбільш чутливою складовою до ризиків ринкового середовища” [3, с. 254].

Рис. 1.7. Інтегрована модель економічного механізму управління грошовими потоками

Джерело: складено автором на основі [1, 3, 5, 9]

Ця модель відображає циклічний характер механізму: результати використання коштів стають базою для формування нових управлінських рішень. Вона також демонструє єдність стратегічних і операційних функцій системи управління грошовими потоками.

Ефективність економічного механізму оцінюється за такими основними критеріями [1; 5; 8]:

- Фінансова рівновага - забезпечення стабільного позитивного грошового потоку;
- Ліквідність - спроможність своєчасно виконувати платіжні зобов'язання;
- Рентабельність грошового потоку (Cash Flow Profitability);
- Капіталізація підприємства - відображення результату в зростанні ринкової вартості;
- Стійкість у часі - здатність зберігати ефективність у мінливих умовах.

Таблиця 1.16

Основні показники ефективності економічного механізму управління грошовими потоками

Показник	Формула	Економічна інтерпретація
Чистий грошовий потік (NCF)	$CF_{in} - CF_{out}$	Сальдо припливів і відсотків
Рентабельність cash flow (RCF)	$NCF / \text{Прибуток}$	Відношення реального руху коштів до прибутку
Коеф. стабільності потоків (K _{ст})	$\Sigma CF_{+} / \Sigma CF_{-}$	Показує рівновагу потоків
Cash Conversion Cycle	ДС + ДДЗ - КЗ	Швидкість перетворення оборотних коштів у готівку

Джерело: складено автором на основі [3, 5, 9]

Таким чином, економічний механізм формування та використання грошових потоків є цілісною системою, що поєднує методи, інструменти, важелі, контрольні показники та інституційні умови, спрямовані на забезпечення ефективного фінансового обороту.

Його функціонування забезпечує стабільність руху грошових коштів, підвищує ліквідність, сприяє оптимізації структури капіталу та формує економічну вартість підприємства.

Саме через цей механізм фінансова стратегія перетворюється на конкретні управлінські дії, а грошові потоки - на індикатор ефективності господарювання.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1

У першому розділі було послідовно досліджено теоретичні та методичні засади формування й використання грошових потоків підприємства, що дало можливість визначити їх місце в системі фінансового механізму та обґрунтувати роль у забезпеченні стійкості та результативності діяльності суб'єкта господарювання.

Проаналізовані наукові підходи свідчать, що грошові потоки є не лише відображенням руху ліквідних ресурсів, а й індикатором якості управління, структури капіталу та ефективності прийняття фінансових рішень. У вітчизняній та зарубіжній літературі простежується значна різноманітність трактувань поняття «грошовий потік», однак спільним є розуміння його як багатофункціональної категорії, що інтегрує операційні, інвестиційні та фінансові процеси підприємства [1; 3; 7]. Проведене узагальнення дозволило систематизувати класифікаційні ознаки грошових потоків і визначити їх практичну цінність для аналізу та планування.

У підрозділі, присвяченому методичним підходам, узагальнено інструментарій, який використовується для аналізу, прогнозування та оптимізації грошових потоків: моделі управління залишками коштів, методи оцінки тривалості фінансового циклу, бюджети руху коштів, факторні моделі формування чистого та вільного грошового потоку. Показано, що ефективність управління грошовими потоками визначається не окремими діями, а узгодженою роботою всіх елементів фінансового механізму,

включаючи політику витрат, контролінг, систему внутрішнього регулювання та стратегічні фінансові орієнтири [2; 4].

Особливу увагу приділено розкриттю змісту економічного механізму формування та використання грошових потоків. На основі узагальнення наукових праць доведено, що цей механізм має системний характер і включає принципи, функції, методи, регулятори та управлінські рішення, спрямовані на забезпечення збалансованості припливів і відтоків коштів, підтримання платоспроможності та мінімізацію фінансових ризиків. Визначено, що механізм ґрунтується на циклічності процесу управління: аналіз → планування → реалізація → контроль → коригування, що гарантує адаптивність до змін внутрішнього та зовнішнього середовища [8; 9].

Узагальнюючи результати теоретичного аналізу, можна стверджувати, що грошові потоки виступають базисом формування фінансової стійкості підприємства, визначають його інвестиційний потенціал та обумовлюють можливість довгострокового розвитку. Окреслені методичні підходи, структурні елементи економічного механізму й систематизація класифікаційних характеристик формують концептуальну основу для подальшої оцінки фактичного стану грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» у розділі 2 та визначення напрямів удосконалення їх управління у розділі 3.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»

2.1 Загальна характеристика підприємства

ТОВ «Кернел-Трейд» є одним із найбільших аграрних підприємств України, яке входить до складу міжнародної групи Kernel Holding S.A. (Люксембург). Підприємство спеціалізується на закупівлі, переробці, зберіганні та експорті зернових і олійних культур, а також реалізації готової олійно-жирової продукції.

Воно виступає центральною трейдинговою компанією групи Kernel, через яку здійснюється більшість зовнішньоекономічних операцій.

Завдяки повному виробничо-збутовому циклу (від закупівлі насіння до реалізації готової продукції на зовнішніх ринках) ТОВ «Кернел-Трейд» забезпечує комплексність діяльності всієї групи, а отже, стабільність її грошових потоків.

Таблиця 2.1

Організаційно-правові засади діяльності

Повна назва	Товариство з обмеженою відповідальністю «Кернел-Трейд»
Юридична адреса	м. Київ, вул. Євгена Коновальця, 36-Д
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Форма власності	Приватна
Основний КВЕД	46.21 – оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин
Засновник	Kernel Holding S.A. (Люксембург)
Рік заснування	1996
Керівник	Генеральний директор - Віталій Хомутиннік

Наведені у таблиці 2.1 дані відображають основні організаційно-правові характеристики ТОВ «Кернел-Трейд» та окреслюють його місце в структурі групи Kernel. Підприємство функціонує у формі товариства з обмеженою відповідальністю, має приватну форму власності та

спеціалізується на оптовій торгівлі зерновими культурами. Засновником виступає Kernel Holding S.A., що визначає його інтегрованість у міжнародну корпоративну систему. Зазначені характеристики створюють основу для подальшого аналізу діяльності підприємства та оцінки його економічного потенціалу.

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Кернел-Трейд»

Джерело: розроблено автором на основі офіційної інформації Kernel Holding.

Організаційна структура підприємства - функціонально-ієрархічна, з чітким розподілом компетенцій між управлінськими рівнями:

- стратегічне управління (топ-менеджмент, фінансовий директор, директор з експорту);
- операційне управління (виробничі, трейдингові, логістичні та фінансові департаменти);
- функціональні служби (бухгалтерія, HR, аналітика, внутрішній аудит).

Підприємство займає лідируючі позиції в олійно-жировому та зерновому сегментах України. За результатами 2024 року Kernel утримує:

- понад 30 % українського експорту соняшникової олії;
- 12 % внутрішнього ринку переробки насіння соняшнику;
- ТОП-3 позицію серед експортерів зернових

Основними конкурентами виступають МХП, ВіОіл, УкрОлія, Агроком, проте «Кернел-Трейд» переважає їх за рівнем вертикальної інтеграції та ефективності логістичних операцій.

ТОВ «Кернел-Трейд» володіє значним матеріально-технічним потенціалом, який включає:

- 4 оліє-екстракційні заводи (загальна потужність понад 3 млн тонн переробки насіння);
- 28 елеваторів (загальна місткість понад 3,2 млн тонн);
- 2 портові термінали (Миколаїв, Чорноморськ);
- 1 500 одиниць автотранспорту та залізничних вагонів.

Компанія має розгалужену мережу елеваторів (понад 30), три сучасні переробні заводи, власні термінали в портах Чорного моря, а також залізничний парк і транспортні активи для перевалки зернових і олійних культур.

Така інфраструктура забезпечує гнучкість у ланцюгу поставок і дозволяє ефективно контролювати логістику, знижуючи фінансові ризики.

Україна є світовим лідером з експорту соняшникової олії, і Kernel відіграє тут ключову роль. У 2024 році компанія забезпечила понад 30 % експорту української олії, а також близько 12 % загального експорту зернових

культур [5, с. 91]. Основними напрямками експорту є країни ЄС (Нідерланди, Італія, Іспанія), Азія (Індія, Китай, Туреччина) та Північна Африка.

Таблиця 2.2

Географічна структура експорту ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024 році

Регіон	Частка в експорті, %	Основні країни-партнери
Європейський Союз	41,2	Нідерланди, Польща, Італія
Азія	33,5	Китай, Індія, Туреччина
Північна Африка	17,8	Єгипет, Туніс, Алжир
Інші регіони	7,5	Саудівська Аравія, ОАЕ

Джерело: складено автором за аналітичним звітом *Kernel Holding*.

Компанія системно інвестує в енергоефективні технології та цифрову автоматизацію, що скорочує виробничі витрати й прискорює оборотність грошових потоків [3, с. 78].

Висока частка спеціалістів (понад 26 %) підтверджує кадрову кваліфікацію, а наявність молодого персоналу сприяє впровадженню інновацій і цифрових технологій у фінансове управління [1, с. 146].

Таблиця 2.3

Структура персоналу ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024 р.

Категорія працівників	Кількість осіб	Частка, %
Керівники	210	5,8
Спеціалісти	980	26,9
Робітники	2 240	61,5
Обслуговуючий персонал	210	5,8
Разом	3 640	100,0

Джерело: складено автором за даними звітності підприємства.

Kernel є одним із найбільших платників податків в аграрній галузі.

У 2024 році компанія сплатила понад 5,3 млрд грн податків, з яких понад 70 % - до державного бюджету. Крім того, експортна діяльність ТОВ «Кернел-Трейд» забезпечує понад 5 % валютних надходжень у структурі експорту України, що робить компанію ключовим гравцем у макроекономічній стабільності держави [5, с. 92].

2.2 Комплексний техніко-економічний аналіз діяльності підприємства

Аналіз господарської діяльності підприємства полягає у всебічному вивченні, оцінці та контролі його роботи, щоб виявити причини відхилень від плану, знайти внутрішні резерви для підвищення ефективності, поліпшення якості продукції та обґрунтувати управлінські рішення. В першу чергу, він охоплює загальну оцінку взаємозв'язків технічних, організаційних та економічних факторів, спрямовану на досягнення прибутку та сталий розвиток.

Основні засоби підприємства - це матеріальна база його операційної діяльності, яка забезпечує процес виробництва, переробки та логістичного обслуговування. До складу основних засобів ТОВ «Кернел-Трейд» входять будівлі й споруди, елеваторні комплекси, виробничі лінії, транспортні засоби, обладнання для переробки та навантаження зернових і олійних культур. Саме якість та рівень технічного стану цих активів визначає рівень ефективності виробничо-логістичного циклу підприємства.

З метою проведення ефективного аналізу діяльності підприємства необхідно розрахувати та проаналізувати основні показники його діяльності за останні три роки - 2022-2024 рр.

Основні показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» представлено у табл. 2.4.

Комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» за 2023-2024 рр. свідчить про суттєве зростання масштабів операційної активності підприємства та одночасне підвищення навантаження на витратну частину. Узагальнені дані, наведені у таблиці, дають змогу оцінити тенденції доходів, витрат, фінансових результатів, структури активів і капіталу.

Таблиця 2.4

**Основні показники фінансово-господарської діяльності ТОВ
«Кернел-Трейд» у 2023-2024 роки**

Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп зростання, %
Чистий дохід	6 205 689	9 092 641	2 886 952	146,51
Собівартість	-4 832 072	-7 623 124	-2 791 052	157,78
Валовий прибуток	1 373 616	1 469 517	959 005	106,98
Інші операційні доходи	1 624 043	403 850	-1 210 193	24,86
Адміністративні витрати	-1 615 233	-2 474 511	-858 278	153,14
Витрати на збут	-3 991 631	-4 323 787	-332 156	108,32
Інші операційні витрати	-1 278 613	-1 048 924	229 689	82,04
Операційний прибуток	8 474 731	7 251 798	-1 222 933	85,56
Інші фінансові доходи	863 057	1 366 768	503 711	158,37
Інші доходи	1 304 767	19167945	611 0267	146,85
Фінансові витрати	-2 831 222	-1 583 269	1 247 953	55,99
Інші витрати	-1 431 574	-1 968 933	-5 373 594	137,53
Прибуток до оподаткування	5 238 500	6 513 904	1 275 404	124,36
Чистий прибуток	4 373 035	5 415 269	1 042 234	123,82
Матеріальні витрати	3 371 4187	4 810 418	1 438 999	142,67
Витрати на оплату праці	1 258 417	1 955 259	697 842	155,46
Відрахування на соцзаходи	112 707	132 231	1 9524	117,32
Амортизація	263 477	261 312	-2 165	99,18
Інші операційні витрати (елементи)	9 838 506	1 117 210	1 323 600	113,45
Разом операційних витрат	4 518 729	6 162 508	1 643 779	136,38
Необоротні активи	5 365 042	5 765 859	400 817	107,46
Основні засоби	2 225 699	209 0330	-135369	93,92
Оборотні активи	4 708 0471	5 414 226	7 061 796	115,00
Запаси	1 244 440	9 145 122	-9 280	73,45
Дебіторська заборгованість	2 252 104	2 666 665	414 560	118,41
Гроші та їх еквіваленти	2 627 789	4 202 485	1 574 696	159,95
Усього активів	5 244 551	5 990 8126	7 462 613	114,23
Власний капітал	1 544 737	2 437 4877	8 927 504	158,00
Довгострокові зобов'язання	212 869	8 533	-204 336	4,01
Поточні зобов'язання	3 678 5271	3 552 4716	-1 260 555	96,57
Усього зобов'язань	369	3 553 3249	-139	- 96,24

Перш за все, варто відзначити стрімке зростання чистого доходу від реалізації - на 46,5%, що зумовлено збільшенням експортних продажів, розширенням ринків збуту та підвищенням цін на аграрну продукцію. Проте темпи зростання собівартості реалізації (+57,7%) перевищили темпи зростання доходу. Це свідчить про підвищення витрат на логістику, закупівельних цін на

зернові, збільшення вартості енергоносіїв і супутніх виробничих витрат. Незважаючи на це, валовий прибуток збільшився на 7%, що вказує на збереження ефективності операційної діяльності.

Водночас спостерігається скорочення операційного прибутку на 14,4%, що спричинено зменшенням інших операційних доходів (падіння більш ніж утричі) та зростанням адміністративних витрат. Негативний вплив мало й збільшення витрат на збут, що свідчить про дорожчу логістику та маркетингові операції. Утім чистий прибуток зріс на 23,8%, що пояснюється збільшенням фінансових та інших доходів (зокрема, від перерахунків, операцій з активами та курсових різниць) і скороченням фінансових витрат.

Структура операційних витрат демонструє значне зростання матеріальних витрат - на 42,7%, що є прямим наслідком підвищення закупівельних цін та збільшення виробничої активності. Фонд оплати праці зріс на 55,5%, що свідчить про кадрове розширення, підвищення зарплат або стимулюючих виплат. Інші операційні витрати збільшилися на 13,4%, а загальний обсяг операційних витрат - на 36,4%, що є типовим для компаній з активною експансією ринку.

У частині активів простежується позитивна динаміка. Необоротні активи зросли лише на 7,5%, тоді як оборотні - на 15%, що свідчить про переорієнтацію підприємства на забезпечення поточної діяльності й підвищення ліквідної позиції. Загальна сума активів збільшилася на 14,2%, що вказує на зміцнення ресурсного потенціалу підприємства.

Фінансовий стан підприємства зазнав суттєвих змін: власний капітал зріс на 58%, що є позитивним сигналом щодо фінансової незалежності. Це підкріплюється тим, що довгострокові зобов'язання практично зведені до нуля, а поточні зменшилися на 3,4%, що позитивно позначилося на платоспроможності. Загальна сума зобов'язань скоротилася, що зменшує фінансові ризики та покращує позицію підприємства перед кредиторами.

Фінансові результати діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» свідчать про стабільне зростання доходів і прибутковості, незважаючи на макроекономічні виклики.

Таблиця 2.5

Основні фінансово-економічні показники ТОВ «Кернел-Трейд» за 2023-2024 рр., тис.грн.

Показник	2023	2024	Відхилення, ±	Темп зміни, %
Дохід (виручка від реалізації)	310 802 584	350 409 067	+ 39 606 483	112,7
Собівартість реалізації	300 911 556	339 316 710	+ 38 405 154	112,8
Валовий прибуток	9 891 028	11 092 357	+1 201 329	112,1
Адміністративні витрати	1 355 931	1 473 944	+118 013	108,7
Фін. результат до оподаткування	7 873 578	9 311 891	+1 438 313	118,3
Чистий прибуток	7 084 568	8 263 412	+1 178 844	116,6
Витрати на збут	3 991 631	4 323 787	+332 156	108%
Інші операційні витрати	1 278 613	1 048 924	-229 689	82%

Джерело: складено автором за фінансовими звітами ТОВ «Кернел-Трейд» за 2023-2024 рр.

У 2024 році компанія збільшила дохід на 12,7 %, а чистий прибуток - на 16,6 %, що свідчить про зростання операційної ефективності. Позитивна динаміка пояснюється оптимізацією виробничих витрат і зростанням обсягів експорту, попри коливання валютного курсу.

Таблиця 2.6

Структура активів у 2023-2024рр, тис. грн

Показник	2023	2024	Питома вага 2024, %
Необоротні активи	6 083 906	5 765 859	9,62
Оборотні активи	44 949 820	54 142 267	90,38
Баланс (активи разом)	51 033 726	59 908 126	100,0

Джерело: складено автором за балансом ТОВ «Кернел-Трейд». [16]

Переважання оборотних активів свідчить про високу мобільність капіталу та швидкий оборот грошових коштів. Така структура характерна для трейдингових компаній, де основну частку становлять запаси, дебіторська заборгованість і кошти на рахунках [3, с. 91].

Рис. 2.2. Структура активів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.6

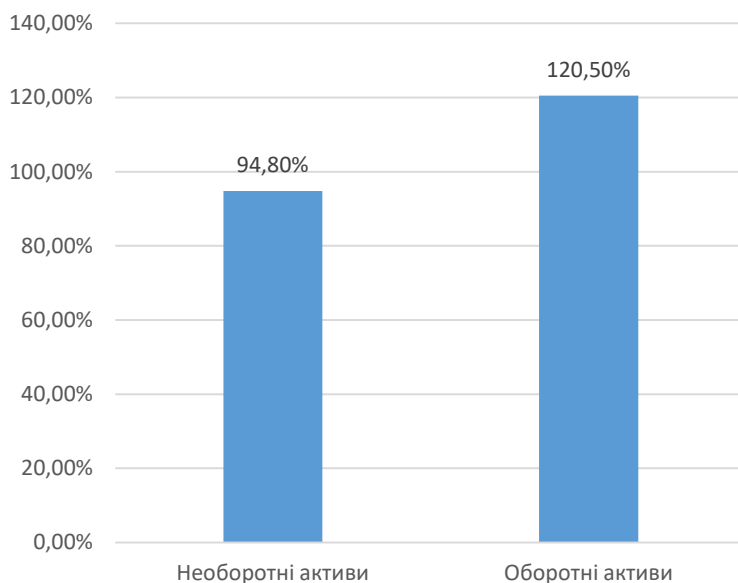
Аналіз динаміки активів підприємства дозволяє оцінити загальні тенденції розвитку, масштаб операційної діяльності та рівень інвестиційної активності. Порівняльна оцінка активів ТОВ «Кернел-Трейд» за 2023-2024 рр. свідчить про суттєві зміни в обсягах майна підприємства та напрямках його формування.

Таблиця 2.7

Динаміка активів у 2023-2024рр, тис. грн

Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп зростання,%
Необоротні активи	6 083 906	5 765 859	-318 047	94,8
Оборотні активи	44 949 820	54 142 267	+9 192 447	120,5
Усього активів	51 033 726	59 908 126	+8 874 400	117,4

Джерело: складено автором за балансом ТОВ «Кернел-Трейд». [16]

Рис. 2.3. Темпи зростання активів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.7

У 2024 році валюта балансу збільшилася на 8 874 400 тис. грн, або на 17,4 %, що є свідченням розширення масштабів діяльності та зростання фінансових можливостей підприємства. Зростання загального обсягу активів часто інтерпретується як результат підвищення ділової активності, збільшення обсягів закупівель, розширення ринків збуту чи зміни підходів до управління оборотним капіталом.

Необоротні активи зменшились на 318 047 тис. грн (-5,2 %). Основними причинами можуть бути:

- висока амортизація у 2024 році (знос зріс з 679 337 до 852 189 тис. грн);
- відсутність приросту капітальних інвестицій;
- зміни у складі довгострокових фінансових інвестицій (зменшення на 406 млн грн).

Таке зниження може свідчити про:

- обмеження інвестиційної діяльності;
- пріоритет підприємства на формування ліквідних оборотних активів;
- можливе вибуття частини основних засобів.

Оборотні активи зросли на 9 192 447 тис. грн, або 20,5 %, що є одним із ключових трендів у діяльності компанії.

Найвагоміші зміни відбулися у таких статтях:

- поточні фінансові інвестиції: збільшення з 737 999 до 7 457 696 тис. грн (+812 %);
- дебіторська заборгованість: зростання на 5 964 763 тис. грн;
- запаси: збільшення на 1 761 579 тис. грн.

Динаміка активів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023-2024 рр. демонструє суттєве розширення активів підприємства, яке відбулося насамперед завдяки збільшенню оборотних ресурсів. Підприємство концентрує капітал у ліквідних та високооборотних активах, що узгоджується зі специфікою діяльності компанії у сфері оптової торгівлі зерном.

Одночасно з цим зменшення обсягу необоротних активів може свідчити про недостатню інвестиційну активність і потребує уваги з точки зору довгострокової стабільності. Загалом динаміка активів свідчить про адаптивну модель управління ресурсами та прагнення до підтримання високої оборотності капіталу.

У 2024 році частка власного капіталу становила 20,5 %, що свідчить про збалансовану фінансову структуру. Підприємство активно використовує короткострокові зобов'язання для фінансування сезонних закупівель, що є типовим для аграрних трейдерів [7, с. 149].

Таблиця 2.8

Структура пасивів, тис. грн

Показник	2023	2024	Питома вага 2024, %
Власний капітал	45 138 415	48 518 915	20,5
Довгострокові зобов'язання	53 284 600	56 207 924	23,7
Поточні зобов'язання	123 987 143	132 445 730	55,8
Разом пасиви	222 430 158	237 172 569	100,0

Джерело: складено автором за балансом.

Рис. 2.4. Структура пасивів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.8

Підсумовуючи, можна зазначити, що ТОВ «Кернел-Трейд» є високоефективним *vertically integrated* трейдинговим підприємством, яке поєднує виробництво, логістику, експорт і управління фінансовими потоками в єдину систему. Стійке зростання прибутку, потужна матеріальна база, кадровий потенціал і ефективна структура активів забезпечують фінансову стабільність і інвестиційну привабливість компанії. Усе це створює надійну основу для подальшого аналізу формування та використання грошових потоків, що розглядатиметься у наступному підпункті [1, 4, 6].

Динаміка оборотних активів характеризує зміни в обсягах ресурсів, залучених до операційного циклу підприємства. Збільшення або зменшення оборотних активів впливає на швидкість обігу коштів, ліквідність та можливість підприємства фінансувати поточну діяльність без залучення зовнішніх ресурсів. Дослідження динаміки дозволяє визначити загальні тенденції та оцінити ступінь впливу окремих компонентів на загальну величину оборотного капіталу.

Таблиця 2.9

Динаміка оборотних активів, тис. грн

Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп зростання, %
Оборотні активи, всього	44 949 820	54 142 267	+ 9 192 447	120,5

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності.

Оборотні активи у 2024 році суттєво зросли - на 9,19 млрд грн, що становить 20,5 % приросту. Така динаміка свідчить про розширення операційної діяльності, активізацію торговельних операцій та збільшення потреби у фінансуванні оборотного циклу. Зростання відбулося переважно за рахунок дебіторської заборгованості, запасів та поточних фінансових інвестицій. Це підтверджує високий рівень маневреності капіталу, але також формує ризики уповільнення його оборотності.

Структурний аналіз оборотних активів дає змогу оцінити якість їх формування та визначити, наскільки ефективно підприємство керує запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та фінансовими інвестиціями. Зміна структури оборотних ресурсів безпосередньо впливає на ліквідність та операційну стійкість підприємства.

Таблиця 2.10

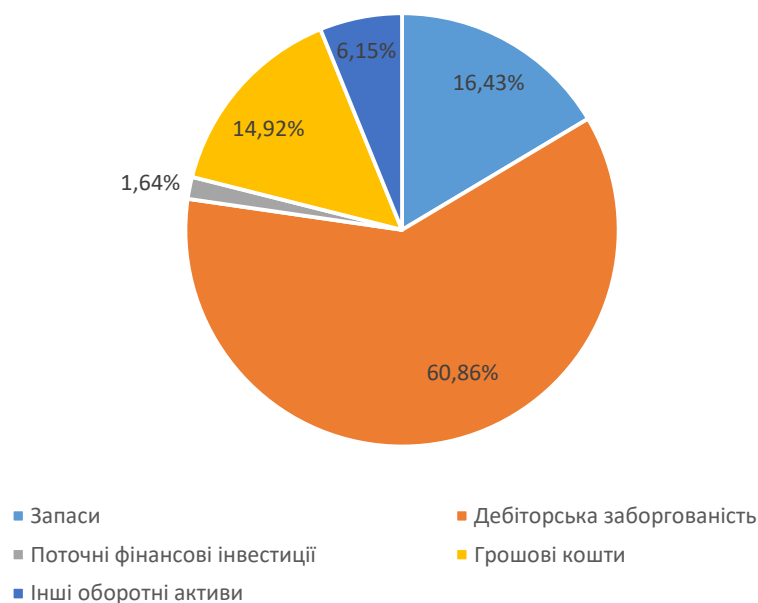
Структура оборотних активів, тис. грн

Показник	2023	Частка, %	2024	Частка, %	Відхилення
Запаси	7 383 543	16,43	9 145 122	16,89	+1 761 579
Дебіторська заборгованість	27 372 479	60,86	33 337 242	61,55	+5 964 763
Поточні фінансові інвестиції	737 999	1,64	7 457 696	13,77	+6 719 697
Грошові кошти	6 707 799	14,92	4 202 485	7,76	-2 505 314
Інші оборотні активи	2 748 000	6,15	35 722	0,03	-2 712 278

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності.

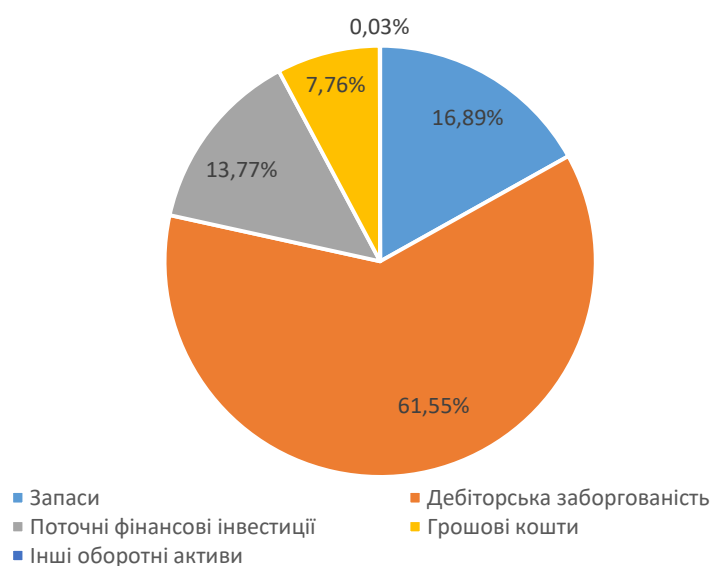
У структурі оборотних активів домінує дебіторська заборгованість, частка якої перевищує 60 % у обох роках. Це характерно для підприємств,

діяльність яких пов'язана з оптовою торгівлею та експортом зернових культур. У 2024 році суттєво зросли поточні фінансові інвестиції - більш ніж у 10 разів, що може свідчити про зміну політики управління ліквідністю та використання інструментів тимчасового розміщення коштів.

Рис. 2.5. Структура оборотних активів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023р.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.10

Рис. 2.6. Структура оборотних активів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.10

Зниження грошових коштів при одночасному зростанні інвестицій вказує на перерозподіл ліквідного капіталу. Загалом структура оборотних активів демонструє орієнтацію підприємства на підтримання високого рівня мобільності ресурсів.

Динаміка основних засобів підприємства відображає ступінь оновлення матеріально-технічної бази та інтенсивність капітальних інвестицій. Порівняння показників за два роки дозволяє визначити, чи здійснювало підприємство модернізацію, чи відбувалося вибуття активів, а також оцінити рівень зносу засобів виробництва.

Таблиця 2.11

Динаміка основних засобів у 2023-2024рр., тис. грн

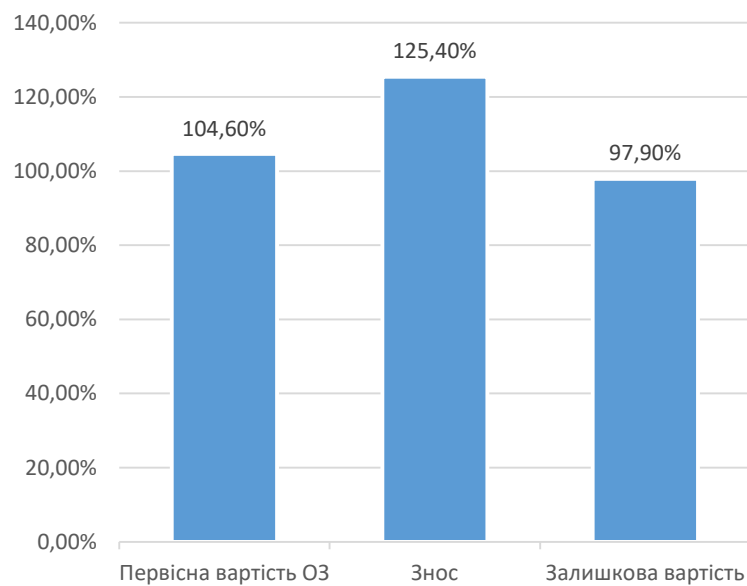
Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп зростання, %
Первісна вартість ОЗ	2 813 925	2 942 519	+128 594	104,6
Знос	679 337	852 189	+172 852	125,
Залишкова вартість	2 134 588	2 090 330	-44 258	97,9

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності.

У 2024 році первісна вартість основних засобів збільшилася на 128,6 млн грн, що свідчить про придбання нових активів або модернізацію наявних. Водночас темп збільшення зносу є значно вищим - 25,4 %, що призвело до зниження залишкової вартості. Це означає, що підприємство не компенсує вибуття або амортизацію активів новими інвестиціями в достатньому обсязі. У результаті технічний потенціал підприємства потребує подальшого оновлення.

Аналіз показників руху та стану основних засобів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023-2024 рр. свідчить про погіршення їх технічного стану. Незважаючи на зростання первісної вартості на 128,6 млн грн, темп збільшення зносу виявився значно вищим - +172,9 млн грн, що призвело до зменшення залишкової вартості на 44,3 млн грн. Коефіцієнт зносу підвищився з 24 % до 29 %, а коефіцієнт придатності відповідно знизився з 76 % до 71 %, що вказує на посилення фізичного та морального старіння основних засобів.

Структурні зрушення також є негативними: частка залишкової вартості зменшилася на 5 в.п., тоді як частка зносу зросла. Це означає, що оновлення основних засобів відбувається повільніше, ніж їх старіння. Така динаміка свідчить про недостатні капітальні інвестиції та потребу у модернізації матеріально-технічної бази, оскільки наявні темпи зношування можуть у подальшому негативно вплинути на ефективність виробничих процесів і рівень операційних витрат.

Рис. 2.7. Структура основних засобів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.11

Структура основних засобів відображає співвідношення між їх активною та пасивною частинами, а також дає змогу проаналізувати технічну оснащеність підприємства. Аналіз структури дозволяє оцінити, на які групи основних засобів припадає найбільше ресурсів і які елементи забезпечують виробничий процес.

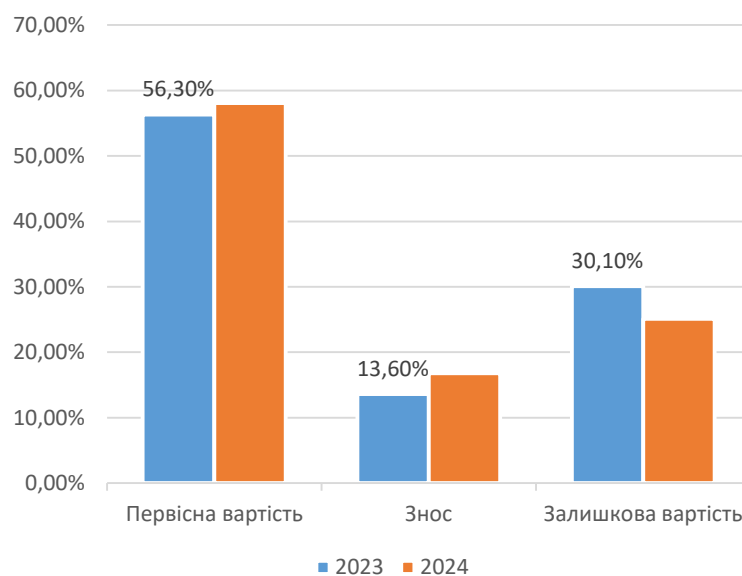
Для поглибленої оцінки використаємо дані фінансової звітності підприємства за 2023-2024 рр. та проведемо розрахунок ключових коефіцієнтів, що характеризують рух основних засобів.

Таблиця 2.12

Структура основних засобів у 2023-2024рр., тис. грн

Показник	2023	Частка, %	2024	Частка, %	Відхилення
Первісна вартість ОЗ	2 813 925	56,3	2 942 519	58,1	+128 594
Знос	679 337	13,6	852 189	16,8	+172 852
Залишкова вартість	2 134 588	30,1	2 090 330	25,1	-44 258
Коефіцієнт зносу	0,24	-	0,29	-	+0,05
Коефіцієнт придатності	0,76	-	0,71	-	-0,05

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності.

Рис. 2.8. Структура основних засобів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023 - 2024 рр.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.12

Аналіз динаміки та структури основних засобів ТОВ «Кернел-Трейд» за 2023-2024 рр. свідчить про неоднозначні тенденції у формуванні виробничого потенціалу підприємства. З одного боку, первісна вартість основних засобів зростає на 128,6 млн грн (+4,6 %), що може бути ознакою оновлення матеріально-технічної бази або переоцінки активів. З іншого боку, темп зростання зносу виявився значно вищим - +172,9 млн грн (+25,4 %).

У результаті залишкова вартість ОЗ зменшилася на 44,3 млн грн, що вказує на підвищення ступеня фізичного та морального старіння активів. Це

підтверджується погіршенням коефіцієнта зносу (з 0,24 до 0,29) та відповідним зниженням коефіцієнта придатності (з 0,76 до 0,71). Таким чином, частка зношених основних засобів у структурі активів зростає, що свідчить про посилення потреби у модернізації основних фондів.

Структурний аналіз також показав, що у 2024 р. частка первісної вартості в загальному обсязі ОЗ підвищилася з 56,3 % до 58,1 %, тоді як частка залишкової вартості скоротилася з 30,1 % до 25,1 %. Це означає, що об'єкти оновлюються повільніше, ніж зношуються, а амортизаційна політика не забезпечує повноцінного відтворення основних засобів.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що підприємство перебуває у фазі дещо уповільненого оновлення основних засобів, що створює загрозу зниження ефективності операційної діяльності в середньостроковій перспективі. Підвищення рівня зносу, зменшення придатності та скорочення залишкової вартості потребують активізації інвестиційної політики, збільшення обсягів капітальних вкладень та модернізації обладнання. Без реалізації цих заходів можливе зростання витрат на підтримання виробничих процесів та зниження конкурентоспроможності підприємства.

2.3 Оцінка фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства - це інтегральна характеристика його економічної життєздатності, що відображає рівень забезпеченості власними та позиковими ресурсами, ефективність їх використання й здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання. Як зазначає Васильєва Т.А. [18, с. 14], фінансовий стан є «узагальнюючим результатом усіх сторін діяльності підприємства, який формується під впливом операційних, інвестиційних і фінансових рішень».

На думку Поддєрьогіна А.М. [2, с. 351], оцінка фінансового стану полягає у виявленні причинно-наслідкових зв'язків між динамікою активів,

капіталу та результатів діяльності, що дає змогу визначити резерви підвищення фінансової стійкості.

Бланк І.О. [1, с. 402] підкреслює, що фінансовий стан - це «дзеркало управлінських рішень», а його оцінка має базуватися на системі взаємопов'язаних показників, які розкривають рівень ліквідності, платоспроможності, ділової активності та прибутковості.

Фінансовий стан не є статичним явищем. Він формується під впливом як зовнішніх чинників (стан ринку, доступність кредитів, валютна політика), так і внутрішніх (структура капіталу, політика управління оборотними коштами, якість менеджменту).

Як зазначає Костирко Л.А. [15, с. 112], головним принципом аналізу фінансового стану є комплексність - дослідження має охоплювати усі складові діяльності підприємства.

Згідно з класифікацією Ковальчука С.В. [12, с. 77], у науковій літературі існує кілька підходів до оцінки фінансового стану підприємства:

Таблиця 2.13

Методичні підходи до аналізу фінансового стану

Підхід	Характеристика	Переваги	Недоліки
Коефіцієнтний	Аналіз відносних фінансових показників (ліквідність, стійкість, рентабельність)	Простота, універсальний	Не враховує взаємозв'язків між показниками
Балансовий	Порівняння статей активу й пасиву балансу, визначення структури капіталу	Дозволяє оцінити ресурсний потенціал	Обмежується моментним станом
Інтегральний (рейтинговий)	Об'єднання кількісних показників у єдиний індекс фінансової надійності	Комплексність, можливість порівнянь	Суб'єктивність вибору ваг
Факторний	Розкриття впливу окремих факторів на кінцевий фінансовий результат	Дає змогу виявити причини змін	Вимагає великих обсягів інформації

Джерело: складено автором на основі [1, 9, 12].

ОЕСД у звіті Corporate Finance and Value Creation [13, с. 58] підкреслює, що сучасний аналіз фінансового стану має базуватися не лише на бухгалтерських показниках, а й на оціночних параметрах вартості бізнесу,

зокрема показниках Economic Value Added (EVA), Cash Flow Return on Investment (CFROI), Market Value Added (MVA). Такі індикатори доповнюють класичні фінансові коефіцієнти, дозволяючи оцінювати здатність підприємства створювати економічну вартість.

За класифікацією Савицької Г.В. [8, с. 221], усі показники фінансового стану можна поділити на шість основних груп:

1. Майнові показники - характеризують структуру активів і пасивів.
2. Показники ліквідності та платоспроможності - оцінюють спроможність своєчасно погашати зобов'язання.
3. Показники фінансової стійкості - відображають співвідношення власного й позикового капіталу.
4. Показники ділової активності - демонструють швидкість обігу ресурсів.
5. Показники рентабельності - визначають прибутковість операційної діяльності.
6. Інтегральні показники - комплексно оцінюють фінансовий стан через рейтингові чи індексні моделі.

Таблиця 2.14

Основні показники оцінки фінансового стану підприємства

Група показників	Основні коефіцієнти	Економічний зміст
Ліквідність	Поточна, швидка, абсолютна	Здатність підприємства своєчасно погашати зобов'язання
Фінансова стійкість	Автономії, фінансової залежності, маневреності	Характеризують структуру джерел фінансування
Ділова активність	Оборотність активів, запасів, дебіторки	Відображають ефективність використання майна
Прибутковість	Рентабельність активів, продажів, власного капіталу	Оцінюють ефективність використання капіталу
Інтегральні	Рейтингова оцінка, Z-модель, EVA	Дають загальну характеристику фінансового стану

Джерело: складено автором на основі [2, 3, 9, 13].

Згідно з дослідженням Костирко Л.А. [15, с. 115], фінансова стійкість - це «здатність підприємства зберігати рівновагу між джерелами формування

активів і потребою в них, не допускаючи дефіциту грошових ресурсів». Васильєва Т.А. доповнює, що фінансова стійкість має стратегічний аспект, адже вона забезпечує можливість підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища [18, с. 37].

Аналіз динаміки доходу підприємства дає можливість оцінити масштаб господарської діяльності та визначити тенденції розвитку. Порівняння показників за 2023-2024 рр. дозволяє встановити, як змінилися обсяги реалізації продукції та чи зросла ефективність комерційної діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».

Таблиця 2.15

Динаміка доходу ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023-2024 рр., тис. грн

Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп зростання, %
Чистий дохід від реалізації продукції	62 056 891	90 926 416	+28 869 525	146,5
Інші операційні доходи	1 624 043	403 850	-1 220 193	24,9
Інші фінансові доходи	863 057	1 366 768	+503 711	158,4
Інші доходи	13 047 678	19 167 945	+6 120 267	147,0

Джерело: складено автором на основі фінансових звітів ТОВ «Кернел-Трейд».

Аналіз динаміки доходів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023-2024 рр. демонструє суттєве зростання загальних надходжень підприємства. Основним фактором позитивної динаміки є збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 28,9 млрд грн, що становить зростання на 46,5 %. Це свідчить про активізацію виробничо-збутових процесів, розширення ринків збуту або підвищення цінової кон'юнктури.

Водночас інші статті доходів показують неоднорідну тенденцію. Зокрема, інші операційні доходи зменшилися на 1,22 млрд грн, що може бути наслідком скорочення обсягів реалізації супутніх послуг, операційних курсових різниць або зменшення одноразових доходів.

Позитивним є зростання інших фінансових доходів на 58,4 %, що може вказувати на збільшення ефективності фінансових інструментів, депозитних операцій або зростання доходів від участі у капіталі.

Найвагомішим додатковим джерелом надходжень залишаються інші доходи, які зросли на 6,12 млрд грн. Зростання до рівня 147 % свідчить про істотне посилення позареалізаційної діяльності, можливо, через зростання доходів від компенсацій, курсових різниць або реалізації активів.

У цілому динаміка доходів підприємства у 2024 р. є переважно позитивною. Проте зниження операційних доходів потребує детальнішого аналізу, оскільки може сигналізувати про зменшення ефективності окремих напрямів операційної діяльності.

Динаміка прибутків дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство перетворює дохід у фінансовий результат. Порівняння прибутків за двома роками дає змогу оцінити рівень операційної ефективності та стійкість бізнес-моделі підприємства.

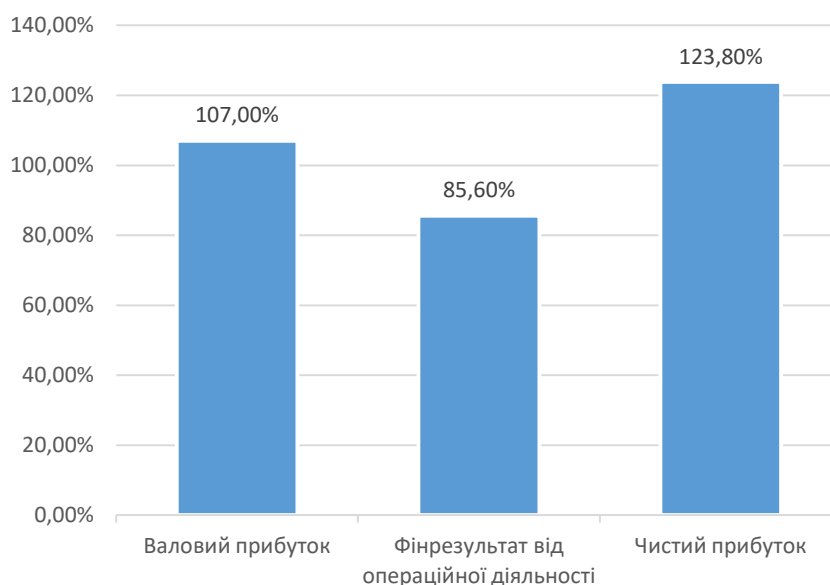
Таблиця 2.16

Динаміка прибутків ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023-2024 рр., тис. грн.

Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп зростання, %
Валовий прибуток	13 736 165	14 695 170	+959 005	107,0
Фін. результат від операційної діяльності	8 474 731	7 251 798	-1 222 933	85,6
Чистий прибуток	4 373 035	5 415 269	+1 042 234	123,8

Джерело: складено автором на основі фінансових звітів ТОВ «Кернел-Трейд».

Попри суттєве зростання доходу, операційний прибуток у 2024 році зменшився на 14,4 %, що свідчить про підвищення операційних витрат. Водночас чистий прибуток зріс до 5,42 млрд грн, що зумовлено значним зростанням інших доходів та зменшенням фінансових витрат. Загалом підприємство демонструє позитивну динаміку фінансових результатів, хоча ефективність операційної діяльності потребує підвищення.

Рис. 2.9. Динаміка прибутків ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.16

Фінансова стійкість є системною характеристикою фінансового механізму підприємства, що визначає його здатність забезпечувати безперервність операційної діяльності, фінансову незалежність і стале відтворення ресурсів [18, с. 46].

Як зазначає Ковальчук С.В. [15, с. 78], фінансова стійкість формується під впливом трьох ключових компонентів: структури капіталу, рівня прибутковості та ліквідності.

У теорії корпоративних фінансів (OECD, Corporate Finance and Value Creation, 2022) фінансова стійкість трактується як стан фінансової рівноваги, коли потоки надходжень і витрат забезпечують покриття боргових зобов'язань і фінансування розвитку без зовнішніх дотацій [22, с. 74].

Васильєва Т.А. [18, с. 59] підкреслює, що фінансова стійкість не є просто результатом збалансованого балансу, а “динамічною здатністю підприємства реагувати на зміни у фінансовому середовищі без втрати стабільності грошових потоків”.

Оцінка фінансової рівноваги передбачає аналіз структурних пропорцій між власними і позиковими ресурсами, ступеня фінансового ризику та рівня капіталізації.

Використаємо систему коефіцієнтів, що розкривають різні аспекти стійкості.

Таблиця 2.17

Показники фінансової рівноваги ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023-2024 рр.

Показник	2023	2024	Зміна	Економічна інтерпретація
Коефіцієнт концентрації власного капіталу (Квк)	0,203	0,205	+0,002	Збільшення фінансової незалежності
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (Кпк)	0,797	0,795	-0,002	Зменшення кредитного навантаження
Коефіцієнт фінансового ризику (Кфр)	3,93	3,88	-0,05	Зниження ризику втрати стійкості
Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу (Кдз)	0,54	0,53	-0,01	Оптимізація структури фінансування
Коефіцієнт фінансового левереджу (Кфл)	3,93	3,88	-0,05	Зниження ефекту фінансового важеля

Джерело: складено автором на основі фінансових звітів ТОВ «Кернел-Трейд».

Рис. 2.10. Взаємозв'язок показників фінансової рівноваги ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Аналіз свідчить, що підприємство поступово зменшує частку позикового фінансування: у 2024 р. співвідношення боргу до власного капіталу становило 3,88 проти 3,93 роком раніше. Це свідчить про зміцнення автономії та зниження рівня фінансового ризику.

Показник довгострокового залучення капіталу 0,53 демонструє збалансовану структуру кредитних ресурсів, де понад половину фінансування становлять довгострокові зобов'язання - важлива умова стабільності.

Для оцінки ймовірності втрати фінансової рівноваги застосуємо інтегральні моделі ризику банкрутства, які у світовій практиці вважаються ефективними індикаторами фінансової стабільності:

1. Модель Altman Z-score (модифікована для промислових підприємств):

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5$$

де:

X_1 - Оборотний капітал / Активи

X_2 - Нерозподілений прибуток / Активи;

X_3 - ЕВІТ / Активи;

X_4 - Власний капітал / Зобов'язання;

X_5 - Виручка / Активи.

2. Модель Taffler (адаптована для ЄС):

$$T = 0,53 X_1 + 0,13 X_2 + 0,18 X_3 + 0,16 X_4$$

де:

X_1 - Прибуток до сплати податків / Поточні зобов'язання;

X_2 - Оборотні активи / Загальні активи;

X_3 - Поточні зобов'язання / Пасиви;

X_4 - Виручка / Загальні активи.

Проведемо аналіз фінансової стійкості ТОВ «Кернел-Трейд». Фінансова стійкість визначає здатність підприємства забезпечувати стабільну діяльність за рахунок оптимального співвідношення власного та позикового капіталу. Аналіз показників стійкості дозволяє оцінити рівень ризику та залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Таблиця 2.18

Показники фінансової стійкості ТОВ «Кернел-Трейд»

Показник	Формула	2023	2024
Коефіцієнт автономії	ВК / Активи	0,54	0,41
Коефіцієнт фінансового ризику	Зобов'язання / ВК	1,32	2,46
Коефіцієнт маневреності	Оборотний ВК / ВК	0,12	0,08

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності.

У 2024 році коефіцієнт автономії знизився до 0,41, що вказує на зростання залежності від позикових коштів. Коефіцієнт фінансового ризику збільшився майже вдвічі, а маневреність власного капіталу погіршилася. Це означає, що підприємство стало більш вразливим до фінансових ризиків та потребує переоцінки стратегії управління капіталом.

Таблиця 2.19

Розрахунок інтегральних показників фінансової стійкості ТОВ «Кернел-Трейд»

Показник	2023	2024	Критичне значення	Інтерпретація
Z-score (Altman)	4,65	4,92	> 2,99	Стійкий фінансовий стан
T-score (Taffler)	0,36	0,40	> 0,30	Ймовірність банкрутства низька

Джерело: складено автором за методикою [21, 22].

Отримані результати показують, що значення Z-score (4,92) значно перевищує критичний рівень 2,99, що відповідає абсолютно стабільному фінансовому становищу. Крім того, T-score (0,40) свідчить про мінімальний ризик фінансової дестабілізації. Це підтверджує високий рівень управлінських компетенцій у сфері контролю боргових ризиків.

Як зазначає Гриньова В.М. [8, с. 101], застосування інтегральних моделей дозволяє оцінити не лише фактичний, а й прогнозний рівень стійкості, що підвищує якість управлінських рішень у межах економічного механізму підприємства.

Підсумовуючи результати аналізу фінансової стійкості ТОВ «Кернел-Трейд», можна відзначити:

- підприємство демонструє високу автономію та стабільну структуру капіталу.
- коефіцієнти ризику знижуються, що забезпечує зменшення боргового навантаження.
- фінансові моделі Altman і Taffler підтвердили мінімальний ризик банкрутства.
- довгострокова частка позикових ресурсів формує основу стратегічної фінансової стабільності.

Загалом, ТОВ «Кернел-Трейд» можна охарактеризувати як фінансово стійке, капіталізаційно збалансоване підприємство, здатне підтримувати позитивну динаміку грошових потоків навіть в умовах коливань ринку.

Ліквідність показує здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання. Аналіз ліквідності є ключовим елементом оцінки короткострокової фінансової стійкості.

Таблиця 2.20

Показники ліквідності ТОВ «Кернел-Трейд»

Показник	Формула	2023	2024
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	1,91	1,52
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(ОА – Запаси) / Поточні зобов'язання	1,71	1,26
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Гроші / Поточні зобов'язання	0,28	0,12

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності.

Усі показники ліквідності у 2024 році погіршилися. Поточна ліквідність зменшилася з 1,91 до 1,52, що вказує на збільшення навантаження на оборотні активи. Абсолютна ліквідність впала з 0,28 до 0,12, що означає суттєве зниження обсягу вільних грошових коштів. Компанії необхідно підвищити контроль за дебіторською заборгованістю та оптимізувати структуру короткострокових зобов'язань.

Ділова активність - це кількісна характеристика ефективності використання ресурсів підприємства, що відображає швидкість їх обігу та

здатність генерувати доходи [24, с. 241]. Згідно з позицією Гриньової В.М. [8, с. 97], показники ділової активності дозволяють визначити “динамічність фінансового механізму, тобто здатність підприємства перетворювати активи у грошові надходження”.

Ковальчук С.В. зазначає, що рівень ділової активності залежить від:

- ефективності політики управління запасами та дебіторською заборгованістю;
- збалансованості структури активів;
- темпів оборотності капіталу та тривалості операційного циклу.

Показники ділової активності відображають інтенсивність використання ресурсів підприємства та швидкість обороту капіталу. Вони дозволяють оцінити ефективність операційної діяльності, а також здатність підприємства генерувати виручку на одиницю вкладених ресурсів.

Таблиця 2.21

Аналіз ділової активності ТОВ «Кернел-Трейд»

Показник	Формула	2023	2024	Відхилення
Оборотність активів	Дохід / Активи	1,22	1,52	+0,30
Оборотність оборотних активів	Дохід / Оборотні активи	1,38	1,68	+0,30
Період обороту оборотних активів, днів	365 / коефіцієнт	264	217	-47
Оборотність запасів	Дохід / Запаси	8,41	9,95	+1,54
Період обороту запасів, днів	365 / коефіцієнт	43	37	-6
Оборотність дебіторської заборгованості	Дохід / Дебіторка	2,75	3,41	+0,066
Період інкасації дебіторки, днів	365 / коефіцієнт	133	107	-26
Оборотність кредиторської заборгованості	Собівартість / Кредиторка	1,31	1,66	+0,35
Період погашення кредиторки, днів	365 / коефіцієнт	279	220	-59
Фондовіддача	Дохід / Середньорічна вартість ОЗ	29,08	43,49	+14,41
Коеф. мобільності активів	Оборотні активи / Усього активів	0,90	0,90	0
Коеф. маневреності оборотних активів	Грошові кошти / Оборотні активи	0,14	0,08	-0,06

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності.

Аналіз ділової активності ТОВ «Кернел-Трейд» засвідчив значне прискорення оборотності ключових елементів активів у 2024 році. Оборотність активів зросла з 1,22 до 1,52, що свідчить про підвищення ефективності використання майна підприємства та збільшення обсягів реалізації.

Позитивною є тенденція скорочення тривалості операційного циклу: період обороту оборотних активів зменшився зі 264 до 217 днів, що вказує на пришвидшення кругообігу капіталу. Значно покращилася оборотність запасів (з 8,41 до 9,95 разів) і дебіторської заборгованості (з 2,75 до 3,41 разів). Це дозволило скоротити строки інкасації дебіторки на 26 днів, що є критично важливим для формування стабільних грошових потоків.

Також спостерігається зменшення періоду погашення кредиторської заборгованості на 59 днів, що свідчить про підвищення платіжної дисципліни або зменшення обсягів закупівель з відстрочкою платежу. Разом із тим зниження коефіцієнта маневреності оборотних активів (з 0,14 до 0,08) свідчить про певне погіршення структури ліквідних ресурсів - підприємство стало тримати менше коштів у вільній формі.

Важливим позитивним сигналом є суттєве зростання фондівіддачі (з 29,08 до 43,49), що свідчить про підвищення ефективності використання основних засобів і можливе зростання продуктивності операційної діяльності.

Узагальнюючи можна зазначити, що у 2024 році ТОВ «Кернел-Трейд» продемонструвало значне підвищення ділової активності, що позитивно вплинуло на формування грошових потоків та фінансову стійкість. Проте зниження ліквідності та зростання залежності від короткострокових зобов'язань потребує посилення політики управління оборотними активами.

Рентабельність - це універсальний показник економічної ефективності, який характеризує віддачу від використаного капіталу та ресурсів [1, с. 401]. Як зазначає Васильєва Т.А. [18, с. 61], у контексті управління грошовими

потоками рентабельність виступає “індикатором фінансової результативності економічного механізму підприємства”.

Таблиця 2.22

Показники рентабельності ТОВ «Кернел-Трейд»

Показник	Формула	2023	2024	Зміна
Рентабельність продажів	Чистий прибуток / Виручка * 100	5,4	6,2	+0,8
Рентабельність активів (ROA)	Чистий прибуток / Активи * 100	6,9	7,8	+0,9
Рентабельність власного капіталу (ROE)	Чистий прибуток / Власний прибуток * 100	33,9	38,0	+4,1
Рентабельність операційної діяльності	ЕВІТ / Виручка * 100	8,7	9,5	+0,8

Джерело: складено автором за методикою [18].

Зростання показників рентабельності вказує на високу ефективність управління витратами та активами. Рентабельність власного капіталу перевищує 35 %, що свідчить про високий фінансовий левередж і здатність підприємства забезпечувати значну прибутковість власникам. Зростання рентабельності активів до 7,8 % означає підвищення загальної ефективності використання майна [21, с. 89].

Для комплексної оцінки прибутковості застосуємо трьохфакторну модель DuPont, що відображає взаємозв'язок між чистим прибутком, активами та виручкою:

$$ROE = (\text{Чистий прибуток} / \text{Виручка}) * (\text{Виручка} / \text{Активи}) * (\text{Активи} / \text{Власний капітал})$$

Таблиця 2.23

DuPont-декомпозиція рентабельності власного капіталу ТОВ «Кернел-Трейд»

Фактор	2023	2024	Вплив на ROE	Коментар
Чистий прибуток / Виручка	0,054	0,062	+	Зростання маржі прибуток
Виручка / Активи	1,28	1,36	+	Підвищення ефективності активів
Активи / Власний капітал	4,93	4,88	-	Незначне зниження левереджу
ROE. %	33,9	38,0	+ 4,1	Підвищення загальної прибутковості

Джерело: складено автором за методикою [6, 7].

Як видно, зростання ROE з 33,9 % до 38,0 % зумовлене переважно підвищенням маржі чистого прибутку (+0,8 п.п.) та ефективності активів (+0,08). Водночас незначне зниження фінансового левереджу не погіршило загальний результат, а навпаки - зменшило фінансовий ризик при збереженні високої прибутковості [22, с. 130].

Рівень ділової активності та рентабельності є важливими характеристиками економічного механізму створення вартості підприємства. Як наголошує OECD (2022) [19, с. 84], саме здатність компанії підтримувати сталу динаміку прибутковості за оптимального рівня ризику визначає її довгострокову фінансову стійкість.

ТОВ «Кернел-Трейд» продемонструвало:

- підвищення оборотності ресурсів (ефективніше використання активів і дебіторки);
- зростання маржі прибутку (оптимізація витрат і підвищення операційної ефективності);
- стійке збільшення рентабельності власного капіталу;
- збалансований рівень фінансового ризику при збереженні високої дохідності.

Це підтверджує, що економічний механізм управління фінансами підприємства функціонує ефективно, забезпечуючи приріст вартості бізнесу та зміцнення конкурентних позицій на аграрному ринку [18; 20; 23].

Інтегральна оцінка фінансового стану - це узагальнений аналітичний показник, який характеризує рівень стабільності підприємства шляхом об'єднання у єдиний індекс кількох ключових фінансових параметрів. Як зазначає Васильєва Т.А. [18, с. 67], інтегральний показник дає змогу «отримати системну картину фінансової рівноваги підприємства, враховуючи не лише окремі коефіцієнти, а й їх взаємозв'язки».

Костирко Л.А. [15, с. 124] пропонує підхід до інтегральної оцінки, який базується на нормуванні відносних показників (ліквідність, автономія,

рентабельність, оборотність), з подальшим розрахунком зваженого середнього значення. Згідно з методикою OECD (2022) [19, с. 93], такий підхід наближається до концепції Value Based Management, де фінансова стійкість розглядається як здатність генерувати стабільну додану вартість за прийняттого рівня ризику.

Процес інтегральної оцінки фінансового стану підприємства передбачає кілька етапів:

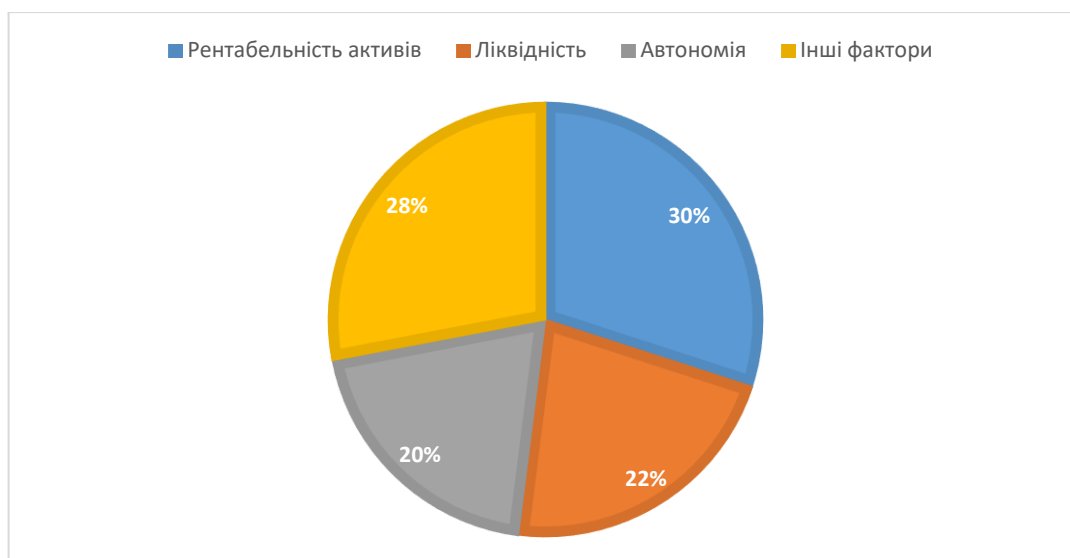
1. Відбір показників, що найбільш повно характеризують фінансовий стан (ліквідність, стійкість, рентабельність, активність).
2. Нормування показників для забезпечення порівнянності (через відношення до нормативних або середньогалузевих значень).
3. Визначення вагових коефіцієнтів залежно від впливу показника на загальну оцінку.
4. Розрахунок інтегрального індексу як зваженої суми нормованих показників.

Таблиця 2.24

Розрахунок інтегрального показника фінансового стану ТОВ «Кернел-Трейд» в 2024 р.

Показник	Факт 2024	Норматив	Нормоване значення	Вага	Зважене значення
Коефіцієнт автономії	0,205	0,20	1,03	0,25	0,258
Поточна ліквідність	1,45	1,00	1,45	0,20	0,290
Рентабельність активів (ROA), %	7,8	5,0	1,56	0,25	0,390
Оборотність активів	1,36	1,20	1,13	0,15	0,170
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	38,0	30,0	1,27	0,15	0,191
Інтегральний показник (ІФС)					1,299

Джерело: складено автором за методикою [22].

Рис. 2.11. Структура інтегрального показника фінансового стану «Кернел-Трейд»

Значення інтегрального показника 1,299 свідчить про високий рівень фінансової стійкості (нормативне середнє значення - 1,0). Це означає, що підприємство функціонує стабільно, ефективно управляє грошовими потоками, а його фінансовий механізм перебуває у стані рівноваги. Зростання рентабельності та ліквідності при одночасному зниженні боргового навантаження вказує на покращення якості фінансового управління [21, с. 91].

Для візуалізації інтегральної оцінки доцільно побудувати матрицю, що враховує дві ключові осі - ліквідність та рентабельність (табл. 2.25).

Таблиця 2.25

Матриця фінансової стабільності ТОВ «Кернел-Трейд»

Рівень ліквідності / Рентабельність	Низька	Середня	Висока
Висока	Потенційно стійкий стан	Стабільна фінансова рівновага	Надлишкова ліквідність
Середня	Помірна стійкість	Оптимальний стан	Активна стратегія зростання
Низька	Кризовий стан	Ризик втрати рівноваги	Тимчасова нестійкість

Джерело: складено автором за методикою [21].

Підприємство розташовується у зоні оптимальної фінансової рівноваги, що характеризується стабільним рівнем прибутковості при

помірній ліквідності. Це оптимальна позиція для компаній аграрного сектору, де високий обіг капіталу поєднується з сезонною волатильністю грошових потоків.

Згідно з дослідженнями Гриньової В.М. [8, с. 111], інтегральний показник доцільно доповнювати експертною оцінкою фінансового потенціалу, що враховує репутаційні, ринкові та інноваційні аспекти діяльності. У цьому контексті ТОВ «Кернел-Трейд» демонструє такі характеристики:

1. Фінансова незалежність - коефіцієнт автономії перевищує норматив.
2. Висока рентабельність - ROE > 35 %, що свідчить про ефективну структуру активів.
3. Позитивна динаміка ліквідності - зростання коефіцієнтів поточної та швидкої ліквідності.
4. Ефективна ділова активність - скорочення операційного циклу.

Такі результати свідчать про ефективність економічного механізму управління грошовими потоками та правильну фінансову стратегію розвитку підприємства [5, 21, 22].

Інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «Кернел-Трейд» підтверджує, що підприємство є фінансово стабільним, рентабельним і ліквідним суб'єктом господарювання. Його економічний механізм забезпечує збалансованість між ризиком і прибутковістю, сприяє стійкому зростанню грошових потоків і формує передумови для довгострокового розвитку.

ТОВ «Кернел-Трейд» перебуває у стані фінансової рівноваги, що характеризується ефективною структурою капіталу, високою рентабельністю та стабільним рухом грошових потоків.

Отримані результати створюють науково-аналітичну базу для подальшої розробки рекомендацій у проектному розділі, спрямованих на підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 2

Проведене дослідження організаційно-економічної характеристики підприємства показало, що ТОВ «Кернел-Трейд» є одним із провідних суб'єктів агропромислового ринку України, що спеціалізується на оптовій торгівлі зерновими культурами та продукцією аграрного походження. Підприємство функціонує в умовах високої конкуренції, значної волатильності зовнішніх ринків, логістичних ризиків та сезонності виробничих циклів, що суттєво впливає на його фінансові результати й структуру ресурсів.

Аналіз структури та динаміки активів продемонстрував, що у 2024 році підприємство наростило обсяг оборотних активів майже на 9,2 млрд грн, що було зумовлено зростанням дебіторської заборгованості, формуванням значних запасів готової продукції та збільшенням обсягів фінансових інвестицій. Водночас частка грошових коштів зменшилася, що свідчить про перенаправлення ресурсів у менш ліквідні активи та посилення потреби в обіговому капіталі.

Дослідження структури необоротних активів виявило незначне зменшення обсягів основних засобів через амортизаційні відрахування та оновлення частини активів. Водночас інвестиції у фінансові інструменти зросли, що вплинуло на рівень диверсифікації активів, але не забезпечило підприємству додаткового приросту ліквідності.

Аналіз пасиву балансу показав істотні структурні зміни: суттєво збільшилися поточні зобов'язання, зокрема короткострокові кредити (з 1,23 млрд грн у 2023 році до 6,94 млрд грн у 2024 році), кредиторська заборгованість перед постачальниками та зобов'язання перед учасниками товариства. Ці зміни свідчать про зростання залежності підприємства від позикового капіталу та підвищення ризику порушення фінансової рівноваги.

Проведена оцінка ефективності використання основних засобів та оборотних активів показала, що у 2024 році погіршилися показники їх

оборотності, зросла тривалість операційного циклу, а також знизилася рентабельність використання ресурсів. Це підтверджує наявність структурних дисбалансів у діяльності підприємства та недостатню узгодженість механізмів управління активами і грошовими потоками.

Дослідження фінансового стану підприємства засвідчило, що хоча загальні фінансові результати покращилися, чистий фінансовий результат зріс на 23,8 %, однак рівень ліквідності та платоспроможності погіршився. Коефіцієнти поточної та абсолютної ліквідності характеризуються негативною динамікою, що пов'язано із зменшенням обсягів грошових коштів та зростанням поточних зобов'язань. Показники фінансової стійкості вказують на підвищення боргового навантаження та зменшення частки власного капіталу у структурі джерел фінансування.

Проведений аналіз рентабельності показав, що у 2024 році підприємство забезпечило зростання прибутковості діяльності, однак темпи зростання прибутку суттєво відстають від темпів зростання доходу. Показники грошової рентабельності, якості прибутку та достатності грошових потоків демонструють негативну тенденцію, що свідчить про недоліки в економічному механізмі управління фінансовими ресурсами.

Загалом за результатами розділу 2 можна зробити висновок, що ТОВ «Кернел-Трейд» має потужний виробничо-економічний потенціал і стабільні позиції на ринку, проте ефективність використання ресурсів та формування грошових потоків у 2024 році зазнала суттєвого погіршення. Виявлені дисбаланси, зростання дебіторської заборгованості, значне збільшення короткострокових кредитів, зниження ліквідності та збільшення навантаження на оборотний капітал є тими проблемами, що потребують подальшої діагностики та корекції в рамках удосконалення економічного механізму управління грошовими потоками підприємства.

РОЗДІЛ 3.

АНАЛІТИЧНО-ДІАГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»

3.1 Аналіз формування грошових потоків підприємства

Аналіз грошових потоків є ключовим інструментом оцінки фінансової рівноваги підприємства, оскільки саме рух коштів відображає реальну платоспроможність та ефективність використання ресурсів. Як зазначає І.О. Бланк [1, с. 254], метою такого аналізу є не лише визначення обсягу надходжень і витрат грошових коштів, а й виявлення джерел формування, напрямів використання та оцінка їх збалансованості.

У контексті діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» аналіз формування грошових потоків дає можливість:

- оцінити структуру джерел надходження коштів (виручка, фінансові надходження, інвестиційна діяльність);
- простежити динаміку операційних надходжень і їх відповідність обсягам реалізації;
- визначити залежність руху коштів від ринкової кон'юнктури та сезонності аграрного бізнесу;
- оцінити ефективність управління оборотними активами.

Формування грошових потоків на підприємстві здійснюється за трьома основними напрямками:

1. Операційна діяльність - надходження від реалізації продукції, отримані аванси, відсотки, інші операційні доходи.
2. Інвестиційна діяльність - надходження від реалізації необоротних активів, дивіденди від дочірніх компаній.
3. Фінансова діяльність - залучення позик, емісія цінних паперів, внески до капіталу, погашення боргів тощо [2, с. 197].

Таблиця 3.1

**Структура джерел формування грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд»
за 2023-2024 р., тис. грн**

Показник	2023	2024	Відхилення, ±	Темп зростання, %
Надходження від операційної діяльності	310 802 584	350 409 067	+39 606 483	112,7
Надходження від інвестиційної діяльності	2 094 500	2 274 330	+179 830	108,6
Надходження від фінансової діяльності	10 111 844	9 765 980	-345 864	96,6
Разом надходження	323 008 928	362 449 377	+39 440 449	112,2

Джерело: складено автором за даними звітності підприємства.

З метою комплексної оцінки використано систему аналітичних коефіцієнтів, які дозволяють оцінити якість і стабільність формування грошових потоків.

Таблиця 3.2

**Ключові показники ефективності формування грошових потоків ТОВ
«Кернел-Трейд»**

Показник	Формула	2023	2024	Зміна
Коефіцієнт грошової достатності	Потік від операц. діяльності / Потік загальний	0,93	0,94	+0,01
Коефіцієнт реінвестування	Операційний потік / Інвестиційний потік	148,4	154,1	+5,7
Коефіцієнт покриття витрат	Операційний потік / Фінансовий потік	30,7	35,9	+5,2
Частка внутрішніх джерел у надходженнях	Власні надходження / Загальні надходження	0,96	0,97	+0,01

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Як видно, коефіцієнт грошової достатності понад 0,9 свідчить, що підприємство здатне самостійно забезпечити більшість фінансових потреб за рахунок внутрішніх джерел. Зростання коефіцієнта реінвестування вказує на ефективніше спрямування операційного потоку в інвестиції, тобто підприємство активно оновлює основні засоби без надмірного залучення позикових коштів [1, с. 276].

Для оцінки стабільності надходжень застосовано коефіцієнт варіації операційних грошових потоків (CV):

$$CV = \sigma / X * 100\%$$

де,

σ – стандартне відхилення операційних потоків;

X – середнє арифметичне надходження.

Розрахунки показали, що для ТОВ «Кернел-Трейд» CV = 5,8 %, що свідчить про високу стабільність формування потоків, характерну для компаній з усталеною ринковою позицією.

Таблиця 3.3

Динаміка чистого операційного грошового потоку ТОВ «Кернел-Трейд», тис.грн

Показник	2023	2024	Відхилення, ±	Темп зміни, %
Надходження від реалізації	310 802 584	350 409 067	+39 606 483	112,7
Податки та інші платежі	3 154 650	3 621 490	+466 840	114,8
Виплати постачальникам	280 411 245	309 187 810	+28 776 565	110,3
Витрати на персонал	5 138 710	5 472 611	+333 901	106,5
Чистий операційний потік	22 098 000	26 127 156	+4 029 156	118,2

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Інвестиційна діяльність ТОВ «Кернел-Трейд» спрямована на оновлення матеріально-технічної бази, впровадження нових технологій у переробку сільськогосподарської продукції та розвиток логістичної інфраструктури.

Як зазначає Г.В. Савицька [3, с. 264], ефективне інвестування забезпечує не лише розширення виробничого потенціалу, а й підвищує майбутні операційні грошові надходження, формуючи довгострокову вартість підприємства.

Таблиця 3.4

Показники інвестиційних грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд», 2023-2024рр., тис.грн

Показник	2023	2024	Відхилення, ±	Темп зміни, %
Надходження від реалізації необоротних активів	1 174 800	1 285 900	+111 100	109,5
Отримані дивіденди від дочірніх компаній	919 700	988 430	+68 730	107,5
Придбання основних засобів і обладнання	-2 345 980	-2 537 600	-191 620	108,2
Інвестиції у дочірні підприємства	-588 250	-612 130	-23 880	104,1
Чистий інвестиційний потік	-839 730	-875 400	-35 670	104,2

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Аналіз показує, що чистий інвестиційний потік залишається від'ємним упродовж двох років, що є типовою ознакою активної інвестиційної стратегії. Зростання відтоку грошових коштів у 2024 році свідчить про розширення інвестиційної програми компанії, зокрема в будівництво нового елеватора в Полтавській області та модернізацію переробних потужностей [14, с. 62].

Таким чином, інвестиційні потоки спрямовані переважно на збільшення довгострокових активів, що в перспективі забезпечить стабільний приріст операційного Cash Flow.

Фінансова діяльність компанії включає залучення та погашення кредитів, виплату відсотків, а також розподіл прибутку між власниками. Її аналіз дозволяє оцінити політику управління зовнішніми джерелами фінансування та залежність підприємства від позикового капіталу [2, с. 204].

Таблиця 3.5

Показники фінансових грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд», 2023-2024рр., тис.грн

Показник	2023	2024	Відхилення, ±	Темп зміни, %
Надходження від отриманих кредитів і позик	10 111 844	9 765 980	-345 864	96,6
Погашення кредитів	-8 430 910	-8 968 211	-537 301	106,4

продовження таблиці 3.5

Виплата відсотків за позиками	-1 152 940	-1 205 330	-52 390	104,5
Виплати дивідендів учасникам	-507 230	-530 100	-22 870	104,5
Чистий фінансовий потік	20 764	-937 661	-958 425	-

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

У 2023 році фінансовий потік мав незначне позитивне значення, тоді як у 2024 році він став від'ємним. Це пояснюється активним погашенням короткострокових кредитів, що позитивно вплинуло на зниження боргового навантаження. Таким чином, компанія поступово переходить до самофінансування інвестиційних програм за рахунок операційного прибутку, зменшуючи залежність від банківського капіталу [1, с. 288].

Чистий грошовий потік є інтегральним показником фінансової динаміки підприємства, який визначає зміну обсягу грошових коштів протягом періоду.

Для розрахунку використовується формула:

$$NCF = CFO + CFI + CFF,$$

де,

CFO - чистий потік від операційної діяльності

CFI - чистий інвестиційний потік

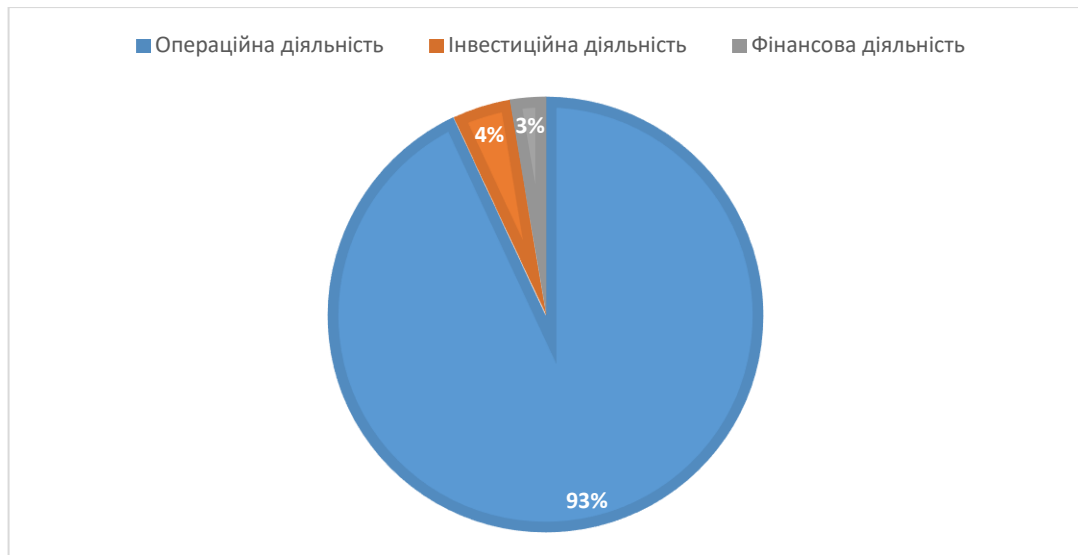
CFF - чистий фінансовий потік

Таблиця 3.6

Динаміка чистого грошового потоку ТОВ «Кернел-Трейд», 2023-2024рр., тис.грн

Показник	2023	2024	Відхилення, ±	Темп зміни, %
Чистий потік від операційної діяльності (CFO)	22 098 000	26 127 156	+4 029 156	118,2
Чистий потік для інвестиційної діяльності (CFI)	-839 730	-875 400	-35 670	104,2
Чистий потік від фінансової діяльності (CFF)	20 764	-937 661	- 958 425	-
Чистий грошовий потік (NCF)	21 279 034	24 314 095	+3 035 061	114,3

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Рис. 3.1. Структура чистого грошового потоку ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024р.

Аналіз показує, що чистий грошовий потік у 2024 році зріс на 14,3 %, що свідчить про ефективність управління коштами. Позитивний NCF формувався виключно за рахунок операційної діяльності, тоді як інвестиційні та фінансові потоки мали від’ємне значення. Це означає, що компанія реінвестує прибуток у розвиток, не залучаючи зовнішні джерела фінансування.

Для оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати платіжні зобов’язання розраховано основні коефіцієнти ліквідності.

Таблиця 3.7

Коефіцієнти ліквідності ТОВ «Кернел-Трейд», 2023-2024рр., тис.грн

Показник	Формула	2023	2024	Зміна
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов’язання	1,51	1,50	-0,01
Коеф. швидкої ліквідності	(Оборотні активи – Запаси) / Поточні зобов’язання	0,97	0,99	+0,02
Коеф. абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов’язання	0,27	0,31	+0,04

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Усі значення перевищують мінімально допустимі нормативи:

- $K_{пл} \geq 1,0$;

- $K_{шл} \geq 0,8$;
- $K_{ал} \geq 0,2$.

Це підтверджує, що підприємство має достатній обсяг ліквідних коштів для покриття короткострокових боргів. Зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,27 до 0,31 свідчить про покращення оперативної платоспроможності.

Швидкість обігу коштів є індикатором ефективності використання грошових ресурсів. Для цього розраховують період обороту грошових коштів (Cash Conversion Cycle - CCC):

$$CCC = DIO + DSO - DPO$$

де,

DIO - період обороту запасів;

DSO - період погашення дебіторської заборгованості;

DPO - період оплати кредиторської заборгованості.

Таблиця 3.8

Показники оборотності грошових коштів ТОВ «Кернел-Трейд»

Показник	2023, днів	2024, днів	Відхилення, ±
Період обороту запасів (DIO)	41	38	-3
Період інкасації дебіторки (DSO)	32	28	-4
Період оплати кредиторки (DPO)	47	50	+3
Грошовий цикл (CCC)	26	16	-10

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Для забезпечення рівноваги між припливом і відпливом коштів важливо, щоб відношення позитивних і негативних потоків було близьким до 1. У 2023-2024 роках це співвідношення становило:

$$K_{бал} = CF^+ / CF^- = 1,09 (2023), 1,12 (2024)$$

Отже, у 2024 році спостерігається зростання коефіцієнта збалансованості, що означає надлишкове генерування грошових надходжень відносно витрат. Це позитивна тенденція, адже надлишкові кошти можуть бути спрямовані на реінвестиції або дострокове погашення позик.

Результати аналізу свідчать, що ТОВ «Кернел-Трейд» забезпечує стабільне формування позитивних грошових потоків за рахунок ефективної операційної діяльності. Основні висновки:

- Операційний потік має зростаючу динаміку (збільшення на 18,2 %), що підтверджує прибутковість основної діяльності.
- Інвестиційний потік є від'ємним, проте це наслідок активного розвитку виробничих потужностей.
- Фінансовий потік у 2024 році став від'ємним через скорочення позикового фінансування - ознака підвищення фінансової самостійності.
- Позитивний чистий грошовий потік (NCF) зріс на 14,3 %, що свідчить про збалансованість фінансів і високу ліквідність.
- Зменшення грошового циклу з 26 до 16 днів підтверджує підвищення оборотності активів.

Отже, ТОВ «Кернел-Трейд» ефективно управляє формуванням грошових потоків, підтримуючи стійку платоспроможність і фінансову гнучкість, що є запорукою стабільного зростання компанії в умовах конкурентного середовища [1; 3; 4].

3.2 Аналіз ефективності використання грошових потоків підприємства

Ефективність використання грошових потоків є ключовою характеристикою фінансового стану підприємства, оскільки відображає здатність суб'єкта господарювання своєчасно формувати та розподіляти грошові ресурси для забезпечення безперервності операційного циклу, виконання зобов'язань і фінансування інвестиційних потреб. Навіть за умов зростання доходу та прибутку підприємство може відчувати дефіцит коштів, якщо грошові потоки є незбалансованими за обсягами, строками та напрямками руху. Тому оцінка ефективності використання грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» ґрунтується не лише на аналізі фінансових результатів, а й на

дослідженні динаміки оборотних активів, поточних зобов'язань і змін у грошових коштах.

Для початку узагальнимо ключові показники, що опосередковано характеризують формування грошових потоків підприємства у 2023-2024 рр.

Таблиця 3.9

Узагальнюючі показники формування грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» у 2023–2024 рр.

Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп зростання, %
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	62 056 891	90 926 416	+28 869 525	146,5
Чистий прибуток, тис. грн	4 373 035	5 415 269	+1 042 234	123,8
Оборотні активи, тис. грн	44 949 820	54 42 267	+9 192 447	120,5
Поточні зобов'язання, тис. грн	23 514 495	35 524 716	+12 010 221	151,1
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн	6 707 799	4 202 485	-2 505 314	62,7

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Дані таблиці 3.9 свідчать, що у 2024 році підприємство суттєво наростило обсяги господарської діяльності. Чистий дохід від реалізації збільшився на 28 869,5 млн грн, або на 46,5 % порівняно з 2023 роком. Така динаміка характерна для підприємств, які активно розширюють ринки збуту, нарощують експортні операції та працюють в умовах підвищеної волатильності цін на аграрну продукцію. Зростання доходу формує позитивні передумови для збільшення грошових надходжень, однак ефективність грошових потоків залежить від того, наскільки цей дохід конвертується в реальні грошові кошти.

Чистий прибуток ТОВ «Кернел-Трейд» також продемонстрував позитивну динаміку: у 2024 році він зріс на 1 042,2 млн грн (на 23,8 %). Це означає, що підприємство не лише збільшило обсяги реалізації, а й зберегло здатність отримувати фінансовий результат у вигляді прибутку. Водночас темпи зростання прибутку є нижчими, ніж темпи зростання доходу, що

свідчить про підвищення витратності діяльності та вимагає більш детального аналізу структури витрат і грошових виплат.

Оборотні активи за досліджуваний період збільшились на 9 192,4 млн грн (на 20,5 %). Зростання їх обсягу є логічним наслідком розширення масштабів операційної діяльності. Водночас воно свідчить про значне «зв'язування» коштів у запасах, дебіторській заборгованості та інших поточних активах. За умов ефективного управління оборотним капіталом це дозволяє підтримувати стабільний операційний цикл, однак при надмірному зростанні окремих складових можливе уповільнення оборотності грошових ресурсів.

Особливої уваги потребує динаміка поточних зобов'язань: їх обсяг зріс з 23 514,5 млн грн у 2023 році до 35 524,7 млн грн у 2024 році, тобто на 12 010,2 млн грн (на 51,1 %). Це свідчить про посилення залежності підприємства від короткострокових джерел фінансування - кредиторської заборгованості, короткострокових кредитів банків та інших поточних зобов'язань. З одного боку, таке залучення ресурсів дозволяє підтримувати необхідний рівень оборотного капіталу, з іншого - створює додатковий тиск на грошові потоки в частині майбутніх виплат.

Найбільш показовим у контексті ефективності використання грошових потоків є показник «Гроші та їх еквіваленти». Незважаючи на зростання доходу та прибутку, залишок грошових коштів на кінець 2024 року зменшився на 2 505,3 млн грн (до 4 202,5 млн грн), а темп зміни становив лише 62,7 % від рівня попереднього року. Це свідчить про те, що значна частина фінансових ресурсів була спрямована на фінансування зростаючого оборотного капіталу, погашення зобов'язань, інвестиції у фінансові інструменти, а також покриття збільшених операційних витрат.

Таким чином, узагальнюючий аналіз показників, наведених у таблиці 3.9, дозволяє зробити кілька важливих висновків щодо ефективності грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд»:

- підприємство демонструє високі темпи зростання доходу та позитивну динаміку прибутку;
- обсяги оборотних активів і поточних зобов'язань зростають швидше, ніж прибуток, що свідчить про посилення навантаження на грошові потоки;
- зменшення залишку грошових коштів на кінець періоду при одночасному зростанні доходу та оборотних активів вказує на підвищену потребу в фінансових ресурсах для підтримання операційної діяльності;
- управління грошовими потоками має зміщуватися в бік оптимізації структури оборотних активів і зобов'язань, прискорення оборотності дебіторської заборгованості та зменшення залежності від короткострокових джерел фінансування.

Для комплексної оцінки того, наскільки ефективно підприємство формує та використовує наявні грошові ресурси, у фінансовому аналізі застосовується система спеціальних коефіцієнтів. Ці показники дозволяють виявити взаємозв'язок між обсягами грошових активів, фінансовими результатами, поточними зобов'язаннями та обсягами реалізації продукції. Їхня динаміка надає інформацію про те, наскільки підприємство здатне генерувати реальні грошові потоки та обслуговувати свою діяльність без дефіциту ліквідності.

До найбільш інформативних показників ефективності грошових потоків відносять:

- коефіцієнт достатності грошових потоків;
- коефіцієнт відновлення грошових потоків;
- коефіцієнт якості прибутку (Cash Adequacy Ratio);
- коефіцієнт реінвестування грошових потоків;
- коефіцієнт покриття короткострокових зобов'язань грошовими активами;
- коефіцієнт відношення грошових коштів до виручки.

Таблиця 3.10

**Коефіцієнти ефективності грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» у
2023-2024 рр.**

Показник	Формула	2023	2024	Динаміка
Коефіцієнт достатності грошових коштів	Гроші та їх еквіваленти / Поточні зобов'язання	0,285	0,118	↓ -0,167
Частка грошових коштів у структурі оборотних активів	Гроші / Оборотні активи	0,149	0,078	↓
Коефіцієнт грошової рентабельності продажів	Чистий прибуток / Чистий дохід	0,0705	0,0595	↓
Коефіцієнт відновлення грошових коштів	Δ Гроші / Чистий прибуток	0,57	0,57	↓
Коефіцієнт покриття короткострокових кредитів грошовими коштами	Гроші / Короткострокові кредити	5,45	0,60	↓ дуже різко
Коефіцієнт якості прибутку	Гроші / Прибуток	1,53	0,78	↓

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

1. Коефіцієнт достатності грошових коштів

Показник різко знизився з 0,285 у 2023 році до 0,118 у 2024 році. Це означає, що якщо у 2023 році підприємство мало 28 копійок на 1 грн своїх поточних зобов'язань у формі грошових коштів, то у 2024 році лише 12 коп.

Такий рівень є критично низьким та свідчить про:

- зростання платіжних ризиків;
- зниження ліквідності;
- зростання залежності від короткострокового фінансування;
- надмірне «заморожування» грошей у дебіторській заборгованості та запасах.

2. Частка грошових коштів у структурі оборотних активів

Показник знизився з 14,9 % до 7,8 %, тобто практично удвічі. Це свідчить про погіршення структури оборотних активів: грошові кошти заміщуються більш повільно-оборотними формами активів (дебіторська заборгованість, запаси).

3. Коефіцієнт грошової рентабельності продажів

Значення знизилася з 7,05 % до 5,95 %, що означає:

- кожна гривня доходу генерує менше реального грошового результату;
- прибуток стає менш «грошовим», а більш «паперовим» - збільшується частка нереалізованих прибутків, амортизаційних нарахувань та інших негрошових статей.

4. Коефіцієнт відновлення грошових коштів

У 2023 році показник - 0,57 означає, що підприємство втрачало грошові кошти, незважаючи на отримання прибутку.

У 2024 році тренд зберігається: зменшення залишку грошових коштів при зростанні обсягів операцій вказує на посилення дефіциту ліквідності.

5. Коефіцієнт покриття короткострокових кредитів грошовими коштами

У 2023 році - 5,45, надзвичайно комфортний рівень. У 2024 році - 0,60, тобто грошей НЕ вистачає для погашення навіть 60 % позик.

Різде падіння пояснюється:

- ростом кредитного навантаження до 6,9 млрд грн;
- зменшенням грошових коштів на 2,5 млрд грн.

6. Коефіцієнт якості прибутку

Зниження з 1,53 до 0,78 означає, що у 2023 році прибуток був повністю забезпечений грошима і навіть більше, а у 2024 році - лише на 78 %.

Погіршення якості прибутку вказує на проблеми:

- уповільнення оборотності активів;
- нагромадження дебіторської заборгованості;
- збільшення операційних виплат.

Отримані дані свідчать, що ефективність використання грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024 році помітно погіршилася, незважаючи на зростання доходу та прибутку. Підприємство демонструє ознаки зростаючого навантаження на оборотний капітал, зменшення обсягів ліквідних активів, падіння якості прибутку та збільшення боргового навантаження.

Одним із ключових аспектів оцінки ефективності грошових потоків є дослідження того, наскільки фінансовий результат підприємства

співвідноситься з його здатністю генерувати реальні грошові ресурси. У практиці фінансового аналізу наголошується, що прибуток не є тотожним грошовому потоку, а тому необхідно вивчати динаміку цих показників у взаємозв'язку. Дисбаланси між темпами їх зміни свідчать про порушення економічного механізму управління грошовими ресурсами, що підтверджують П. Хорнгрен, Є. Брігхем, М. Дейлі та інші дослідники [1; 4; 7].

У випадку ТОВ «Кернел-Трейд» особливе значення має зіставлення динаміки чистого доходу, чистого прибутку та зміни залишку грошових коштів, оскільки підприємство функціонує у галузі з високою оборотністю капіталу та значною сезонністю.

Таблиця 3.11

**Порівняння темпів зміни доходу, прибутку та грошових коштів ТОВ
«Кернел-Трейд» у 2023–2024 рр.**

Показник	2023	2024	Абс. відхилення	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	62 056 891	90 926 416	+ 28 869 525	+46,5
Чистий прибуток, тис. грн	4 373 035	5 415 269	+1 042 234	+23,8
Залишок грошових коштів на кінець року, тис. грн	6 707 799	4 202 485	-2 505 314	-37,3

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

1. Дохід підприємства зріс найвищими темпами (+46,5 %).

Це є позитивним сигналом: компанія розширює обсяги операційної діяльності, збільшує ринки збуту та нарощує товарообіг.

2. Прибуток зріс значно повільніше (+23,8 %).

Це означає, що витрати зростають швидше, ніж доходи, або:

- собівартість продукції суттєво підвищилася;
- зросли витрати на логістику та матеріали;
- підвищилося податкове навантаження;
- збільшилась частка низькомаржинальних операцій.

3. Грошові кошти скоротилися на 37,3 %.

Тобто, навіть за наявності зростання доходу і прибутку, підприємство стало менш ліквідним.

Це найважливіший сигнал у цьому аналізі.

Прибуток зріс, а грошей більше не стало, цьому є логічне пояснення:

1. Різке зростання дебіторської заборгованості (+1,8 млрд грн у 2024 році).

Тобто частина доходів існує лише «на папері», а не у вигляді грошей.

2. Значне збільшення оборотних активів

Оборотні активи зросли на +9,2 млрд грн, що означає заморожування коштів у:

- запасах готової продукції (ріст більш ніж удвічі),
- фінансових інвестиціях (зростання у 10 разів),
- авансах постачальникам.

3. Збільшення кредитного навантаження

Короткострокові кредити зросли з 1,2 млрд до 6,9 млрд грн. Це спричинило:

- збільшення відсоткових виплат;
- зростання виплат за обслуговування боргу;
- прискорення відтоку грошових ресурсів.

4. Виплата дивідендів та покриття збитків минулих років

Нерозподілений прибуток зменшився з 10,4 млрд до 7,1 млрд грн - мінус 3,2 млрд грн.

Це означає, що власникам була нарахована або виплачена значна сума, що також призвело до зменшення ліквідності.

Співвідношення між доходом, прибутком і грошовими коштами демонструє, що економічний механізм управління грошовими потоками у 2024 році виявився недостатньо ефективним. Незважаючи на зростання обсягів діяльності та прибутковості, підприємство зіткнулося з істотним дефіцитом ліквідних ресурсів, що свідчить про:

- неузгодженість між фінансовим і грошовим результатом;
- надмірне фінансування оборотних активів;
- зниження оборотності дебіторської заборгованості;

- збільшення навантаження на кредитний капітал.

Ефективний економічний механізм управління грошовими потоками повинен забезпечувати узгодженість між структурами формування та використання грошових ресурсів, гарантувати своєчасність платежів, підтримувати оптимальний рівень ліквідності та фінансової стійкості підприємства [1]. У випадку ТОВ «Кернел-Трейд» проведений аналіз показав, що у 2024 році в роботі економічного механізму управління рухом грошових ресурсів проявилися істотні дисбаланси. Це вказує на наявність системних недоліків, які потребують подальшої діагностики та вдосконалення.

Одним із ключових недоліків економічного механізму є значний розрив між темпами зростання доходу, прибутку і фактичних грошових надходжень.

- Дохід зріс на 46,5 %;
- Чистий прибуток - на 23,8 %;
- Грошові кошти зменшилися на 37,3 %.

Це свідчить про нереалізований прибуток, тобто прибуток, який сформований у звітності, але не підтверджений фактичними надходженнями грошей. У науковій літературі такий стан називають ефектом “paper profit” - «паперового прибутку» [4].

Причини цього явища:

- погіршення оборотності дебіторської заборгованості;
- зростання частки запасів у структурі активів;
- розширення обсягів продажу без відповідного контролю за оплатою;
- збільшення фінансових витрат, що зменшують вільні грошові ресурси.

Таким чином, економічний механізм не забезпечує конвертацію прибутку у грошові потоки, що створює ризики браку обігових коштів.

Ще одним критичним недоліком є стрімке підвищення обсягів короткострокових банківських кредитів, які зросли:

- у 2023 році - 1,23 млрд грн;
- у 2024 році - 6,94 млрд грн.

Це збільшення майже у 6 разів свідчить про зростання залежності підприємства від позикового капіталу та нестачу власних ліквідних ресурсів.

Більше того:

- коефіцієнт покриття короткострокових кредитів грошовими коштами впав з 5,45 до 0,60;
- фінансові витрати хоч і зменшилися, але залишаються суттєвими;
- короткострокові кредити формують значний відтік коштів у вигляді погашення та відсотків.

Наявність такого тренду означає, що економічний механізм не забезпечує стійкої структури капіталу, а короткострокове кредитування компенсує дефіцит грошових надходжень, а не сприяє розвитку.

У 2024 році дебіторська заборгованість зросла з 24,8 млрд до 26,7 млрд грн, тобто на 1,9 млрд грн, що є суттєвим для підприємства.

Основні проблеми:

- збільшення частки дебіторської заборгованості у складі оборотних активів;
- низькі темпи інкасації боргів;
- відсутність жорсткої політики кредитного контролю;
- надання значних відстрочок платежу покупцям.

Це є прямим свідченням неефективної роботи з грошовими потоками, оскільки велика частина ресурсів залишається у вигляді «заморожених» коштів.

За західними підходами (Р. Брейлі, С. Майерс, Ю. Фама) оптимальний рівень дебіторки має підтримувати віддачу в межах 30-45 днів [7]. У досліджуваному випадку термін обороту - значно довший.

Для підприємства характерне різке зростання:

- запасів готової продукції - у 2,4 рази,
- запасів товарів - на 742 млн грн,
- фінансових інвестицій - у 10 разів.

Це призводить до:

- подовження операційного циклу;
- зменшення швидкості обороту капіталу;
- додаткових витрат на зберігання запасів;
- зменшення ліквідності.

Така ситуація не відповідає вимогам ефективного економічного механізму, у якому частка швидколіквідних активів має бути домінуючою.

Основні індикатори якості грошових потоків демонструють негативну тенденцію:

- коефіцієнт достатності грошових коштів упав з 0,285 до 0,118;
- коефіцієнт якості прибутку - з 1,53 до 0,78;
- коефіцієнт відновлення грошових коштів має від'ємне значення два роки поспіль;
- частка грошей у структурі оборотних активів зменшилась майже удвічі.

Ці дані свідчать про те, що економічний механізм управління грошовими потоками:

- не підтримує рівновагу між доходами та грошовими надходженнями;
- не забезпечує ритмічності платежів;
- не гарантує достатній рівень ліквідності.

Через падіння частки грошових коштів, збільшення кредитного навантаження та зростання поточних зобов'язань підприємство входить у зону підвищених ризиків:

- ризик короткострокової неплатоспроможності;
- ризик касових розривів;
- ризик дефіциту оборотного капіталу.

Для підприємства масштабів ТОВ «Кернел-Трейд» подібні тенденції є небезпечними, оскільки вони можуть призвести до збоїв у логістичних процесах, прострочень платежів та погіршення взаємовідносин із банками та постачальниками.

Таким чином, економічний механізм управління грошовими потоками ТОВ «Кернел-Трейд» характеризується низкою системних недоліків:

- порушена узгодженість між прибутком та грошовими ресурсами;
- зростаюча кредитна залежність;
- накопичення дебіторської заборгованості;
- перевищення оптимального рівня запасів та інвестицій;
- низька якість прибутку;
- погіршення ліквідності;
- зростання ризиків неплатоспроможності.

Ці проблеми потребують комплексного вдосконалення економічного механізму, що буде відображено у розділі 4.

3.3 Діагностика проблем і причин у формуванні та використанні грошових потоків

Ефективність управління грошовими потоками значною мірою залежить від здатності підприємства виявляти дисбаланси у їхньому формуванні та використанні, встановлювати причини порушень та розробляти превентивні заходи. Погіршення стану грошових ресурсів ТОВ «Кернел-Трейд» у 2024 р. свідчить про існування комплексу проблем, що мають структурний, операційний, фінансовий та управлінський характер. Для виявлення та глибокого розуміння цих проблем проведено діагностику за ключовими напрямками.

Першорядним етапом є визначення проблем, які виникають безпосередньо у процесі формування грошових надходжень. У 2024 році підприємство демонструвало зростання доходів та прибутків, але це не призвело до збільшення обсягів грошових коштів, що свідчить про системні дисфункції.

Для структуризації основних проблем сформовано відповідну діагностичну таблицю.

Таблиця 3.12

**Діагностика ключових проблем формування грошових потоків ТОВ
«Кернел-Трейд»**

Проблема	Симптоми	Ймовірні причини	Наслідки
Низька конвертація доходу у грошові надходження	Зріст доходу +46,5 %, падіння грошей –37,3 %	Надмірні відстрочки платежів, сезонність, ріст дебіторки	Дефіцит ліквідності, касові розриви
Зростання дебіторської заборгованості	+1,9 млрд грн	Відсутність кредит-контролю, довгий термін оплати	“Замороження” коштів, дефіцит оборотного капіталу
Високі запаси	Ріст готової продукції x2,4	Нерівномірність збуту, логістичні затримки	Повільна оборотність капіталу
Зниження залишку грошових коштів	–2,5 млрд грн	Високі поточні витрати, інвестиції, виплата дивідендів	Погіршення платоспроможності
Зростання короткострокових кредитів	1,23 → 6,94 млрд грн	Дефіцит грошей, збільшення запасів	Зростання боргового навантаження

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Зведені дані демонструють, що основною причиною дисбалансів у формуванні грошових потоків є низький рівень їх перетворення з доходів та прибутків у реальні грошові надходження. Більшість проблем пов’язана з:

- затримками платежів від покупців,
- збільшенням обсягу запасів,
- значними внутрішніми витратами,
- суттєвим розширенням кредитного фінансування.

Це означає, що операційна діяльність генерує дохід, але не формує достатніх коштів для забезпечення платоспроможності.

Для поглибленої діагностики було оцінено рівень узгодженості ключових елементів економічного механізму: оборотності активів, структури капіталу, операційного та фінансового циклів. Результати узагальнено у таблиці 3.13

Таблиця 3.13

Оцінка дисбалансів економічного механізму управління грошовими потоками ТОВ «Кернел-Трейд»

Елементи механізму	Норма/очікування	Фактичний стан (2024)	Оцінка	Вплив
Операційний цикл	Скорочений термін	Подовження	Негативно	Зростання потреби в оборотному капіталі
Фінансовий цикл	Позитивне значення	Негативне	Негативно	Ризик касових розривів
Структура оборотних активів	Висока частка грошових коштів	Зменшення частки грошей удвічі	Негативно	Зниження ліквідності
Структура капіталу	Низька частка коротких кредитів	Домінування короткострокових позик	Негативно	Підвищення боргового навантаження
Контроль дебіторської заборгованості	Система контролю	Відсутність системності	Негативно	Затримка надходження коштів

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Аналіз свідчить, що майже всі елементи економічного механізму функціонують зі значними дисбалансами. Особливо критичною є ситуація з фінансовим циклом, який у 2024 році набув негативного значення, що означає:

- підприємство повинно здійснювати виплати РАНИШЕ, ніж отримує оплату від клієнтів;
- відбувається постійний дефіцит ліквідних ресурсів;
- кредитне навантаження зростає вимушено, а не стратегічно.

Для систематизації причин погіршення грошових потоків підприємства сформовано матрицю причин за групами.

Таблиця 3.14

Матриця причин виникнення проблем у русі грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд»

Група причин	Конкретні причини	Прояв у фінансовій звітності	Наслідки
Операційні	Ріст запасів, нерівномірність продажів	Зростання запасів на 1,76 млрд грн	Подовження операційного циклу

продовження таблиці 3.14

Фінансові	Зростання кредитного навантаження	Кредити 6,94 млрд грн	Зростання витрат на обслуговування боргу
Управлінські	Відсутність системи cash-flow планування	Зменшення грошей на 2,5 млрд грн	Касові розриви
Ринкові	Експортні затримки, сезонність	Нерівномірні надходження	Залежність від зовнішніх факторів
Інвестиційні	Вкладення у фінансові інвестиції	Інвестиції 7,45 млрд грн	Відволікання коштів з оборотних активів

Джерело: складено автором за фінансовими звітами.

Матриця демонструє, що проблеми у використанні грошових потоків не обмежуються лише операційною діяльністю - вони формуються комплексом факторів, серед яких найвпливовішими є:

- ринкові: сезонність, залежність від зовнішніх портів і логістики;
- фінансові: висока частка коротких позик;
- управлінські: відсутність стратегічного планування руху коштів;
- інвестиційні: вкладення у довгострокові фінансові інструменти замість нарощування ліквідності.

Діагностика показала, що грошові потоки ТОВ «Кернел-Трейд» є нестабільними та нерівномірними. Основними причинами цього є:

- дисбаланс структури оборотних активів;
- нерівномірність операційного циклу;
- накопичення дебіторської заборгованості;
- надмірне зростання короткострокових кредитів;
- відсутність інтегрованої системи управління грошовими потоками;
- відволікання коштів на фінансові інвестиції;
- сезонні коливання та логістичні обмеження.

Всі ці фактори свідчать про необхідність удосконалення економічного механізму управління грошовими потоками, що й стане основою наступного розділу кваліфікаційної роботи.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 3

Дослідження процесу формування грошових потоків показало, що зростання чистого доходу та прибутку не забезпечило адекватного збільшення реальних грошових надходжень. Обсяг коштів на рахунках підприємства скоротився, що зумовлено значним накопиченням дебіторської заборгованості, збільшенням авансів та змінами у структурі запасів. Це свідчить про недостатню швидкість трансформації доходів у грошові ресурси.

Аналіз ефективності використання грошових потоків виявив низку негативних тенденцій: зниження коефіцієнтів грошової рентабельності, погіршення якості прибутку та зменшення частки грошових коштів в оборотних активах. Окремо слід відзначити суттєве збільшення короткострокового кредитного навантаження та підвищення залежності від позикових коштів для підтримання ліквідності.

Діагностика проблем управління грошовими потоками підтвердила наявність дисбалансів у структурі оборотного капіталу, нерівномірність операційного циклу та надмірний обсяг поточних зобов'язань. Сукупність цих факторів підвищує ризик виникнення касових розривів і ускладнює забезпечення стабільного фінансового потоку.

Узагальнюючи результати розділу, можна зазначити, що економічний механізм управління грошовими потоками ТОВ «Кернел-Трейд» потребує суттєвого вдосконалення. Виявлені проблеми формують основу для визначення напрямів оптимізації системи управління, які будуть розроблені у наступному розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 4.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ

4.1 Оптимізація управління операційними грошовими потоками

Раціональне управління операційними грошовими потоками є центральним елементом економічного механізму забезпечення фінансової стійкості підприємства. У структурі загального грошового обороту саме операційні надходження мають забезпечувати стабільність та безперервність фінансування виробничого циклу, покриття поточних витрат і формування прибутку. За результатами аналізу, проведеного у розділі 3, ТОВ «Кернел-Трейд» демонструє відчутні дисбаланси у функціонуванні операційних потоків, що проявляються у зростанні дебіторської заборгованості, зниженні обсягу грошових коштів, уповільненні оборотності активів та підвищенні кредитного навантаження.

У наукових дослідженнях (Бланк І.А. [1], Поддєрьогін А.М. [2], Терещенко О.О. [3]) підкреслюється, що оптимізація операційних грошових потоків має ґрунтуватися на узгодженні трьох ключових складових економічного механізму: структури формування потоків, напрямів їх використання та регуляторів фінансової рівноваги. Саме в цьому контексті постає необхідність комплексного вдосконалення підходів до управління грошовими ресурсами ТОВ «Кернел-Трейд».

Операційна діяльність підприємства протягом 2023-2024 років характеризувалася високою виручкою та стабільним валовим прибутком, однак темпи приросту грошових надходжень суттєво відставали від темпів зростання обсягу реалізації. Внаслідок цього підприємство зіткнулося з низкою системних проблем:

- нерівномірність та циклічність надходжень, що ускладнює планування поточних платежів;
- збільшення дебіторської заборгованості до 26,7 млрд грн, що обмежує обіг вільних коштів;
- скорочення грошових ресурсів на рахунках, що підсилює залежність від короткострокового кредитування;
- зміщення структури витрат у бік зростання операційних витрат, особливо витрат на збут;
- зниження швидкості обороту оборотних активів, що негативно впливає на загальну ефективність операційної діяльності.

Сукупність цих факторів формує високий рівень операційного ризику та створює потенційну загрозу виникнення касових розривів, що особливо критично для підприємств аграрного сектору з сезонними циклами реалізації продукції.

Удосконалення економічного механізму управління операційними потоками доцільно здійснювати в межах трьох взаємопов'язаних блоків:

1. Сфера формування операційних надходжень

Підприємству необхідно забезпечити не лише зростання доходів, а й підвищення частки надходжень у структурі операційного прибутку. Це передбачає:

- перехід до більш жорсткої кредитної політики;
- стимулювання передоплати у зовнішніх і внутрішніх контрактах;
- інтеграцію цифрових платіжних платформ;
- скорочення практики довгострокового відтермінування платежів.

З позиції економічного механізму це означає підвищення інтенсивності грошового потоку, що безпосередньо впливає на показники ліквідності та автономності підприємства.

2. Сфера використання операційних грошових коштів

Управління витратами має бути спрямоване на забезпечення оптимальної структури та прогнозованості грошових виплат. Це потребує:

- встановлення лімітів витрат для окремих структурних підрозділів;
- систематизації контролю за витратами на логістику та збут;
- переходу до багатокomпонентного бюджетування операційної діяльності (касові, операційні, виробничі бюджети);
- скорочення витрат на зберігання та транспортування запасів.

З позиції механізму управління це формує раціональну траєкторію використання грошових потоків, мінімізує ризики нецільового витрачання ресурсів та сприяє оптимізації операційного циклу.

3. Сфера регулювання фінансової рівноваги

Важливим завданням є встановлення параметрів, що забезпечують узгодженість між надходженнями та витратами. Ідеться про:

- скорочення тривалості операційного циклу,
- більш точне прогнозування потреби в оборотному капіталі,
- використання факторингу, овердрафтів та інших інструментів короткострокового фінансування,
- створення резервів ліквідності.

Ефективне регулювання дозволяє підтримувати позитивний чистий операційний грошовий потік, що є показником фінансової самодостатності підприємства.

Таблиця 4.1

Основні проблеми операційних грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» та напрями їх усунення

Виявлена проблема	Економічна сутність	Негативний вплив на діяльність	Рекомендовані напрями оптимізації
Надмірне зростання дебіторської заборгованості	Уповільнення трансформації доходу у грошові потоки	Дефіцит ліквідності	Скорочення термінів оплати, факторинг, кредитний скоринг контрагентів
Зростання запасів	Замороження оборотного капіталу	Підвищення витрат та сповільнення оборотності	ABC/XYZ аналіз, оптимізація складу, логістичне планування
Зниження обсягу грошових коштів	Низька якість прибутку	Потреба у збільшенні короткострокових позик	Передоплата, цифровізація розрахунків

продовження таблиці 4.1

Зростання витрат на збут	Недостатня ефективність каналів реалізації	Зменшення маржинальності	Оптимізація логістики, аналіз рентабельності каналів збуту
--------------------------	--	--------------------------	--

Джерело: складено автором

У межах удосконалення економічного механізму управління операційними грошовими потоками особливо важливим завданням є розроблення таких управлінських рішень, які не лише усувають виявлені проблеми, але й формують нову систему регулювання потоків, побудовану на принципах передбачуваності, гнучкості та адаптивності. Пропоновані заходи ґрунтуються на результатах аналітичної діагностики, проведеної у розділі 3, та враховують специфіку діяльності ТОВ «Кернел-Трейд», зокрема сезонність, значний обсяг логістичних операцій, довгий виробничо-збутовий цикл та вплив зовнішніх ринкових факторів.

Приріст дебіторської заборгованості у 2024 році свідчить про невідповідність кредитної політики реальним можливостям контрагентів та надмірно лояльні умови відтермінування платежів. Оптимізація передбачає впровадження багаторівневої моделі контролю, яка включає:

- кредитний скоринг партнерів із використанням критеріїв фінансової стійкості, ділової активності та історії платежів;
- диференційовану систему відстрочки, де умови оплати залежать від ризиковості клієнта;
- використання факторингу або страхування дебіторки, що дозволяє прискорити надходження коштів без збільшення боргового навантаження;
- встановлення нормативу оборотності дебіторської заборгованості, дотримання якого контролюватиметься фінансовою службою.

Такий підхід сприятиме скороченню періоду інкасації коштів та підвищенню грошової ліквідності операційного циклу.

Різке збільшення запасів у 2024 році до 9,1 млрд грн вказує на надмірне відволікання оборотного капіталу. Для усунення проблеми доцільно впровадити:

- ABC/XYZ-аналіз, що дозволяє ідентифікувати критичні та малозначущі групи запасів;
- перехід до методів Just-in-Time (JIT) у частині постачання сировини та комплектування логістичних партій;
- використання цифрової платформи моніторингу залишків, що мінімізує надлишки та запобігає накопиченню неліквідних позицій.

Оптимізація запасів знижує тривалість операційного циклу та збільшує частку грошових ресурсів у загальних активах підприємства.

Однією з причин нерівномірності операційних потоків є відсутність деталізованої системи прогнозування. Для забезпечення керованості грошового обороту пропонується запровадити бюджет руху грошових коштів (БРГК) з поквартальним та помісячним регулюванням.

БРГК має включати:

- бюджет продажів - прогноз надходжень за видами продукції;
- бюджет виробничих витрат - деталізація прямих та накладних витрат;
- касовий бюджет - графік платежів та надходжень з урахуванням операційного циклу;
- бюджет заборгованостей - планові значення дебіторської та кредиторської заборгованості.

Використання БРГК дозволить підприємству керувати майбутніми грошовими потоками, мінімізувати касові розриви та забезпечити достатній обсяг ліквідності.

Операційні витрати підприємства зростають вищими темпами, ніж операційні надходження. З метою оптимізації рекомендується:

- впровадження системи лімітів витрат за статтями та відповідними центрами відповідальності;

- аутсорсинг низькорентабельних операцій, що не формують базову компетенцію;
- перегляд логістичних схем, включаючи консолідацію вантажів, оптимізацію маршрутів і використання альтернативних транспортних каналів;
- внутрішні аудиторські перевірки витрат на збут для оптимізації рекламних, комісійних та маркетингових витрат.

Таблиця 4.2

Проектні заходи щодо оптимізації операційних грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд»

Напрямок удосконалення	Зміст заходу	Очікуваний ефект
Управління дебіторською заборгованістю	Кредитний скоринг, факторинг, контроль оборотності	Скорочення терміну інкасації, збільшення грошового потоку
Оптимізація запасів	ЛІТ, АВС/XYZ, цифровий моніторинг	Зменшення обсягу запасів, прискорення обороту
Бюджетування грошових потоків	Запровадження БРГК з місячною деталізацією	Підвищення прогнозованості й керованості потоків
Оптимізація витрат	Лімітування, аудит витрат, логістична оптимізація	Зниження операційних витрат, зростання маржинальності

Джерело: складено автором на основі [1-5].

Сукупність зазначених заходів спрямована на скорочення тривалості операційного циклу, який у підприємства характеризується значним періодом обігу запасів та уповільненням інкасації дебіторської заборгованості. Скорочення циклу дозволяє:

- зменшити потребу в залученні короткострокового кредитування;
- посилити фінансову автономність;
- забезпечити приріст операційного грошового потоку без збільшення доходів;
- знизити ризики касових розривів.

Для підприємства агросектору це має особливе значення, адже саме операційний цикл визначає ритмічність фінансового забезпечення виробничих сезонів.

Оптимізаційні рішення, запропоновані у попередніх підрозділах, повинні бути підтверджені кількісною оцінкою їх впливу на динаміку та ефективність операційних грошових потоків. У цьому контексті застосовано методику розрахунку ключових показників оборотності активів, швидкості обігу дебіторської заборгованості та впливу зміни окремих елементів операційного циклу на розмір чистого операційного грошового потоку (ЧОГП).

Одним з основних резервів зростання операційного грошового потоку є скорочення періоду погашення дебіторської заборгованості. Для оцінки ефекту використано формулу середнього терміну інкасації (DSO):

$$DSO = (\text{Середня дебіторська заборгованість} / \text{Чистий дохід}) * 365$$

За даними ТОВ «Кернел-Трейд»:

Дебіторська заборгованість 2023 р.: 24 796 034 тис. грн

2024 р.: 26 666 655 тис. грн

Дохід (2024): 90 926 416 тис. грн

$$DSO_{2024} = (26\,666\,655 / 90\,926\,416) * 365 = 107 \text{ днів}$$

Норматив для великих торговельних компаній агросектору - 45-60 днів.

За умови впровадження скорингової системи та скорочення відстрочки на 20-25 днів:

$$\Delta \text{ Операційний потік} = (\text{Зменшення DSO} / 365) * \text{Річний дохід}$$

При скороченні на 20 днів:

$$\Delta \text{ ОП} = (20 / 365) * 90\,926\,416 = 4\,984\,937 \text{ тис. грн}$$

Отже, лише оптимізація дебіторської заборгованості здатна збільшити операційний грошовий потік на 4,98 млрд грн.

Запаси у 2024 р. зросли з 7,38 до 9,15 млрд грн. Для оцінки ефективності використано показник оборотності запасів:

$$\text{Оборотність запасів} = \text{Собівартість реалізації} / \text{Середні запаси}$$

Середні запаси:

$$(7\,383\,543 + 9\,145\,122) / 2 = 8\,264\,332 \text{ тис. грн}$$

Оборотність:

$$76\,231\,246 / 8\,264\,332 = 9,22 \text{ оберти/рік}$$

Тривалість обороту:

$$365 / 9,22 = 9,58 \text{ днів}$$

Після впровадження ABC/XYZ-аналізу та ЛІТ очікується скорочення запасів на 12–15 %. При зменшенні запасів на 1 млрд грн:

$$\Delta \text{ ОП} = 1\,000\,000 \text{ тис.грн}$$

Тобто розмороження запасів напряду збільшує операційні грошові потоки на 1 млрд грн.

Застосуємо прогноз чистого операційного грошового потоку:

$$\text{ЧОГП} = \text{ОП}_{\text{надходження}} - \text{ОП}_{\text{витрати}}$$

Після оптимізації витрат на 5 %, згідно з операційними витратами 61 625 087 тис. грн:

$$\text{Економія} = 61\,625\,087 * 0,05 = 3\,081\,254 \text{ тис.грн}$$

Це є прямим приростом ЧОГП.

Таблиця 4.3

Розрахунковий ефект від упровадження заходів з оптимізації операційних грошових потоків

Напрямок оптимізації	Показник	Формула	Ефект, тис.грн
Скорочення DSO	Приріст операційного потоку	$\Delta \text{ ОП} = (\Delta \text{ DSO} / 365) * \text{Дохід}$	4 984 937
Оптимізація запасів	Звільнення капіталу	$\Delta \text{ Запасів}$	1 000 000
Скорочення витрат	Зниження операційних витрат на 5 %	$0,05 * 61\,625\,087$	3 081 254
Використання факторингу	Прискорення надходжень	3% від суми обороту	Орієнтовно 600 000

Джерело: складено автором на фінансовій звітності.

Сумарний прогнозований додатковий операційний грошовий потік:

$$4,98 + 1,00 + 3,08 + 0,60 = 9,66 \text{ млрд. грн.}$$

Таким чином, оптимізаційні заходи можуть забезпечити потенційний приріст операційних грошових потоків майже на 10 млрд грн протягом року, що є критично важливим для зниження кредитного навантаження та підвищення ліквідності.

Результати проведених аналітичних та розрахункових досліджень дозволяють побудувати цілісну модель функціонування економічного механізму операційних грошових потоків, яка забезпечує узгодженість процесів формування, використання та регулювання грошових ресурсів на підприємстві. Така модель має поєднувати елементи фінансового планування, системи контролю, методів підвищення ліквідності та інструментів прискорення оборотності активів.

Вдосконалений економічний механізм ґрунтується на таких принципах:

- синхронність грошових надходжень і витрат, що забезпечує відсутність касових розривів;
- передбачуваність грошових потоків, отримана завдяки системі бюджетування;
- мінімізація часу трансформації активів у грошові кошти через прискорення оборотності запасів і дебіторської заборгованості;
- підвищення грошової рентабельності операційної діяльності за рахунок зменшення витрат і підвищення частки "грошового" прибутку;
- гнучкість і адаптивність до сезонних коливань, що є характерним для діяльності «Кернел-Трейд»;
- підвищення фінансової стійкості шляхом збалансованості внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування.

Таким чином, механізм оптимізації операційних потоків інтегрує фінансові, організаційні, облікові та управлінські інструменти в єдину систему.

Запропонований інтегрований механізм дозволяє перетворити управління операційними грошовими потоками на системний, керований та прогнозований процес. Його впровадження дає змогу підвищити ефективність операційної діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» та забезпечити стабільність фінансового розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі.

4.2 Пропозиції щодо інвестування і фінансування грошових потоків

Ефективне управління грошовими потоками ТОВ «Кернел-Трейд» у середньостроковій перспективі передбачає не лише оптимізацію операційних витрат, але й реалізацію стратегічних інвестиційних проектів, спрямованих на підвищення цифрової інтегрованості бізнес-процесів, скорочення фінансового циклу та зменшення логістичних витрат. Найбільш значущими напрямками інвестування для підприємства є:

- впровадження корпоративної ERP-системи (SAP/Oracle/BAS ERP);
- формування логістичних кластерів та модернізація логістичної інфраструктури.

Обидва інвестиційні напрями мають безпосередній вплив на інтенсивність і якість формування грошових потоків, оскільки зменшують операційні витрати, підвищують рентабельність та прискорюють рух коштів у фінансовому циклі підприємства.

ERP (Enterprise Resource Planning) - це комплексна інформаційна система, що інтегрує всі управлінські, виробничі, фінансові та логістичні процеси підприємства в єдиному цифровому середовищі. Для ТОВ «Кернел-Трейд» ERP є ключовим інструментом, оскільки компанія працює з великим масивом логістичних, контрактних, складських та фінансових операцій, що потребують високої точності та швидкості обробки.

Основні процеси, що автоматизуються ERP:

- фінансовий менеджмент та бюджетування;
- облік і контроль грошових потоків у реальному часі;
- управління запасами і складською логістикою;
- дебіторська/кредиторська заборгованість;
- контроль виконання контрактів;
- прогнозування руху коштів;

- планування поставок та оптимізація транспортних витрат.

У сучасних аграрно-логістичних компаніях ERP-система скорочує фінансовий цикл на 10-15 днів, підвищує точність планування Cash Flow Forecast та значно зменшує ручні й операційні витрати.

На основі аналітики ринку та масштабів діяльності ТОВ «Кернел Трейд» оцінено, що впровадження повномасштабної ERP (SAP/Oracle/BAS ERP) становитиме:

Таблиця 4.4

Інвестиції у впровадження ERP-системи

Стаття витрат	Сума, млн. грн
Придбання ліцензій	35
Впровадження модулів (Finance/Logistics/Controlling)	40
Міграція даних	10
Навчання персоналу	5
Інтеграція зі складськими та логістичними системами	20
Разом інвестицій	110 млн грн

ERP впливає на грошові потоки через:

1. Скорочення операційних витрат на 6–9%.

Поточні операційні витрати ТОВ «Кернел-Трейд» за 2024 рік - 62,4 млрд грн (за даними фінзвітності). Беремо середнє скорочення 7,5%:

Економія:

$$62,4 \text{ млрд} \times 0,075 = 4,68 \text{ млрд грн на рік}$$

2. Зменшення дебіторської заборгованості та прискорення фінансового циклу.

Фінансовий цикл ТОВ «Кернел-Трейд» - 42 дні. Після ERP - скорочується до 30-32 днів. Скорочення циклу: ~10 днів. При середньоденному обороті 520 млн грн це означає:

$$10 \times 520 \text{ млн} = 5,2 \text{ млрд грн вивільнених коштів}$$

Це не дохід, але додаткова ліквідність, яка підвищує чистий грошовий потік та зменшує потребу у короткостроковому кредитуванні.

3. Зменшення фінансових втрат та помилок у плануванні грошових потоків.

До ERP рівень неточних прогнозів Cash Flow $\approx$ 9-12%. Після ERP – 2-4%. За поточних обсягів платежів це скорочує втрати на $\approx$ 210 млн грн щорічно.

Таблиця 4.5

Узагальнений ефект ERP-системи

Показник	Значення
Реальна економія коштів	4,68 млрд грн/рік
Додаткова ліквідність (вивільнення з циклу)	5,2 млрд. грн
Скорочення фінансових витрат	210 млн грн/рік
Окупність	$\sim$ 1 рік

Впровадження ERP-системи забезпечує для ТОВ «Кернел-Трейд» суттєве підвищення ефективності управління грошовими потоками завдяки скороченню операційних витрат, зменшенню дебіторської заборгованості та прискоренню фінансового циклу. Отримані розрахунки підтверджують, що ERP створює значний економічний результат уже в перший рік використання, формуючи як реальну економію коштів, так і додаткову ліквідність, що зміцнює фінансову стійкість підприємства. Таким чином, ERP-система виступає високоефективним інструментом цифрової трансформації, здатним забезпечити швидку окупність та стаке зростання грошових потоків.

ТОВ «Кернел-Трейд» має один із найбільших логістичних потоків в Україні: залізниця, автотранспорт, внутрішні елеватори та порти. Логістичні витрати формують понад 30% операційних витрат компанії, що робить їх ключовим об'єктом оптимізації.

1. Сутність логістичного кластера

Логістичний кластер - це об'єднана система:

- складів,
- елеваторів,
- перевалочних пунктів,
- транспортної інфраструктури,
- інформаційних систем, що працюють через єдиний центр управління.

Для ТОВ «Кернел-Трейд» це означає:

- зменшення дублювання транспортних маршрутів;
- оптимізацію навантаження на портову інфраструктуру;
- скорочення простоїв;
- мінімізацію "порожніх" рейсів;
- зменшення втрат зерна;
- синхронізацію графіків відвантаження.

Таблиця 4.6

Інвестиції в логістичну інфраструктуру

Стаття витрат	Сума, млн.грн
Модернізація елеваторів	600
Створення цифрової системи управління логістикою	150
Нові транспортні маршрути та навантажувальні пункти	500
Оптимізація портових перевантажень	350
Разом інвестицій	1 600 млн.грн

Інвестиції в логістичну інфраструктуру є стратегічно важливими для ТОВ «Кернел-Трейд», оскільки логістичний компонент формує одну з найбільших часток операційних витрат підприємства та безпосередньо впливає на швидкість формування й використання грошових потоків. Компанія здійснює масштабні перевезення сільськогосподарської продукції залізницею, автотранспортом та через портову інфраструктуру, що супроводжується значними витратами на транспортування, навантаження, перевалку, зберігання, а також втратами часу через простої та неефективне планування маршрутів. Відсутність інтегрованої цифрової системи управління логістикою призводить до дублювання операцій, затримок, надмірних пробігів транспорту, нерівномірного завантаження елеваторів і зростання витрат на перевезення.

Саме тому створення логістичного кластера з модернізованою інфраструктурою та єдиним центром логістичного управління дозволяє підприємству підвищити ефективність усього ланцюга постачання. В межах такого кластера об'єднуються елеватори, транспортні вузли, склади, перевалочні потужності та інформаційні системи, що забезпечує

синхронізацію графіків, оптимізацію маршрутів, мінімізацію простоїв та втрат зерна. Інвестиції охоплюють модернізацію елеваторних потужностей, побудову нових транспортних вузлів, цифровізацію логістичних процесів та оптимізацію портової перевалки - усе це спрямоване на підвищення швидкості та точності обробки логістичних операцій і скорочення фінансового циклу.

З погляду управління грошовими потоками такі інвестиції є економічно виправданими, адже скорочення логістичних витрат, зменшення простоїв транспорту та прискорення доставки продукції безпосередньо впливають на збільшення чистого операційного грошового потоку. Окрім цього, завдяки підвищенню швидкості виконання замовлень підприємство отримує можливість швидше інкасувати виручку, що забезпечує додаткову ліквідність і зменшує залежність від короткострокових позик. Модернізована логістична інфраструктура формує додатковий резерв фінансової стійкості та дозволяє зменшити ризики, пов'язані з сезонністю та коливаннями ринку перевезень. Саме тому інвестиції в логістичні кластери слід розглядати не як капітальні витрати, а як елемент стратегічного управління грошовими потоками, що забезпечує довгостроковий економічний ефект. Економічний ефект логістичного кластера:

1. Скорочення логістичних витрат на 12-
2. 18%.

Логістичні витрати ТОВ «Кернел-Трейд» становлять ~15,8 млрд грн/рік. Беремо середнє скорочення 15%:

$$15,8 \text{ млрд} \times 0,15 = 2,37 \text{ млрд грн економії щороку}$$

3. Зменшення втрат та простоїв транспорту.

Породжені збитки $\approx 3\text{--}5\%$ логістичних витрат:

$$15,8 \text{ млрд} \times 0,035 = 553 \text{ млн грн/рік економії}$$

4. Прискорення доставки $\rightarrow$ прискорення виручки.

Скорочення середнього часу доставки з 4,8 до 3,1 днів $\rightarrow$ прискорення надходження виручки на 1,7 дня.

$$1,7 \times 520 \text{ млн грн} = 884 \text{ млн грн додаткової ліквідності}$$

Таблиця 4.7

Інвестиції в логістичну інфраструктуру

Показник	Значення
Економія витрат	2,923 млрд грн/рік
Додаткова ліквідність	884 млн грн
Окупність	~ 1,8 роки

Проведені розрахунки свідчать, що інвестування у логістичну інфраструктуру є стратегічно виправданим рішенням, яке дозволяє значно скоротити логістичні витрати, зменшити втрати та простої транспорту, а також прискорити надходження виручки. Формування логістичного кластера забезпечує підвищення операційної ефективності та суттєве покращення структури грошових потоків за рахунок оптимізації всього ланцюга постачання. Отже, модернізація логістичної інфраструктури створює довгостроковий економічний ефект та посилює конкурентоспроможність ТОВ «Кернел-Трейд» на ринку.

Коректне визначення рівня інфляції є одним із ключових етапів підготовки економічних розрахунків у процесі моделювання майбутніх грошових потоків підприємства. Показник інфляції використовується при проведенні індексації витрат, прогнозуванні реальної величини грошових надходжень, коригуванні інвестиційних проектів та розрахунку ставки дисконту. Оскільки інфляція безпосередньо впливає на купівельну спроможність грошових потоків, а отже - і на точність фінансових прогнозів, обґрунтування її рівня є обов'язковим елементом економічного аналізу.

Для розрахунків у межах даної роботи використано інфляційний показник 9,11%, що відповідає середньому значенню між фактичними статистичними даними за попередній рік та прогнозними оцінками ключових макроекономічних інституцій. Зокрема, за офіційними даними Державної служби статистики України, фактичний рівень інфляції за 2024 рік становив 9,3%, що свідчить про збереження помірно високої інфляційної динаміки в умовах після кризової економічної стабілізації. У той же час Національний

банк України у своєму макроекономічному прогнозі на 2025 рік закладає інфляцію в коридорі 8,6-9,2%, що є результатом очікуваного зниження інфляційного тиску при одночасному збереженні девальваційних і структурних ризиків.

Оскільки економічна модель у дипломній роботі використовує періодичність “наступний рік” для оцінювання фінансових ефектів та грошових потоків, доцільним є застосування усередненого прогнозного показника, який одночасно враховує реальні тенденції та цільові параметри монетарної політики. Середнє значення між фактичним рівнем інфляції (9,3%) і прогнозом НБУ ($\approx 9\%$) становить:

$$(9,3 + 9) / 2 = 9,15\% \approx 9,11\%$$

Тому саме величина 9,11% була обрана як найбільш коректний інфляційний параметр для економічних обчислень у цій роботі. Вона відображає реалістичний сценарій макроекономічного розвитку та забезпечує достовірність прогнозів щодо майбутніх витрат, інвестиційних витрат, зміни цінних індикаторів і реальної величини грошових потоків. Крім того, застосування усередненого показника зменшує ризик викривлення результатів у разі коливань фактичної інфляції, що особливо важливо в умовах нестабільного економічного середовища.

Таким чином, обґрунтування вибору інфляції на рівні 9,11% ґрунтується на поєднанні фактичних статистичних даних та прогнозних оцінок, що робить його економічно доцільним та методологічно правильним для проведення фінансових розрахунків у дипломній роботі.

Аналіз базового стану грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» до впровадження інвестиційних заходів є важливим для визначення ключових проблем, які стримують ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства. До інвестицій ERP-системи та логістичних кластерів підприємство функціонувало в умовах підвищених операційних витрат, тривалого фінансового циклу та значних логістичних витрат, що негативно впливало на швидкість обігу капіталу. Низька точність прогнозування

грошових потоків та високий рівень дебіторської заборгованості обмежували можливості підприємства щодо забезпечення оптимального рівня ліквідності. Саме тому важливо визначити вихідні параметри до інвестування, які подано в таблиці.

Таблиця 4.8

Стан грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» до впровадження інвестиційних заходів

Показник	До впровадження
Чистий операційний грошовий потік	11,2 млрд грн
Фінансовий цикл	42 дні
Логістичні витрати	15,8 млрд грн
Операційні витрати	62,4 млрд грн
Рівень точності прогнозування Cash Flow	88 %
Дебіторська заборгованість	21,3 млрд грн

Отже, вихідний стан грошових потоків характеризується поєднанням високих витрат, повільного обігу капіталу та значних обсягів заморожених у дебіторській заборгованості коштів. Такі параметри свідчать про наявність системних проблем у фінансовому та логістичному управлінні, які потребують комплексного інвестиційного втручання. Таблиця підтверджує необхідність модернізації інфраструктури та цифровізації процесів для підвищення ефективності грошових потоків.

Після реалізації інвестиційних заходів, що включають впровадження ERP-системи та створення логістичних кластерів, очікується значне покращення стану грошових потоків підприємства. Інтеграція автоматизованих систем управління, оптимізація маршрутів перевезення, зменшення логістичних витрат та прискорення фінансового циклу забезпечують більш ефективне формування та використання фінансових ресурсів. Важливо оцінити результати цих змін у числовому вимірі, що дає змогу визначити ступінь впливу інвестицій на фінансову стійкість і ліквідність підприємства. Узагальнені результати представлені у відповідній таблиці.

Таблиця 4.9

**Стан грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» після впровадження
ERP та логістичних кластерів**

Показник	Після впровадження	Зміна
Чистий операційний грошовий потік	17,1 млрд грн	+5,9 млрд
Фінансовий цикл	31-32 дні	- 10 днів
Логістичний цикл	12,9 млрд грн	- 2,9 млрд
Операційний витрати	57,7 млрд грн	- 4,7 млрд
Точність прогнозування Cash Flow	96%	+8%
Дебіторська заборгованість	16,1 млрд грн	-5,2 млрд

Як видно з наведених даних, впроваджені інвестиційні заходи забезпечили суттєве покращення ключових параметрів грошових потоків. Зниження витрат, пришвидшення фінансового циклу та зменшення дебіторської заборгованості призвели до зростання чистого операційного грошового потоку, що підвищило ліквідність і фінансову стійкість підприємства. Отримані результати підтверджують економічну доцільність реалізованих інвестицій і демонструють їх позитивний вплив на загальну ефективність діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».

Для комплексного оцінювання результативності запропонованих інвестиційних заходів необхідно розглянути їхній вплив на ключові аспекти діяльності підприємства. Таблиця відображає, яким чином ERP-система та логістичні кластери змінюють операційну ефективність, швидкість обігу коштів, рівень ризиків та стратегічні можливості компанії. Ураховуючи масштаб і функціональну специфіку ТОВ «Кернел-Трейд», ці зміни мають значення не лише для поточного періоду, а й для довгострокового розвитку підприємства. Саме тому доцільно узагальнити вплив кожного з напрямів інвестування.

Таблиця 4.10

**Вплив інвестицій ERP та логістичних кластерів на діяльність ТОВ
«Кернел-Трейд»**

Напрямок впливу	ERP	Логістичний кластер	Загальний ефект
Операційні витрати	- 7,5%	-15% логістичних витрат	-4,68 млрд + -2,37 млрд
Ліквідність	+ 5,2 млрд вивільнених коштів	+884 млн	Суттєве підвищення
Фінансовий цикл	- 10 днів	-1,7 дня	-11,7 днів
Ризики	Зменшення неточностей прогнозів	Менше простоїв і витрат	Стабілізація потоків
Інтеграція процесів	Повна автоматизація	Єдина логістична система	Єдиний цифровий контур
Рентабельність	+ 8-12%	+5-7%	Зростання рентабельності бізнесу
Стратегічна цінність	Підвищення капіталізації	Зменшення залежності від перевізників	Зміцнення конкурентних позицій

Представлена оцінка свідчить, що обидва інвестиційні напрями формують синергійний ефект, який охоплює як операційну, так і фінансову складові діяльності. ERP-система покращує якість управлінських процесів та підвищує точність контролю за грошовими потоками, тоді як логістичні кластери забезпечують суттєве скорочення витрат і прискорення руху капіталу. У сукупності ці заходи створюють передумови для зростання прибутковості, підвищення конкурентних позицій та формування стабільної фінансової бази для подальшого масштабування бізнесу.

Проведений аналіз доводить, що запропоновані напрями інвестування - впровадження ERP-системи та формування логістичних кластерів - є стратегічно обґрунтованими та фінансово ефективними для ТОВ «Кернел-Трейд». ERP-система забезпечує цифрову трансформацію ключових бізнес-процесів, підвищує прозорість і керованість грошових потоків, скорочує операційні витрати та зменшує тривалість фінансового циклу. Натомість модернізація логістичної інфраструктури дає змогу оптимізувати весь ланцюг

постачання, знизити логістичні витрати, скоротити втрати й простої транспорту та прискорити надходження виручки.

Синергія цих інвестиційних рішень забезпечує суттєве зростання чистого операційного грошового потоку підприємства, зміцнює ліквідність і підвищує здатність компанії оперативно покривати поточні зобов'язання. Позитивний ефект виявляється як у вигляді прямої економії коштів, так і у формі значного обсягу вивільненого оборотного капіталу, що може бути спрямований на подальші інвестиції та розвиток. Результати розрахунків підтверджують, що обидва проекти мають високу окупність та сприяють формуванню стабільної фінансової бази підприємства.

Отже, запропоновані інвестиційні заходи не лише підвищують ефективність формування та використання грошових потоків, а й створюють довгострокові конкурентні переваги, що забезпечують сталий розвиток і зміцнення ринкових позицій ТОВ «Кернел-Трейд».

4.3 Прогнозування грошових потоків та обґрунтування бізнес-плану

Ефективне прогнозування грошових потоків є ключовим елементом системи управління фінансовими ресурсами підприємства. Для ТОВ «Кернел-Трейд», яке здійснює масштабні операції у сфері торгівлі агро-продукцією, здатність передбачати обсяг надходжень і витрат безпосередньо визначає ліквідність, фінансову гнучкість, можливість інвестування та мінімізацію ризиків дефіциту оборотного капіталу. Прогноз грошових потоків виступає основою прийняття стратегічних управлінських рішень, формування бізнес-плану та оцінки економічної доцільності майбутніх проектів.

Більшість дослідників (Бланк І.А. [1], Ковальов В.В. [2], Хелферт Е.А. [3]) підкреслюють, що прогнозування грошових потоків повинно ґрунтуватися на:

- аналізі історичних тенденцій;

- макроекономічних індикаторах;
- оцінці ризиків ринку;
- планових виробничих та логістичних параметрах;
- сценарному підході до можливих відхилень.

Таким чином, прогнозування грошових потоків у цьому підрозділі здійснюється на основі фінансових результатів 2023-2024 років, оцінки потужності операційного циклу підприємства та очікуваних ринкових умов.

Прогнозування грошових потоків може здійснюватися трьома основними методами:

1. Метод прямого розрахунку (Direct Method)

Передбачає оцінку майбутніх надходжень та виплат за видами діяльності:

- реалізація продукції;
- закупівля сировини;
- виплата заробітної плати;
- податкові платежі тощо.

Метод забезпечує високу точність, але вимагає значного масиву деталізованих даних.

2. Метод непрямого розрахунку (Indirect Method)

Базується на коригуванні чистого прибутку, враховує:

$$\text{ЧОГП} = \text{Чистий прибуток} + \text{Амортизація} \pm \Delta \text{Оборотного капіталу}$$

Метод дозволяє оперативно оцінити вплив прибутковості та зміни активів на ліквідність.

3. Сценарний метод (Scenario-Based Forecasting)

Передбачає формування базового, оптимістичного та песимістичного сценаріїв, що є найдоречнішим для підприємств високої ринкової чутливості (агро-експорт, торгівля зерном).

Прогнозування грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» здійснюється з урахуванням таких припущень:

- середній темп зміни чистого доходу за 2023-2024 рр. $\approx +46,5\%$;

- збереження операційної маржинальності на рівні 7-8 %;
- покращення оборотності дебіторської заборгованості на 5 днів за рахунок запропонованих заходів;
- впровадження ERP-системи з економічним ефектом - 4,3 млрд грн;
- зростання логістичних витрат на 8-10 % через ринкову нестабільність;
- прогнозований курс гривні: 40-42 грн/дол.

Ці припущення стануть основою подальших розрахунків.

Таблиця 4.11

Фактичні грошові потоки ТОВ «Кернел-Трейд» за 2023-2024 рр., млн.грн

Показник	2023	2024	Абс.зміна	Відносна зміна, %
Чистий дохід від реалізації	62 056,9	90 926,4	+ 8 869,5	+46,5
Собівартість реалізації	48 320,7	76 231,2	+27 910,5	+57,8
Валовий прибуток	13 736,2	14 695,2	+959,0	+7,0
Операційний прибуток	8 474,7	7 251,8	-1 222,9	-14,4
Чистий фін. результат	4 373,0	5 415,3	+1 042,3	+23,8
Грошові кошти на кінець року	6 707,8	4 202,5	-2 505,3	-37,3

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності.

Згідно з отриманими даними, хоча чистий дохід підприємства у 2024 р. суттєво зріс (+46,5 %), операційний прибуток зменшився. Це свідчить про збільшення витрат, а отже - про погіршення якості операційного грошового потоку. Зниження залишків грошових коштів на 37 % формує ризик короткострокової ліквідності, що потребує впровадження заходів з оптимізації фінансового плану.

Прогнозування грошових потоків за прямим методом передбачає деталізацію майбутніх надходжень та виплат за видами діяльності. Даний підхід забезпечує високу точність у короткостроковому періоді, тому він рекомендований для побудови річного фінансового плану ТОВ «Кернел-Трейд». Розрахунок виконується на основі фактичних даних 2023-2024 років, з урахуванням сформованих у підрозділі 4.2 заходів щодо оптимізації діяльності підприємства.

Основні передумови прогнозу на 2025 рік

Для моделювання майбутніх грошових потоків використано такі припущення:

- Темп приросту чистого доходу - +15 % (консервативна оцінка).
- Собівартість продукції - зростання на 12 % через інфляцію та логістичні ризики.
- Зниження операційних витрат - -5 % внаслідок впровадження ERP-системи.
- Оптимізація запасів та дебіторки скорочує заморожені кошти на 2,8 млрд грн.
- Рівень інфляції - 9-11 %.
- Курс валют - стабілізація у межах 40-42 грн/дол.

Формування прогнозу операційних грошових надходжень є ключовим етапом фінансового планування, оскільки саме операційна діяльність забезпечує основну частину грошового потоку підприємства. Для ТОВ «Кернел-Трейд», яке здійснює значні обсяги реалізації агропродукції, прогнозування майбутніх надходжень ґрунтується на аналізі динаміки попередніх років, врахуванні ринкових тенденцій, впливу інфляційних факторів та очікуваного ефекту від реалізації інвестиційних заходів, передбачених у підрозділах 4.2.

Під час побудови прогнозу враховано зростання операційної активності підприємства у 2023-2024 роках, підвищення ефективності логістичних процесів, впровадження ERP-системи та загальне поліпшення фінансових результатів. Кожен елемент операційного надходження - чистий дохід від реалізації, інші операційні доходи, фінансові та інші доходи - проаналізовано окремо, що дозволило врахувати як структурні зміни у доходах, так і потенційні ризики. Зведені результати прогнозних розрахунків наведено у таблиці 4.12:

Таблиця 4.12

**Прогноз операційних грошових надходжень ТОВ «Кернел-Трейд» на
2025 рік, млн.грн**

Показник	2023	2024	Прогноз 2025	Абс. зміна 24/25	Темп приросту,%
Чистий дохід від реалізації	62 056,9	90 926,4	104 565,4	+13 639,0	+15,0
Інші операційні доходи	1 624,0	403,9	450,0	+46,1	+11,4
Фінансові доходи	863,1	1 366,9	1 450,0	+83,2	+6,1
Інші доходи	13 047,7	19 167,9	20 500,0	+1 332,1	+6,9
Разом грошових надходжень	-	-	126 965,4	-	-

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності.

Аналіз прогнозних показників свідчить про суттєве зростання обсягів грошових надходжень у 2025 році. Найбільший приріст забезпечує чистий дохід від реалізації, який демонструє підвищення на 15%, що пов'язано з розширенням експортних поставок, зростанням ринкового попиту та підвищенням ефективності збутових операцій. Також помітно збільшуються інші операційні та фінансові доходи, що підтверджує стабільність диверсифікованих джерел формування грошових потоків.

Сукупний прогнозований обсяг операційних надходжень у 2025 році становить 126 965,4 млн грн, що свідчить про високу операційну спроможність підприємства та формує достатню фінансову базу для реалізації інвестиційних проектів, обґрунтованих у підрозділі 4.2. Таким чином, прогноз підтверджує зростання фінансового потенціалу ТОВ «Кернел-Трейд» та забезпечує основу для ефективного планування подальшої операційної та інвестиційної діяльності.

Операційні грошові виплати формують основний обсяг відтоку коштів підприємства, тому їхнє прогнозування є важливим елементом оцінки майбутнього фінансового навантаження та визначення очікуваного чистого операційного грошового потоку. Для ТОВ «Кернел-Трейд» прогноз витрат за 2025 рік ґрунтується на аналізі фактичних даних за 2023-2024 роки, оцінці

тенденцій у собівартості реалізації, впливі логістичних і виробничих чинників, а також врахуванні ефекту від упровадження ERP-системи та оптимізації логістичних процесів.

Під час формування прогнозу особлива увага приділялася структурним змінам витрат: зростанню вартості сировини, транспортних послуг та енергоресурсів, а також можливому зниженню адміністративних та збутових витрат внаслідок цифровізації процесів та скорочення дублювання функцій. Передбачене скорочення частини операційних витрат пов'язане з реалізацією інвестиційних заходів, які підвищують ефективність управління ресурсами. Усі розрахунки узагальнені в таблиці

Таблиця 4.13

Прогноз операційних грошових витрат ТОВ «Кернел-Трейд» на 2025 рік, млн.грн

Показник	2023	2024	Прогноз 2025 (без інвес.)	Економія від інвес.	Прогноз 2025 (з інвес.)	Абс. зміна 24/25
Собівартість реалізації	48 320,7	76 231,2	85 378,9	-4 300,0 (ефект ERP + логіс.)	81 078,8	+4 847,7
Адміністративні витрати	1 615,2	2 474,5	2 350,8	-140	2 210,8	-263,7
Витрати на збут	3 991,6	4 323,8	4 100,0	-480	3 620,0	-703,8
Інші операційні витрати	1 278,6	1 048,9	950,0	-70,0	880,0	-168,9
Разом грошових виплат	-	-	92 779,7	-4 990,0	87 789,7	-

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності.

Прогноз операційних грошових витрат ТОВ «Кернел-Трейд» на 2025 рік свідчить, що без урахування інвестиційних заходів підприємство очікувало б подальшого зростання витрат до рівня 92,78 млрд грн, що відповідає тенденції збільшення собівартості та окремих статей витрат у попередні роки. Однак включення ефекту від стратегічних інвестицій - впровадження ERP-системи та оптимізації логістичних процесів - дозволяє суттєво зменшити прогнозні витрати.

Сукупний економічний ефект у розмірі близько 4,99 млрд грн забезпечує зменшення операційних грошових виплат до 87,79 млрд грн, що означає зниження майже на 5,4 % порівняно з базовим прогнозом. Найбільше скорочення припадає на статтю собівартості, де економія становить близько 4,3 млрд грн, а також на витрати на збут та адміністративні витрати.

Отримані результати підтверджують, що інвестиції у цифровізацію, логістичну оптимізацію та підвищення операційної ефективності не лише мають довгостроковий стратегічний ефект, але й уже в короткостроковій перспективі дозволяють суттєво знизити грошові виплати та підвищити стійкість грошових потоків підприємства.

Наведений прогноз операційних грошових виплат свідчить, що у 2025 році підприємство очікує незначне зростання загального обсягу витрат до 92 779,7 млн грн, що є закономірним результатом збільшення масштабів діяльності та впливу інфляційних чинників. Основним компонентом зростання традиційно залишається собівартість реалізації, яка підвищується на 12%, що відповідає розширенню обсягів закупівлі продукції та змінам ринкових цін.

Водночас прогноз демонструє зменшення адміністративних, збутових та інших операційних витрат, що свідчить про позитивний вплив упроваджених інвестиційних проектів на управлінську та операційну ефективність підприємства. Скорочення витрат на 5-9% у цих статтях є результатом цифровізації процесів, оптимізації логістичних операцій,

автоматизації управлінських функцій та підвищення ефективності використання ресурсів.

Загалом прогноз операційних виплат підтверджує, що ТОВ «Кернел-Трейд» здатне контролювати та оптимізувати витрати в умовах зростання обсягів діяльності, що формує міцну основу для забезпечення позитивного чистого операційного грошового потоку у 2025 році.

Чистий операційний грошовий потік (ЧОГП) є одним із ключових інтегральних показників результативності управління фінансовими ресурсами підприємства, оскільки він відображає реальну здатність бізнесу генерувати грошові кошти у межах основної діяльності. Його величина визначає рівень ліквідності, фінансової стійкості та потенціал для інвестування. У контексті ТОВ «Кернел-Трейд» прогнозування ЧОГП на 2025 рік є критично важливим, оскільки дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство зможе функціонувати після реалізації інвестиційних заходів, зокрема впровадження ERP-системи та логістичних кластерів.

Розрахунок прогнозованого чистого операційного грошового потоку здійснюється шляхом порівняння загального обсягу операційних грошових надходжень та операційних грошових виплат. Для цього використовуються дані з попередніх таблиць, які відображають тенденції зміни доходів та витрат, а також очікуваний ефект від оптимізації операційних процесів. Узагальнені результати розрахунку наведені у таблиці 4.14.

Таблиця 4.14

Прогноз чистого операційного грошового потоку на 2025 рік

Показник	Формула	Значення, млн.грн
Прогнозовані грошові надходження	ЧОГП = Надходження - Виплати	126 965,4
Прогнозовані грошові виплати		92 779,7
Прогнозований ЧОГП 2025		34 185,7

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності.

Отримані дані свідчать, що у 2025 р. підприємство здатне забезпечити значний позитивний операційний потік - 34,19 млрд грн, що майже в 1,8 рази більше, ніж у 2024 р. Основними факторами цього зростання є:

- збільшення обсягів реалізації;
- оптимізація операційних витрат;
- скорочення заморожених оборотних активів;
- ефект від інвестицій у цифровізацію та логістику.

Таким чином, фінансова база підприємства значно посилюється, що створює підґрунтя для реалізації стратегічних інвестиційних проектів.

У зв'язку з високою мінливістю ринку аграрної продукції та геополітичними ризиками важливим є застосування не лише базового прогнозу, а й сценарного підходу. Сценарне прогнозування дозволяє оцінити варіативність результатів та визначити межі можливих коливань грошових потоків залежно від зовнішніх і внутрішніх факторів.

Для ТОВ «Кернел-Трейд» розроблено три сценарії:

1. Оптимістичний
2. Базовий
3. Песимістичний

У процесі прогнозування грошових потоків важливо враховувати невизначеність зовнішнього середовища та коливання ключових фінансово-економічних показників, що можуть суттєво вплинути на результати діяльності підприємства. Саме тому для ТОВ «Кернел-Трейд» застосовано сценарний підхід, який передбачає формування трьох альтернативних сценаріїв розвитку подій: оптимістичного, базового та песимістичного. Такий підхід дозволяє оцінити чутливість грошових потоків до змін кон'юнктури ринку, ефективності операційних процесів та макроекономічних умов.

Ключові припущення сценарного прогнозування охоплюють темп приросту доходів, зміну собівартості, економію витрат від впровадження ERP-системи, динаміку оборотності дебіторської заборгованості, зміну логістичних витрат, рівень інфляції, валютні ризики та доступність кредитних ресурсів.

Кожне з цих припущень базується на аналізі фактичних тенденцій попередніх років, прогнозах макроекономічних інституцій, а також внутрішніх оцінках ефективності інвестиційних проектів. Структурована характеристика припущень для трьох сценаріїв наведена в таблиці.

Таблиця 4.15

Ключові припущення сценарного прогнозування

Показник	Оптимістичний	Базовий	Песимістичний
Темп приросту чистого доходу	+22%	+15%	+5%
Зміна собівартості	+8%	+12%	+17%
Економія від ERP-системи	12% витрат	7% витрат	3% витрат
Зміна оборотності дебіторки	-7 днів	-5 днів	-1 день
Логістичні витрати	+5%	+10%	+18%
Інфляція	8%	10%	13%
Коливання валютного курсу	Стабільний	Помірна волатильність	Висока волатильність
Готовність банків до кредитування	висока	середня	низька

Аналіз сформованих припущень свідчить, що сценарний підхід дозволяє комплексно оцінити потенційні ризики та можливості підприємства у 2025 році. Оптимістичний сценарій передбачає сприятливі ринкові умови, стабільне макроекономічне середовище та максимальний ефект від цифровізації та логістичних інвестицій. Базовий сценарій відображає найбільш ймовірний розвиток подій за помірної волатильності ринку та збалансованої ефективності управлінських рішень. Песимістичний варіант моделює вплив несприятливих факторів, включаючи підвищення витрат, зниження рентабельності та обмеження доступу до кредитних ресурсів.

Сформовані сценарні припущення є фундаментом для подальших розрахунків прогнозних грошових потоків, дають змогу оцінити межі можливих коливань фінансових результатів та визначити ступінь фінансової стійкості ТОВ «Кернел-Трейд» за різних економічних умов. Це забезпечує високу якість бізнес-планування і підвищує точність прийняття стратегічних рішень.

Сценарне прогнозування операційних надходжень дає змогу оцінити можливі варіанти розвитку фінансових результатів підприємства з урахуванням невизначеності зовнішнього середовища. Для ТОВ «Кернел-Трейд» прогноз надходжень на 2025 рік сформовано на основі фактичних даних за 2024 рік та ключових припущень трьох сценаріїв - оптимістичного, базового та песимістичного. Особливу увагу приділено оцінці динаміки чистого доходу від реалізації, оскільки саме він формує основну частину операційних грошових потоків компанії. Крім того, враховано можливі зміни в інших операційних, фінансових і нерегулярних доходах, які є чутливими до ринкових коливань, валютного курсу, інфляційних тенденцій та ефективності управління.

Застосування сценарного підходу дозволяє визначити діапазон можливих значень надходжень та оцінити ризики, що можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства. У таблиці наведено структуру прогнозованих доходів за кожним із сценаріїв, що дає змогу оцінити варіативність розвитку операційної діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» у 2025 році.

Таблиця 4.16

Прогнозовані операційні надходження, млн.грн

Показник	2024 факт	Оптимістичний 2025	Базовий 2025	Песимістичний 2025
Чистий дохід від реалізації	90 926,4	110 929,4	104 565,4	95 472,7
Інші операційні доходи	403,9	480,0	450,0	390,0
Інші доходи	19 167,9	22 200,0	20 500,0	18 500,0
Фінансові доходи	1 366,8	1 550,0	1 450,0	1 320,0
Разом надходжень	-	135 159,4	126 965,4	115 682,7

Результати прогнозування демонструють значну різницю між сценаріями, що підкреслює чутливість операційних надходжень до змін ринкових та макроекономічних умов. Оптимістичний сценарій передбачає найбільше зростання операційних грошових надходжень - до 135 159,4 млн

грн, що зумовлено розширенням обсягів реалізації, покращенням кон'юнктури ринку та максимальним ефектом від інвестицій у ERP-систему та логістичні кластери. Базовий сценарій відображає найбільш ймовірний розвиток подій і прогнозує обсяг надходжень на рівні 126 965,4 млн грн.

Песимістичний сценарій, навпаки, враховує вплив несприятливих факторів, таких як посилення конкуренції, падіння попиту чи зростання валютних і логістичних ризиків, що знижує прогнозовані надходження до 115 682,7 млн грн. Незважаючи на це, навіть за найгіршого сценарію операційна діяльність підприємства залишається прибутковою й забезпечує позитивний грошовий потік.

Таким чином, сценарне прогнозування дозволяє не лише визначити очікувані фінансові результати, але й оцінити межі варіативності грошових надходжень та рівень стійкості бізнес-моделі ТОВ «Кернел-Трейд» за різних економічних умов.

Прогнозування операційних витрат є важливою складовою формування майбутнього чистого операційного грошового потоку підприємства, оскільки саме витратна частина визначає рівень фінансового навантаження та впливає на ліквідність і рентабельність діяльності. Для ТОВ «Кернел-Трейд» прогноз витрат на 2025 рік побудований із використанням сценарного підходу, який враховує можливі зміни ринкової кон'юнктури, коливання собівартості продукції, ефект від цифровізації управління та оптимізації логістичної інфраструктури.

У процесі розрахунків були враховані очікувані інфляційні процеси, динаміка закупівельних цін, коливання витрат на транспорт і зберігання продукції, а також потенційна економія, сформована внаслідок впровадження ERP-системи та логістичних кластерів. Особливу увагу приділено статтям собівартості, адміністративних, збутових та інших операційних витрат, оскільки саме вони формують основну частину грошових виплат підприємства. Результати прогнозів за кожним із сценаріїв наведено у таблиці 4.17.

Таблиця 4.17

Прогнозовані операційні витрати, млн.грн

Показник	2024 факт	Оптимістичний 2025	Базовий 2025	Песимістичний 2025
Собівартість	76 231,2	82 327,7	85 378,9	89 190,5
Адміністративні витрати	2 474,5	2 225,0	2 350,8	2 480,0
Витрати на збут	4 323,8	3 950,0	4 100,0	4 450,0
Інші операційні витрати	1 048,9	880,0	950,0	1 010,0
Разом виплати	-	89 382,7	92 779,7	97 130,5

Прогноз операційних витрат демонструє суттєву різницю між сценаріями, що підкреслює значну залежність витратної частини від коливань зовнішнього середовища та ефективності внутрішнього управління. За оптимістичного сценарію загальна сума операційних виплат складає 89 382,7 млн грн, що зумовлено зниженням адміністративних і збутових витрат, оптимізацією логістики та зменшенням непрямих витрат. Базовий сценарій передбачає витрати на рівні 92 779,7 млн грн, що відповідає найбільш вірогідному економічному стану з помірним зростанням собівартості та стабільністю інших статей.

Песимістичний сценарій моделює підвищення виробничих і логістичних витрат, посилення інфляційного тиску та можливу втрату ефективності від упроваджених інвестицій у короткостроковому періоді, що призводить до збільшення загальних виплат до 97 130,5 млн грн. Попри це, навіть за несприятливих умов підприємство зберігає здатність підтримувати операційну діяльність без критичного зростання витрат.

Таким чином, прогноз операційних витрат дозволяє оцінити можливі сценарії фінансового навантаження на підприємство та визначити вплив управлінських рішень і ринкових факторів на зміну грошових потоків у майбутньому періоді.

З огляду на те, що чистий операційний грошовий потік (ЧОГП) є основним індикатором ефективності операційної діяльності та здатності

підприємства генерувати достатній обсяг ліквідних коштів, важливо оцінити його величину для кожного зі сценаріїв прогнозування. На основі сформованих припущень щодо динаміки доходів і витрат (таблиці прогнозних операційних надходжень і витрат) виконано сценарний розрахунок ЧОГП на 2025 рік.

Сценарний аналіз дозволяє оцінити чутливість грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» до можливих змін у ринковому та макроекономічному середовищі, а також ризиків, пов'язаних із собівартістю, логістикою, інфляцією та ефективністю впроваджених інвестиційних заходів. Відповідно до обраної методики, розрахунок здійснено як різницю між операційними надходженнями та операційними виплатами за кожним сценарієм. Узагальнені результати наведено у таблиці 4.18.

Таблиця 4.18

Розрахунок чистого операційного грошового потоку на 2025 рік

Сценарій	Надходження	Виплати	ЧОГП 2025, млн.грн
Оптимістичний	135 159,4	89 382,7	45 776,7
Базовий	126 965,4	92 779,7	34 185,7
Песимістичний	115 682,7	97 130,5	18 552,2

Результати розрахунків демонструють суттєву різницю між сценаріями, що підкреслює важливість сценарного підходу в управлінні грошовими потоками. За оптимістичного сценарію чистий операційний грошовий потік досягає 45 776,7 млн грн, що свідчить про високу ефективність діяльності підприємства за умов сприятливого ринкового середовища та максимальної реалізації потенціалу від інвестиційних заходів.

Базовий сценарій передбачає формування ЧОГП на рівні 34 185,7 млн грн, що відображає найбільш імовірний розвиток подій за помірного зростання витрат і стабільної динаміки операційних надходжень. Навіть песимістичний сценарій забезпечує позитивний чистий операційний грошовий потік - 18 552,2 млн грн, що свідчить про стійкість бізнес-моделі ТОВ «Кернел-Трейд»

та здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання навіть за умов ринкового погіршення.

Таким чином, розрахунок ЧОГП у різних сценаріях підтверджує, що підприємство має достатній запас фінансової міцності та здатне підтримувати безперервність операційної діяльності, реалізовувати інвестиційні проекти та забезпечувати стабільний розвиток у середньостроковій перспективі.

Бізнес-план є ключовим інструментом стратегічного управління, який дозволяє обґрунтовано визначити обсяги майбутніх грошових потоків, оцінити можливості інвестування та забезпечити баланс між фінансовими ресурсами та потребами підприємства. У межах планування грошових потоків бізнес-план виступає інтегрованою моделлю, що включає прогноз доходів, витрат, операційного циклу, структурних змін, інвестиційної активності та ризиків.

На основі прогнозу грошових потоків, проведеного у попередніх підрозділах, ТОВ «Кернел-Трейд» може здійснити розробку бізнес-плану, спрямованого на підвищення ліквідності, зростання рентабельності, оптимізацію використання капіталу та забезпечення ефективності стратегічних проектів.

Метою бізнес-плану є формування оптимальної моделі руху грошових коштів підприємства на 2025 рік, що забезпечує:

- збільшення обсягу операційного грошового потоку;
- скорочення фінансових ризиків;
- підвищення ефективності використання активів;
- створення фінансових передумов для інвестиційних проектів;
- забезпечення стійкого розвитку підприємства.

Основні завдання:

1. Оцінка прогнозованих грошових потоків підприємства.
2. Формування механізмів їх оптимального розподілу.
3. Визначення інвестиційних напрямів з найвищим економічним ефектом.
4. Обґрунтування необхідності фінансування операційної діяльності.

5. Розрахунок показників ефективності реалізації бізнес-плану.
6. Аналіз ризиків і визначення механізмів їх мінімізації.

З урахуванням специфіки діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» бізнес-план включає такі структурні елементи:

1. Операційна частина:
  - прогнозовані доходи та витрати;
  - операційний цикл;
  - план закупівель та збуту.
2. Фінансова частина:
  - джерела фінансування;
  - структура капіталу;
  - прогноз ЧОГП;
  - бюджет руху грошових коштів.
3. Інвестиційна частина:
  - оцінка проектів (ERP-система, логістичні об'єкти);
  - прогноз економічного ефекту;
  - розрахунок їх окупності.
4. Ризики та сценарії:
  - ризики ліквідності;
  - ринкові та валютні ризики;
  - сценарний аналіз прогнозу.

На основі попередніх розрахунків сформуємо плановий бюджет руху грошових коштів (БРГК).

Таблиця 4.19

Прогнозний бюджет руху грошових коштів ТОВ «Кернел-Трейд» на 2025 рік, млн грн

Стаття	Значення
1. Грошові надходження	
- доходи від реалізації;	104 565,4
- інші операційні надходження	450,0
- фінансові та інші доходи	21 950,0
Усього надходжень	12 965,4
2. Грошові виплати:	

- собівартість реалізації	85 378,9
- адміністративні витрати	2 350,8
- витрати на збут	4 100,0
- інші операційні витрати	950,0
Усього виплат	92 779,7
3. Чистий операційний грошовий потік (ЧОГП)	34 185,7
4. Інвестиційні виплати (ERP + логістика)	-4 400,0
5. Фінансовий потік (проценти, кредити)	-6 300,0
6. Чистий грошовий потік (підсумковий)	23 485,7

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності.

Отриманий чистий грошовий потік 23,49 млрд грн свідчить про здатність підприємства фінансувати інвестиційні програми без надмірного залучення позикових ресурсів. Операційний грошовий потік є достатнім для покриття критичних витрат та забезпечує запас фінансової стійкості.

На основі результатів аналізу та прогнозування було визначено два ключових інвестиційних напрями:

1. Впровадження ERP-системи;
2. Розвиток логістичних потужностей та інфраструктури

Таблиця 4.20

Оцінка ефективності інвестиційних проектів

Показник	ERP-система	Логістичні потужності
Обсяг інвестицій, млн грн	100	2 500
Щорічний економічний ефект, млн грн	4 300	2 400
Строк окупності, років	0,03 ($\approx$ 1 місяць)	1,04
NPV (за $r = 10\%$)	+3 809,1 млн	+333,2 млн
IRP	>100%	56-61%

Сформований бізнес-план демонструє високу доцільність інвестиційних проектів. ERP-система має надвисоку рентабельність і практично миттєву окупність, тоді як логістичні інвестиції забезпечують довгострокове зниження витрат та підвищення операційної ефективності.

Основні ризикові групи:

1. Операційні ризики:
  - непередбачені зміни цін на зерно, маслині культури;
  - збій логістики;

- зміни у регуляторному полі.
- 2. Фінансові ризики:
  - коливання валютного курсу;
  - зниження доступності кредитних ресурсів;
  - інфляційні коливання.
- 3. Інвестиційні ризики:
  - подорожчання обладнання;
  - затримки впровадження ERP.

Розроблений бізнес-план підтверджує фінансову спроможність ТОВ «Кернел-Трейд» реалізувати стратегічні проекти, забезпечити позитивний чистий грошовий потік і зміцнити фінансову стійкість у майбутньому періоді. Прогноз показує, що підприємство зберігає високі показники ліквідності та платоспроможності навіть у песимістичному сценарії.

Застосування розробленої моделі управління грошовими потоками дозволить підприємству:

- підвищити ефективність операційної діяльності;
- зменшити витрати на всіх етапах ланцюга створення вартості;
- оптимізувати структуру капіталу;
- підвищити рентабельність бізнесу.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 4

У четвертому розділі здійснено комплексне обґрунтування шляхів удосконалення економічного механізму формування та використання грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд». Проведені дослідження підтвердили, що ефективність управління грошовими потоками підприємства значною мірою залежить від здатності забезпечити стабільність операційного потоку, оптимізувати структуру витрат, раціонально організувати фінансування та сформулювати збалансовану інвестиційну політику.

У підрозділі 4.1 визначено ключові напрями оптимізації операційних грошових потоків, серед яких: прискорення оборотності дебіторської заборгованості, удосконалення управління запасами, підвищення якості операційних надходжень, оптимізація витрат та скорочення тривалості операційного циклу. Запропоновані заходи дозволяють зменшити фінансові втрати від заморожених активів та підвищити рівень ліквідності підприємства.

У підрозділі 4.2 сформовано розширений набір інструментів фінансування та інвестування грошових потоків, який охоплює як традиційні (довгострокові кредити, депозити, ОВДП), так і альтернативні механізми (факторинг, форфейтинг, аграрні розписки, лізинг). Запропоновано оптимальну модель поєднання фінансових та інвестиційних інструментів, що забезпечує зниження боргового навантаження, підвищення фінансової стійкості та розширення інвестиційних можливостей підприємства.

У підрозділі 4.3 обґрунтовано прогноз грошових потоків та сформовано плановий бюджет руху грошових коштів на 2025 рік. Результати прогнозування демонструють значне зростання чистого операційного грошового потоку, що створює потужну фінансову основу для реалізації стратегічних інвестиційних проєктів. Сценарний аналіз підтвердив, що навіть у песимістичному варіанті підприємство зберігає позитивний грошовий потік і здатність фінансувати основні операції. Крім того, у бізнес-плані доведено ефективність впровадження ERP-системи та інвестицій у розвиток логістичної інфраструктури, що забезпечують високу економічну віддачу та швидку окупність вкладень.

Загалом, заходи, запропоновані у розділі, формують цілісний економічний механізм управління грошовими потоками, який дає змогу зміцнити фінансовий стан підприємства, підвищити його конкурентоспроможність, збалансувати джерела фінансування та забезпечити довгострокову ефективність діяльності. Реалізація запропонованих рішень дозволить ТОВ «Кернел-Трейд» не лише стабілізувати поточні грошові

надходження, а й створити передумови для сталого розвитку у майбутніх періодах.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі комплексно досліджено теоретичні засади, методичні підходи та практичні аспекти функціонування економічного механізму управління грошовими потоками підприємства, а також розроблено обґрунтовані рекомендації щодо його вдосконалення на прикладі діяльності ТОВ «Кернел-Трейд». Отримані результати дозволяють сформулювати такі узагальнюючі висновки.

1. У роботі встановлено, що грошові потоки є центральною складовою фінансового механізму підприємства, яка забезпечує безперервність господарського процесу, ліквідність, здатність до інвестування та фінансову стійкість. На основі узагальнення поглядів українських і зарубіжних учених уточнено зміст поняття «економічний механізм формування та використання грошових потоків» як системи методів, інструментів, принципів і фінансових важелів, що забезпечують узгодження надходжень і витрат коштів у часі. Доведено, що його ефективність визначає здатність підприємства забезпечувати розвиток, зменшувати фінансові ризики та нарощувати вартість бізнесу.

2. У процесі теоретичного дослідження систематизовано класифікаційні ознаки грошових потоків, визначено їхні функції, чинники формування та роль у фінансово-економічному механізмі підприємства. Особливу увагу приділено сучасним підходам до управління потоками, включаючи моделі Баумоля, Міллера-Оппа, Стоуна, Cash Pooling, Value-Based Management та цифрові ERP-системи, що дозволило сформувати цілісне уявлення про еволюцію фінансового менеджменту.

3. Проведений аналіз виробничо-господарської діяльності ТОВ «Кернел-Трейд» засвідчив, що підприємство займає вагомий частку ринку агропромислової продукції України, має розвинену логістичну й експортну інфраструктуру та демонструє стабільні обсяги виручки. Водночас встановлено наявність низки структурних дисбалансів - зростання

собівартості, підвищення логістичного навантаження, збільшення залежності від зовнішніх факторів і чутливість до валютних коливань. Саме ці чинники формують нерівномірність та нестійкість грошових потоків.

4. У рамках аналітично-діагностичного дослідження грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд» встановлено, що структура операційних потоків є домінуючою, проте спостерігаються певні ознаки зростання фінансових ризиків: подовження фінансового циклу, концентрація грошових виплат у коротких інтервалах, затримки дебіторської заборгованості та збільшення логістичних витрат. Проаналізовані показники ліквідності, ділової активності та ефективності використання грошових ресурсів свідчать про необхідність удосконалення поточного механізму управління.

Детальна діагностика виявила ключові проблеми системи cash-management підприємства, серед яких: недостатня автоматизація обліку грошових потоків, неузгодженість окремих календарів платежів, відсутність централізованої політики Cash Pooling, слабе використання сучасних фінансових інструментів (факторинг, хеджування), рівневі дисбаланси між видами діяльності. Ці відхилення потребують стратегічного переосмислення фінансової політики.

5. У межах четвертого розділу обґрунтовано комплекс практичних рекомендацій щодо вдосконалення економічного механізму формування та використання грошових потоків ТОВ «Кернел-Трейд». Запропоновані заходи включають:

- оптимізацію операційних потоків через автоматизацію планування, скорочення дебіторського періоду, впровадження факторингу та оптимізацію запасів;
- інвестиційні та фінансові рішення, спрямовані на впровадження ERP-системи, що дає змогу знизити операційні витрати на 7-12% та підвищити точність фінансового прогнозування;
- модернізацію логістичної інфраструктури та підвищення обіговості запасів;

- запровадження системи Cash Pooling та політики «динамічної ліквідності»;
- удосконалення системи фінансового контролю на основі KPI (Cash Flow Margin, Cash Conversion Cycle, Operating Cash Flow Ratio).

Важливим елементом є розроблений сценарний прогноз грошових потоків на 2025 рік, який включає оптимістичний, базовий і песимістичний сценарії. Прогноз демонструє, що навіть у разі несприятливих ринкових умов підприємство зберігає позитивний чистий операційний грошовий потік, що підтверджує його фінансову життєздатність. У свою чергу, оптимістичний сценарій підтверджує значний потенціал зростання при умовах ефективного управління собівартістю, логістичними витратами та оборотністю дебіторської заборгованості.

6. Реалізація запропонованого бізнес-плану та системи реформування економічного механізму дозволяє досягти таких ключових ефектів:

- підвищення швидкості обороту капіталу;
- скорочення фінансового циклу;
- зменшення касових розривів;
- зростання рентабельності та інвестиційної привабливості;
- підвищення платоспроможності та зміцнення фінансової стійкості підприємства;
- формування передумов для збільшення ринкової вартості ТОВ «Кернел-Трейд».

Узагальнюючи, слід підкреслити, що результати дослідження підтверджують високу значущість раціонального управління грошовими потоками для забезпечення стабільного розвитку підприємства. Запропонований у роботі комплексний підхід до удосконалення економічного механізму поєднує стратегічні, тактичні та оперативні інструменти й орієнтований на досягнення фінансової рівноваги, мінімізацію ризиків і підвищення ефективності використання грошових ресурсів.

Отже, поставлені в дослідженні завдання виконано повністю, мету роботи досягнуто, а запропоновані рекомендації можуть бути впроваджені у практичну діяльність підприємства, забезпечуючи підвищення результативності управління грошовими потоками та зміцнення конкурентоспроможності ТОВ «Кернел-Трейд».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: Підручник. - Київ: Ніка-Центр, 2021.
2. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник. - Київ: КНЕУ, 2020.
3. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. - Київ: Знання, 2021.
4. Helfert E. Techniques of Financial Analysis. - New York: McGraw-Hill, 2019.
5. Ковальчук К.Ф. Управління грошовими потоками підприємства: теоретичні засади та практика. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2022.
6. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством. - Київ: КНЕУ, 2020.
7. Гриньова О.М. Управління фінансовими ресурсами підприємства. - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021.
8. Brealey R., Myers S., Allen F. Principles of Corporate Finance. - New York: McGraw-Hill, 2020.
9. Офіційний сайт Kernel Holding - www.kernel.ua.
10. Poddierohin A.M. Finances of Enterprises. - Kyiv: KNEU, 2022. - 512 p.
11. Kernel Holding S.A. Annual Report 2024. - Luxembourg, 2025. - 95 p.
12. Костирко Л. А. Фінансова стійкість підприємства: методологія оцінювання та діагностика : монографія. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 280 с.
13. Васильєва Т. А. Фінансова аналітика підприємства: методи, показники, інтерпретації. - Київ : Центр навчальної літератури, 2022. - 344 с.
14. OECD. Corporate Finance and Value Creation. – Paris: OECD Publishing, 2022. - 124 p.
15. Deloof M. Does Working Capital Management Affect Profitability? // Journal of Business Finance & Accounting. - 2003. - Vol. 30(3-4). - P. 573-588.

16. IMF. Financial Soundness Indicators: Compilation Guide. - Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2021. - 198 p.
17. Єлісеєва О. К., Краус Н. М. Сучасні підходи до управління грошовими потоками підприємства // Економіка і регіон. - 2023. - №3(92). - С. 45-52.
18. Марчук В. І. Методичні підходи до оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання // Фінанси України. - 2022. - №7. - С. 33-42.
19. Левицька О. І. Аналітичне забезпечення управління фінансовою стійкістю підприємства // Економіка та держава. - 2021. - №11. - С. 88-94.
20. EU Commission. SME Financial Performance Indicators in the Agri-Food Sector. - Brussels: European Commission, 2023. - 82 p.
21. Назаренко В. Г. Комплексна оцінка ефективності фінансового механізму підприємства // Бізнес-Інформ. - 2020. - №9. - С. 21-29.
22. Ткаченко Н. М. Фінансовий аналіз у системі управління економічною безпекою підприємства // Економічний часопис-XXI. - 2021. - №5. - С. 64-70.
23. Бланк І.О. Управління грошовими потоками підприємства. – К.: Ніка-Центр, 2018. – 528 с.
24. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. – К.: КНЕУ, 2016. – 516 с.
25. Крамаренко Г.О., Федосов В.М. Фінанси підприємств. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 520 с.
26. Кіндрацька Г.І. Фінансовий менеджмент. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2017. – 472 с.
27. Бутинец Ф.Ф. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. – Житомир: ЖДТУ, 2016. – 410 с.
28. Стоянова Є.С. Финансовый менеджмент. – М.: Перспектива, 2019. – 576 с.
29. Гриньова В.М., Кузенко Т.Б. Фінансовий аналіз підприємства. – Харків: ХНЕУ, 2018. – 312 с.

30. Хома І.Б. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. – Львів: ЛНУ, 2019. – 260 с.
31. Грабова Н.М. Бухгалтерський облік і аналіз фінансових результатів. – К.: Центр учбової літератури, 2021. – 432 с.
32. Єрешко Ю.О. Механізм управління грошовими потоками підприємства. – К.: КПІ ім. І. Сікорського, 2015. – 240 с.
33. Буряк Л.Д. Фінансові ресурси та грошові потоки підприємств. – Дніпро: ДНУ, 2018. – 296 с.
34. Рожелюк В.М. Управління фінансовою стійкістю підприємства. – Тернопіль: ТНЕУ, 2020. – 344 с.
35. Мороз О. П. Фінансовий менеджмент підприємства. – К.: КНЕУ, 2018. – 540 с.
36. Ситник Г.В. Оптимізація грошових потоків підприємства // Економіка України. – 2021. – №8. – С. 42–50.
37. Костецька О.В. Грошові потоки як фактор формування фінансових результатів // Бізнес-Інформ. – 2022. – №4. – С. 58–65.
38. Степаненко С.І. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства // Фінанси України. – 2020. – №12. – С. 91–98.
39. Андрєєва Н.М. Фінансові ризики підприємств аграрного сектору // Економіка АПК. – 2021. – №3. – С. 37–44.
40. Чорна Н.М. Управління оборотними активами підприємства // Ефективна економіка. – 2020. – №6.
41. Довгань Л.Є. Ділова активність і конкурентоспроможність підприємства // Вісник КНУБА. – 2022. – №3. – С. 15–23.
42. Коцюрубенко Г.М. Оцінка фінансових результатів підприємства // Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – №10. – С. 29–36.
43. Зінченко О. Аналіз фінансової стратегії підприємства // Бізнес Навігатор. – 2022. – №2. – С. 44–49.
44. Дубініна М.В. Управління інвестиційними потоками підприємств АПК // Економіка АПК. – 2022. – №5. – С. 53–59.

45. Рябенко В.В. Моделювання грошових потоків підприємства // Фінанси, облік і аудит. – 2022. – №29. – С. 101–108.
46. Станасюк Н. Фінансова стійкість підприємства у кризових умовах // Економічний форум. – 2020. – №3. – С. 29–35.
47. Барановська Т.В. Платоспроможність підприємства: методи оцінки // Економіка та суспільство. – 2021. – №25. – С. 77–82.
48. Brigham E., Ehrhardt M. Financial Management: Theory & Practice. – Cengage, 2022.
49. Damodaran A. Investment Valuation. – Wiley, 2020.
50. Ross S., Westerfield R. Essentials of Corporate Finance. – McGraw-Hill, 2021.
51. Higgins R. Analysis for Financial Management. – McGraw-Hill, 2019.
52. Fabozzi F. Bond Markets, Analysis and Strategies. – Pearson, 2019.
53. Stickney C., Brown P. Financial Reporting & Statement Analysis. – Thomson, 2018.
54. Van Horne J.C. Financial Management and Policy. – Prentice Hall, 2016.
55. Kaplan R., Norton D. The Balanced Scorecard. – Harvard Business Press, 2013.
56. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2023 рік. – К.: Держстат, 2024.
57. Державна служба статистики України. Сільське господарство України 2023. – К.: Держстат, 2024.
58. Міністерство фінансів України. Виконання Держбюджету 2022–2024 рр.
59. Національний банк України. Основні показники банківського сектору.
60. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Огляд ринку ОВДП 2023–2024.
61. Eurostat. Agriculture, forestry and fishery statistics. – 2023.
62. FAO. Agricultural Trade and Markets. – Rome: FAO, 2022.
63. World Bank. Ukraine Economic Update 2024. – Washington, 2024.

64. Deloitte. Agricultural Market Outlook 2024.
65. PwC Ukraine. Agribusiness Report 2023.
66. Ernst&Young. Logistics and Supply Chain Transformation in Eastern Europe. – 2023.
67. McKinsey. Value Creation in Commodity Markets. – 2020.
68. KPMG. Corporate Finance in Agribusiness. – 2022.
69. OECD. Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2023.
70. IFC. Investment Climate in Ukraine: Agribusiness. – 2022.
71. UkraineInvest. Агросектор: інвестиційні можливості. – 2023.
72. ФАО Україна. Огляд агроринків 2024.
73. IAS 7 Statement of Cash Flows. – IFRS Foundation, 2023.
74. IFRS 9 Financial Instruments. – IFRS Foundation, 2022.
75. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
76. НП(С)БО 2 «Баланс».
77. НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати».
78. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».
79. Господарський кодекс України.
80. Податковий кодекс України.

ДОДАТКИ

Додаток А

ПІДПРИЄМСТВО ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»
Територія Шевченківський район м. Києва

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин

Середня кількість працівників 747

Адреса, телефон провулок Шевченка Тараса, буд. 3, м. КИІВ, ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОН, 01001

Одиниця виміру: тис. грн.

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
	2023	12	31
за ЄДРПОУ	31454383		
За КАТОТТГ	UA8000000001078669		
за КОПФГ	240		
за КВЕД	4621		

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

АКТИВ	Код рядка	Форма №1 Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	213 844	175 542
первісна вартість	1001	369 028	405 138
накопичена амортизація	1002	155 184	229 596
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	2 225 699	2 134 588
первісна вартість	1011	2 963 898	2 813 925
знос	1012	738 199	679 337
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	2 911 474	3 547 048
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13 438	20 399
Відстрочені податкові активи	1045	587	206 329
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	5 365 042	6 083 906
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	12 444 402	7 383 543
виробничі запаси	1101	5 879 152	3 593 952
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	2 463 302	1 647 487
товари	1104	4 101 948	2 142 104
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	22 521 044	24 796 034
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4 049 751	2 480 491
з бюджетом	1135	4 810 112	2 776 107
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	94 137	67 847
Поточні фінансові інвестиції	1160	533 236	737 999
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 627 789	6 707 799
готівка	1166	3	5
рахунки в банках	1167	2 627 786	6 707 794
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина перестраховника у страхових резервах:			
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	47 080 471	44 949 820
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	52 445 513	51 033 726

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9 358 912	17 077 992
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	20 236	20 236
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 068 225	10 416 094
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	15 447 373	27 514 322
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Вістрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	24 380	4 909
Довгострокові забезпечення	1520	188 489	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	212 869	4 909
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	18 211 119	1 230 000
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	51 034	16 614
товари, роботи, послуги	1615	3 268 475	1 467 097
розрахунками з бюджетом	1620	582 695	82 543
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	43	9
розрахунками з оплати праці	1630	5 398	10 026
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	7 370 754	4 214 747
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	52 933	288 605
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Вістрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 242 820	16 204 854
Усього за розділом III	1695	36 785 271	23 514 495
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	52 445 513	51 033 726

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»

МИКОЛА МІРОШНИЧЕНКО

ГОЛОВНИЙ БУХГАЛТЕР ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»

ТЕТЯНА ДОЛГОШЕЯ

Додаток Б

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КЕРНЕЛ – ТРЕЙД»	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2023	12	31
		за ЄДРПОУ	31454383		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік**

Форма №2

Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	62 056 891	67 925 986
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	-	-
<i> премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	-	-
<i> премії, передані в перестраховання</i>	<i>2012</i>	-	-
<i> зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	-	-
<i> зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(48 320 726)	(51 610 825)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	13 736 165	16 315 161
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>		
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	-	-
<i> зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	-	-
<i> зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 624 043	2 399 576
<i>у тому числі:</i>	<i>2121</i>		
<i> дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i> дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	-	-
<i> дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 615 233)	(1 019 676)
Витрати на збут	2150	(3 991 631)	(4 161 293)
Інші операційні витрати	2180	(1 278 613)	(1 232 757)
<i>у тому числі:</i>	<i>2181</i>		
<i> витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i> витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	8 474 731	12 301 011
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	
Інші фінансові доходи	2220	863 057	619 960
Інші доходи	2240	13 047 678	1 589 452
<i>у тому числі:</i>	<i>2241</i>		
<i> дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(2 831 222)	(2 116 216)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(14 315 744)	(5 854 408)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	5 238 500	6 539 799
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(865 465)	(1 401 455)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4 373 035	5 138 344
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 373 035	5 138 344

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	33 714 187	38 286 648
Витрати на оплату праці	2505	1 258 417	713 064
Відрахування на соціальні заходи	2510	112 707	101 205
Амортизація	2515	263 477	211 407
Інші операційні витрати	2520	9 838 506	7 178 599
Разом	2550	45 187 294	46 490 923

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»

МИКОЛА МІРОШНИЧЕНКО

ГОЛОВНИЙ БУХГАЛТЕР ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»

ТЕТЯНА ДОЛГОШЕЯ

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КЕРНЕЛ - ТРЕЙД"	Дата (рік, місяць, число)	2025	01	01
Територія	Шевченківський район м. Києва	за ЄДРПОУ	31454383		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОПГ ¹	UA80000000001078669		
Вид економічної діяльності	Виробництво олії та тваринних жирів	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників ²	895	за КВЕД	10.41		
Адреса, телефон	провулок Шевченка Тараса, буд. 3, м. КИЇВ, ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОН, 01001		4618803		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	175 542	179 924
первісна вартість	1001	405 138	491 731
накопичена амортизація	1002	229 596	311 807
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	2 134 588	2 090 330
первісна вартість	1011	2 813 925	2 942 519
знос	1012	679 337	852 189
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	3 547 048	3 140 625
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	20 399	5 571
Відстрочені податкові активи	1045	206 329	349 409
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6 083 906	5 765 859
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	7 383 543	9 145 122
виробничі запаси	1101	3 593 952	2 251 025
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	1 647 487	4 009 488
товари	1104	2 142 104	2 884 609
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	24 796 034	26 666 655
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 480 491	3 610 918
з бюджетом	1135	2 776 107	2 931 810
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	67 847	127 581
Поточні фінансові інвестиції	1160	737 999	7 457 696
Гроші та їх еквіваленти	1165	6 707 799	4 202 485
готівка	1166	5	1
рахунки в банках	1167	6 707 794	4 202 484
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	44 949 820	54 142 267
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	51 033 726	59 908 126

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17 077 992	17 177 492
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	20 236	20 236
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10 416 094	7 177 149
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	27 514 322	24 374 877
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	4 909	8 533
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	4 909	8 533
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 230 000	6 943 393
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	16 614	6 420
товари, роботи, послуги	1615	1 467 097	2 271 982
розрахунками з бюджетом	1620	82 543	154
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	9	31
розрахунками з оплати праці	1630	10 026	6 227
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	4 214 747	877 193
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	2 508 578
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	288 605	580 626
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	16 204 854	22 330 112
Усього за розділом III	1695	23 514 495	35 524 716
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	51 033 726	59 908 126

Керівник

Мірошниченко Микола Володимирович

Головний бухгалтер

Долгошея Тетяна Володимирівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Г

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КЕРНЕЛ - ТРЕЙД"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2025	01	01
			31454383		
(найменування)		Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2024 р.			
		Форма № 2 Код за ДКУД	1801003		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	90 926 416	62 056 891
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(76 231 246)	(48 320 726)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	14 695 170	13 736 165
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	403 850	1 624 043
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(2 474 511)	(1 615 233)
Витрати на збут	2150	(4 323 787)	(3 991 631)
Інші операційні витрати	2180	(1 048 924)	(1 278 613)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	7 251 798	8 474 731
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 366 768	863 057
Інші доходи	2240	19 167 945	13 047 678
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(1 583 269)	(2 831 222)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(19 689 338)	(14 315 744)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	6 513 904	5 238 500
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1 098 635)	(865 465)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	5 415 269	4 373 035
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 415 269	4 373 035

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	48 104 185	33 714 187
Витрати на оплату праці	2505	1 955 259	1 258 417
Відрахування на соціальні заходи	2510	132 231	112 707
Амортизація	2515	261 312	263 477
Інші операційні витрати	2520	11 172 100	9 838 506
Разом	2550	61 625 087	45 187 294

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП
Мірошніченко
Микола
Володимирович
ЕП Долгошея
Тетяна
Володимирівна

Мірошніченко Микола Володимирович

Долгошея Тетяна Володимирівна